

T.C. İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**3-6 YAŞ DÖNEMİNDE ÇOCUKLARA SAHİP ANNE BABALARIN CİNSEL
GELİŞİM VE EĞİTİM HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ VE
TUTUMLARI**

MEDİNE PERVİN BAYSAN

ÇOCUK GELİŞİMİ ANABİLİM DALI

DANIŞMAN

Prof. Dr. HALUK YAVUZER

İSTANBUL – 2020

TEZ ONAY FORMU

Kurum : İstanbul Medipol Üniversitesi

Programın Seviyesi : Yüksek Lisans (X) Doktora ()

Anabilim Dalı : Çocuk Gelişimi

Tez Sahibi : Medine Pervin BAYSAN

Tez Başlığı : 3-6 Yaş Döneminde Çocuklara Sahip Olan Anne Babaların

Cinsel Gelişim ve Eğitim Hakkındaki Bilgi Düzeyleri ve Tutumları

Sınav Yeri : İstanbul Medipol Üniversitesi Güney Yerleşkesi

Sınav Tarihi : 11.09.2020

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve nitelik yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman

Kurumu

İmza

Prof.Dr. İbrahim Haluk YAVUZER

İstanbul Medipol Üniversitesi

Sınav Jüri Üyeleri

Prof.Dr. Arzu YÜKSELEN

İstanbul Medipol Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Ertan GÖRGÜ

Medeniyet Üniversitesi

Yukarıdaki jüri kararıyla kabul edilen bu Yüksek Lisans tezi, Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../ tarih ve/..... - sayılı kararı ile şekil yönünden Tez Yazım Kılavuzuna uygun olduğu onaylanmıştır.

Prof.Dr. Neslin EMEKLİ

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdür V.

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içerisinde elde ettiğimi, bu tez çalışması ile elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tez çalışması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarımı ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

Medine Pervin BAYSAN

TEŞEKKÜR

Çalışmanın yürütülmesinde hiç bir desteğini esirgemeyen, bilgisi ve tecrübesi ve yardımseverliği ile bana hem tez sürecinde hem de akademik hayatta yol gösteren, çalışma disiplini ve öğrencilerle iletişimini örnek aldığım sevgili hocam ve danışmanım Prof. Dr. Haluk Yavuzer'e,

Çocuk Gelişimi alanında eğitim hayatıma başladığım andan itibaren sürekli yanımda olduğunu hissettiğim, kendisi ile birlikte çalışmanın şans olduğunu düşündüğüm, hem akademik hem de diğer alanlarda gelişmemi sağlayan sevgili hocam Prof. Dr. Arzu Yükselen'e,

Tüm tez sürecinde bilgi birikiminden yararlandığım, hem tez sürecinde hem de günlük hayatımda hep yanımda olduğunu hissettiğim Neslihan Argüt'e, akademik çalışmalar konusundaki bilgisine ihtiyaç duyduğum Fatma Elif Sezer'e, yüksek lisans sürecini keyifli hale getiren, birlikte çalışmaktan büyük keyif aldığım Elifnur Koyunoğlu ve Münevver Özen'e,

Veri toplama sürecinde desteği nedeniyle Serranur Uzun'a,

İstatistik konusundaki bilgisini benimle paylaşan ve bu konuda bana yardımcı olan Öğr. Gör. Serkan Eti'ye,

Çalışmayı eğlenceli hale getiren, sürekli enerjimi yükselten, tez ve diğer tüm süreçlerde beni motive eden Kader Kartal ve Nurgül Aktaş'a,

Birlikte çalışmaktan her zaman çok büyük keyif aldığım sevgili ekip arkadaşlarıma, her zaman yanımda olan aileme teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

BEYAN	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ	ix
1. ÖZET	1
2. ABSTRACT.....	2
3. GİRİŞ VE AMAÇ.....	4
4. GENEL BİLGİLER	6
4.1. Cinsellikle İlgili Kavramlar	6
4.2. Çocuk Cinsel Gelişimi İle İlgili Kuramlar	7
4.2.1. Psikoanalitik Kuram	7
4.2.1.1. Oral Dönem.....	8
4.2.1.2. Anal Dönem	8
4.2.1.3. Fallik Dönem.....	9
4.2.1.4. Gizil Dönem.....	10
4.2.1.5. Genital Dönem	10
4.2.2. Psikososyal Kuram	10
4.2.2.1. Temel Güvene Karşı Güvensizlik	11
4.2.2.2. Özerkliğe Karşı Kuşku Ve Utanç.....	11
4.2.2.3. Girişimciliğe Karşı Suçluluk.....	12
4.2.2.4. Başarılı Olmaya Karşı Yetersizlik	12
4.2.2.5. Kimlik Kazanmaya Karşı Kimlik Krizi	12
4.2.2.6. Yakınlığa Karşı Yalıtılmışlık	13
4.2.2.7. Üretkenliğe Karşı Durgunluk.....	13
4.2.2.8. Benlik Bütünlüğüne Karşı Umutsuzluk	13
4.3. Çocukların Cinsel Gelişim Dönemleri ve Özellikleri	14
4.3.1. Bebeklik Dönemi (0-2 Yaş).....	14
4.3.2. Okul Öncesi Dönem (3-6 Yaş)	15
4.3.3. Okul Dönemi (6-11 Yaş)	16
4.3.4. Ergenlik Dönemi (12 Yaş ve Üstü).....	16
4.4. Cinsel Eğitim ve Önemi	17
4.4.1. Cinsel Eğitimin İçeriği.....	19
4.4.2. Cinsel Eğitimin Sağladığı Yararlar.....	19
4.4.3. Cinsel Eğitim Nasıl Verilmelidir?	20

4.4.4.	Cinsel Eğitim Verirken Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar	20
4.4.5.	Cinsel Eğitimde Anne Babanın Rolü.....	21
4.5.	Çocukların Cinsel Kimlik Kazanımını Etkileyen Faktörler	22
4.6.	Çocuklarda Görülen Cinsellikle İlişkili Davranışlar	23
4.6.1.	Mastürbasyon.....	23
4.6.2.	Cinsel Oyunlar	24
4.7.	Dünyada Cinsel Eğitim	25
4.8.	Türkiye’de Cinsel Eğitimin Tarihçesi	26
4.9.	İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	27
4.9.1.	Dünyada Yapılan Çalışmalar	27
4.9.2.	Türkiye’de Yapılan Araştırmalar.....	29
5.	MATERYAL METOD	36
5.1.	Araştırmanın Modeli	36
5.2.	Veri Toplama Yöntemi	36
5.3.	Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	36
5.4.	Verilerin Toplanması	36
5.5.	Verilerin Değerlendirilmesi	37
6.	BULGULAR.....	38
7.	TARTIŞMA	97
8.	SONUÇ VE ÖNERİLER	108
	KAYNAKÇA.....	113
9.	EKLER.....	118

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 6.1 Anne Babaların Demografik Özellikleri.....	38
Tablo 6.2 Anne Babaların ve Çocukların Demografik Özellikleri	39
Tablo 6.3 Cinsel Gelişim ve Eğitim Bilgi Soruları	41
Tablo 6.4 Ebeveynlerin Çocuk Cinsel Eğitimi Başlama Zamanına Verdikleri Cevapların Dağılımı	43
Tablo 6.5 Ebeveynlerin çocuk cinsel gelişimi başlama zamanına verdikleri cevapların Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti, Eğitim düzeylerine göre dağılımı	44
Tablo 6.6 Ebeveynin Cinsiyetine Göre Bilgi Puanları.....	45
Tablo 6.7 Ebeveynin Eğitim Düzeyine Göre Bilgi Düzeyi	45
Tablo 6.8 Ebeveynin Kendini Algıladığı Sosyo-Ekonomik Düzeye Göre Bilgi Düzeyi	46
Tablo 6.9 Ebeveynlerin Daha Önceden Çocuk Cinsel Gelişimi Hakkında Bilgi Almış Olma Durumuna Göre Bilgi Düzeyi	46
Tablo 6.10 Ebeveynlerin Cinsel Gelişim ve Eğitim Sorularına Verdiği Cevapların Dağılımı	47
Tablo 6.11 Cinsel Gelişim ve Eğitim Sorularına Verilen Cevapların Çocuk Cinsiyeti, Ebeveynlerin Cinsiyeti ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı -1	49
Tablo 6.12 Cinsel Gelişim ve Eğitim Sorularına Verilen Cevapların Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti, Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı -2	51
Tablo 6.13 Cinsel Gelişim ve Eğitim Sorularına Verilen Cevapların Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti, Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı – 3.....	53
Tablo 6.14 Cinsel Gelişim ve Eğitim Sorularına Verilen Cevapların Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti, Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı -4.....	55
Tablo 6.15* Çocukların Cinsellikle İlgili Sorularını Ebeveynlerin Nasıl Karşıladıklarına Yönelik Dağılımı.....	56
Tablo 6.16* Çocukların Cinsellikle İlgili Sorularını Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Nasıl Karşıladıklarına Yönelik Dağılımı.....	57
Tablo 6.17* Cinsel Eğitim Denilince Ebeveynlerin Aklına Gelenlerin Dağılımı	58
Tablo 6.18* Cinsel Eğitim Denilince Ebeveynlerin Aklına Gelenlerin Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Nasıl Karşıladıklarına Yönelik Dağılımı.....	59
Tablo 6.19* Ebeveynlerin Çocuklarının Başkalarının Yanında Soyunması Durumunda Yaptığı Davranışların Dağılımı.....	60
Tablo 6.20* Çocukların Başkalarının Yanında Soyunması Durumunda Verdiği Tepkilerin Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	61
Tablo 6.21 Ebeveynlerin Çocukların Cinsellikle İlgili Sorularını Ahlaki Değer Bakımından Nasıl Buldukları Dağılımı	62

Tablo 6.22 Ebeveynlerin Çocukların Cinsellikle İlgili Sorularını Ahlaki Değer Bakımından Nasıl Bulduklarının Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	63
Tablo 6.23* Ebeveynlerin Çocuklarının Cinsellikle İlgili Sorularına Yönelik Düşüncelerinin Dağılımı	64
Tablo 6.24* Çocuklarının Cinsellikle İlgili Soruları Karşısındaki Düşüncelerinin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı.....	65
Tablo 6.25* Ebeveynlerin Çocukları İle Film İzlerken Çocuğunun Yaşına Uygun Olmayan Bir Sahne İle Karşılaştığında Yaptığı Davranışların Dağılımı.....	67
Tablo 6.26* Çocuklarının Cinsellikle İlgili Soruları Karşısındaki Düşüncelerinin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı.....	68
Tablo 6.27* Ebeveynlerin Cinsel Gelişim ve Eğitim ile İlgili Sorulara Cevap Verirken Dikkat Ettiği Şeylerin Dağılımı	69
Tablo 6.28* Çocuklarının Cinsel Gelişim ve Eğitim İle İlgili Sorulara Cevap Verirken Dikkat Ettiği Şeylerin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Nasıl Karşıladıklarına Yönelik Dağılımı.....	70
Tablo 6.29* Ebeveynlerin Çocuğunun Cinsel Organı İle Oynadığını Gördüğünde Verdiği Tepkilerin Dağılımı.....	71
Tablo 6.30* Çocuğunun Cinsel Organı İle Oynadığını Gördüğünde Verdiği Tepkilerin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	73
Tablo 6.31* Ebeveynlerin Çocuğunun Cinsellikle İlgili Bilgileri Ailesinin Dışında Öğrendiğini Görmesi Durumunda Vereceği Tepkilerin Dağılımı	75
Tablo 6.32* Ebeveynlerin Çocuğunun Cinsellikle İlgili Bilgileri Ailesinin Dışında Öğrendiğini Görmesi Durumunda Vereceği Tepkilerin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı.....	76
Tablo 6.33* Ebeveynlerin Çocuklarına Aldığı Oyuncak Türlerinin Dağılımı	77
Tablo 6.34* Ebeveynlerin Çocuklarına Aldığı Oyuncak Türlerinin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	78
Tablo 6.35* Ebeveynlerin Cinsellikle İlgili Çocukları İle Konuştukları Konuların Dağılımı	79
Tablo 6.36* Ebeveynlerin Cinsellikle İlgili Çocukları ile Konuştukları Konuların Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı.....	80
Tablo 6.37* Ebeveynlerin Çocuklarına Cinsellikle İlgili Bilgi Verirken Dikkat Ettiği Şeylerin Dağılımı	81
Tablo 6.38* Çocuklarına Cinsellikle İlgili Bilgi Verirken Dikkat Edilen Şeylerin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı.....	82
Tablo 6.39* Ebeveynlerin Çocuklarının Giysilerinde Tercih Ettiği Renklerin Dağılımı	83
Tablo 6.40* Çocuklarının Giysilerinde Tercih Edilen Renklerin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	84

Tablo 6.41* Ebeveynlerin Çocuklarının Cinsel Gelişim İle İlgili Sorularına Ne Cevap Vereceğini Bilemediği Durumlarda Yaptıklarının Dağılımı.....	85
Tablo 6.42* Ebeveynlerin Çocuklarının Cinsel Gelişim İle İlgili Sorularına Ne Cevap Vereceğini Bilemediği Durumlarda Yaptıklarının Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	86
Tablo 6.43* Ebeveynlerin Çocuklarında Gözlemledikleri Cinsel Davranışların Dağılımı	87
Tablo 6.44* Ebeveynlerin Çocuklarında Gözlemledikleri Cinsel Davranışların Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	88
Tablo 6.45* Ebeveynlerin Çocuk Cinsel Gelişimi Hakkında Tercih Ettiği Bilgi Kaynaklarının Dağılımı.....	89
Tablo 6.46* Çocuk Cinsel Gelişimi Hakkında Tercih Edilen Bilgi Kaynaklarının Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	91
Tablo 6.47* Ebeveynlerin çocuk cinsel eğitimini kimin vermesi gerektiği konusundaki düşüncelerinin dağılımı	92
Tablo 6.48* Ebeveynlerin çocuk cinsel eğitimini kimin vermesi gerektiği konusundaki düşüncelerinin ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	93

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

UNFPA	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu
IPPF	Uluslararası Aile Planlaması Federasyonu
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
TDK	Türk Dil Kurumu
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
CEPBT	Cinsel Eğitim Programı Bilgi Testi

1. ÖZET

3-6 YAŞ DÖNEMİNDE ÇOCUKLARA SAHİP ANNE BABALARIN CİNSEL GELİŞİM VE EĞİTİM HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ VE TUTUMLARI

Bu çalışma 3-6 yaşında çocuğa sahip olan ailelerin çocuk cinsel gelişimi hakkındaki bilgi düzeyleri ve tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma 3-6 yaşında çocuğu olan 102 anne 18 baba olmak üzere toplam 120 ebeveyn ile yürütülmüştür. Çalışmada araştırmacı tarafından oluşturulmuş “Ailelere Yönelik Çocuk Cinsel Gelişim ve Eğitimi Bilgi ve Tutum Formu” kullanılmıştır. Form oluşturulduktan sonra uzman görüşü alınmıştır. Pilot çalışma yapılarak sorular düzenlenmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik, T Testi, Anova, Crosstab ve Ki kare testleri kullanılmıştır. Ebeveynler, genellikle çocuklarının cinsellikle ilgili sorularına verecek cevabı bulma konusunda güçlük yaşadıklarını belirtmiştir. Babaların annelere oranla çocukların cinsellikle ilgili soruları karşısında daha fazla tedirgin olma, sorulardan kaçınma, konuyu değiştirme, çocuğuna soru sormaması gerektiğini belirtme vb. davranışlarda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Çocuklara cinsel eğitimin kimin tarafından verilmesi gerektiği sorusuna en çok anneler cevabının verildiği (%36,2), babaların %93,8’inin cinsel eğitimi annenin vermesi gerektiğini düşündüğü bulunmuştur. Ebeveynlerin %79,7’sinin çocuk cinsel eğitimi başlama zamanını yanlış bildiği, cinsel eğitimin çoğunlukla çocukları cinsel istismardan koruma olarak düşünüldüğü, annelerin babalardan daha fazla çocuk cinsel gelişimiyle ilgili bilgiye sahip olduğu görülmüştür. Ebeveynlerin %68,9’unun çocuk cinsel gelişim eğitimi almak istediği, çocuk cinsel gelişimi eğitimi alanların bilgi düzeyinin eğitim almayan ebeveynlere göre anlamlı şekilde fazla olduğu bulunmuştur. Ebeveynin eğitim durumu, kendini algıladığı sosyo-ekonomik düzey ile bilgi düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak ailelerin çocukların cinsellikle ilgili sorularına karşı yaşadıkları endişelerin genellikle nasıl cevap vereceklerini bilmemelerinden kaynaklandığı, cinsel gelişim bilgi düzeylerinin eksik olduğu, ailelerin eğitime ihtiyacının olduğu görülmüştür. Ailelere verilen cinsel eğitimin, çocuğa verilen olumsuz tepkileri azaltacağı ve çocukların sağlıklı cinsel kimlik gelişimini sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsellik, Cinsel gelişim, Cinsel eğitim, Çocuk gelişimi

2. ABSTRACT

KNOWLEDGE LEVEL AND ATTITUDES OF PARENTS WHOSE CHILDREN'S AGE IS BETWEEN 3 AND 6 ABOUT CHILD SEXUAL DEVELOPMENT AND EDUCATION

This research was conducted to identify parent's, whose children's age is between the age of 3- 6, knowledge and attitude about children's sexual development. In this research, it was worked with 120 parents whose children's age is between 3 and 6. Out of 120 parents, 102 of them are mothers and 18 of them are fathers. In the research, "Knowledge and Attitude Form for Families on Child Sexual Development and Education" was used which was formed by researchers. It was taken expert opinion after form was formed and questions were formed by doing pilot study. It was used descriptive statistics, T test, Anova, Crosstab and Ki kare (kareyi ingilizce istersen square yaz) tests for data analysis. Parents stated that they were having hard time to answer the questions of their children about sexuality. It was observed that compared to their partners, fathers are having harder time and being more anxious to answer children's questions about sexuality. Also it was seen that they tend to avoid questions, change the subject and tell the kid to not ask that kind of questions compared to mothers. When it was asked who should educate children about sexuality, it was seen that popular answer is mothers (%36,2). It was also found that 93,8% of fathers think that sexuality education should be given by mothers. Moreover, it was found that 79,7% of parents have wrong idea about beginning time of child sexual development and think that sexual education is just for to prevent children from sexual harrasment. It was seen that mothers have more idea than fathers about child sexual development. 68,9% of parents stated that they would want to join a course about child sexual development. It was seen that parents who take the course about this subject have more information about child sexual development. It was seen that there is no meaningful difference between parent's education level, socio economical status and knowledge level. As a result, it was seen that parent's anxiety about answering their children's questions about sexuality stems from the fact that they don't know what to say. It was observed that knowledge level of child sexual development is incomplete and parents need to have an education about that. It was thought that child sexual development

education enables to decrease negative reactions towards children about the subject and provides children to have a healthy sexual identity development.

Key Words: Sexuality, Sexuality Development, Sexuality Education, Child Development

3. GİRİŞ VE AMAÇ

Cinsellik, biyolojik, psikolojik, sosyal, geleneksel, ahlaki, dini, antropolojik, politik ve ekonomik boyutları olan karmaşık bir bütündür. Türkiye’de cinselliğin tabu olması nedeniyle insanlar bu konuda yeterli bilgiye sahip değildir. Bu nedenle cinsellik genellikle üreme olarak düşünülmekte, özellikle çocukların bu konu hakkında bilgi almasının gerekliliği konusunda insanlar çelişkiye düşmektedir (1).

Dünya Sağlık Örgütü’ne (WHO) göre cinsellik; yaşam boyunca insan olmanın merkezi bir yönüdür. Cinsiyet, cinsiyet kimlikleri ve rolleri, cinsel yönelim, samimiyet ve üremeyi kapsar. Cinsellik, düşünceler, arzular, inançlar, tutumlar, değerler, davranışlar, uygulamalar, roller ve ilişkilerde deneyimlenir ve ifade edilir. Cinsellik bu boyutların tümünü içerebilirken, hepsi her zaman deneyimlenmez veya ifade edilmez. Cinsellik biyolojik, psikolojik, sosyal, ekonomik, politik, kültürel, etik, yasal, tarihsel, dini ve manevi faktörlerin etkileşiminden etkilenir (2).

Cinsel gelişim toplumsal rolleri de kapsamaktadır. Çocuğun çevreyi ilk öğrendiği yer ailesidir. Bu nedenle ailenin çocuğun cinsel gelişim ile ilgili sorularına olumsuz tutumu, çocuğun bu konuda olumsuz bir tutum geliştirmesine ya da bilgileri yanlış kaynaklardan almasına neden olabilmektedir.

Yapılan araştırmalar ailelerin çocukların cinsel gelişimle ilgili sorduğu sorular karşısında ne diyeceklerini bilmediklerini, çocuğa bu konuda yanlış bilgi verme endişesi yaşadıklarını, bu nedenle çocuğa olumsuz tepki verebildiklerini göstermektedir. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Uluslararası Aile Planlaması Federasyonu (IPPF) Dünya Sağlık Örgütü (WHO) cinsellik eğitiminin zorunluluk olduğunu belirtmektedir (3). Cinsel eğitim sadece çocuğun cinsellikle ilgili sorularının yanıtlanması değildir.

Çocuğun yaş ve gelişim özelliklerine göre verilen cinsel eğitim; kendi cinsel kimliğinin farkında olmasını, olumlu kimlik geliştirmesini, çevreleriyle ve kendileriyle pozitif ilişki geliştirmesini, insan haklarına saygı duymasını, bilinçli karar verebilmesini, yanlış bilgileri doğru bilgilerden ayırabilmesini, uygun olan ve uygun olmayan cinsel davranışları ayırabilmesini, cinsel istismardan korunabilmesini, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve sosyal normlar üzerine

düşünebilmesini sağlamaktadır (4,5,6,7). Tüm bunlara bakıldığında cinsel eğitimin cinsellikle ilgili bilgi verilmesinden çok daha fazlası olduğu görülmektedir.

Ülkemizde çocuk cinsel gelişimi üzerine yapılan çalışmaların az olması, ailelerin bilgi ihtiyacını gidermek için yeterince kaynak olmaması amacıyla çalışmanın yararlı olacağı düşünülmektedir.

Çocuğun cinsel gelişimini sağlayan ve cinsellikle ilgili bilgileri veren ilk yerin aile olmasından dolayı, ailenin cinsel gelişim ve eğitime bakışı oldukça önem taşımaktadır. Bu konuda ülkemizde yeterli sayıda çalışma bulunmaması nedeniyle bu çalışma 3-6 yaş döneminde çocuğu bulunan anne babaların çocuk cinsel gelişimi ve eğitimi hakkındaki bilgi düzeyleri ve tutumlarının belirlenmesi amacıyla planlanmıştır.

4. GENEL BİLGİLER

Cinselliğin ilk insandan günümüze kadar devam ettiği bilinse de cinsellik terim olarak 19. yüzyılın başlarında kullanılmaya başlanmıştır. İnsanlık tarihi kadar eski olan cinselliğin içeriği ve anlamı günümüzde incelenmeye ve araştırılmaya devam edilmektedir (8).

4.1. Cinsellikle İlgili Kavramlar

Cinsellik: İnsanda doğumdan başlayıp ölüme kadar devam etmektedir. Türk Dil Kurumu cinselliği, cinsel özelliklerin bütünü olarak tanımlamaktadır. Dünya Sağlık Örgütü tanımına göre fiziksel, duygusal ve ilişkilere yönelik bir kavramdır. Sadece fizyolojik gelişimle ilgili olmayıp duygusal ve zihinsel gelişimle de yakından ilgili olan cinsellik; cinsiyet, üreme, cinsel kimlik ve haz kavramlarını da kapsamaktadır (9).

Cinsellik aynı zamanda kişinin fiziksel yapısını, kendisi ile ilgili olan yargılarını, seçimlerini, diğer insanlar ile ilgili olarak neler düşündüğünü ve tüm bunların yaşadığı çevre içerisinde ne anlama geldiğini içermektedir. (10).

Biyolojik cinsiyet: Bütün canlılarda bir türün üyelerini, üreme yönünden tamamlayan erkek ve dişi olarak ayırt etme olanağı veren bedensel özelliklerin tümü olarak tanımlanır (11).

Cinsel sağlık: Dünya Sağlık Örgütü'ne göre cinsel yaşamın bedensel, ruhsal, zihinsel ve sosyal açıdan bir bütün olarak ele alınması yoluyla kişilik, iletişim ve sevginin olumlu yönde zenginleşmesi ve güçlenmesidir.

Cinsel eğitim: Bireyin fiziksel, duygusal ve cinsel gelişimini anlaması, olumlu bir kişilik kavramı geliştirmesi, insan cinselliğine, başkalarının haklarına, görüş ve davranışlarına saygılı bir bakış açısı edinmesi ve olumlu davranış biçimi, değer yargıları geliştirmesi eğitimidir (11).

Cinsel Rol: Toplumun erkeğe ya da kadına uygun görerek tanımladığı davranış biçimidir (11).

Toplumsal cinsiyet: Doğuştan getirilen biyolojik özelliklerle bağlantılı olarak toplum tarafından kişilere yüklenen roller, davranışlar, beklentilerdir (12).

Cinsel kimlik: Kişinin kadınlık veya erkeklik algısıdır. Cinsel kimlik, kişinin erkek ya da kadın olarak biyolojik varlığının farkına varması ve kabul etmesidir (13).

4.2.Çocuk Cinsel Gelişimi İle İlgili Kuramlar

Cinsel gelişim insanların ilgisini çeken bir konudur ancak bu konuda sergilenen yaklaşım kültürden kültüre farklılık gösterir. Bazı kültürler cinsellikle ilgili konuların konuşulmasının katı bir şekilde önünde dururken, bazı kültürlerin bu konuda açık olduğu görülür (8).

Cinsel gelişim ile ilgili objektif ve en önemli kaynaklardan biri kuramlardır. Bu konu üzerine yazılmış olan kuramlar, insanlarda cinsel gelişimin nasıl başladığını ve cinsel gelişim süreçlerini açıklamışlardır. Cinsel gelişim ile ilgili olarak alan yazında öne çıkan kuramcılar Sigmund Freud ve Erik Erikson'dur.

4.2.1. Psikoanalitik Kuram

Psikoanalitik kuramı oluşturan Sigmund Freud'dur. Bu kurama göre bazı psikoseksüel dönemlerden geçerken insan kişiliği şekillenir. Bu da cinsel gelişimin düşünsel ve psikolojik temelini oluşturur (8,14).

Psikoanalitik kuram hayatın ilk altı yılındaki deneyimlerin ve ebeveyn ilişkilerinin insanların yetişkinlik çağındaki kişiliğini ve davranışlarını belirlemesi nedeniyle çok önemli olduğunu savunur (15). Çocukların her dönemde belirli ihtiyaçları ve talepleri vardır. Bu dönemlere ait ihtiyaçlar karşılanmaz ve sorunlar çözülmezse kişi çatışma çözülünceye kadar bu aşamada takılı kalır. Psikoseksüel dönemlerin başarıyla tamamlanması çocuğun sağlıklı bir kişilik geliştirmesi ile sonuçlanır (16).

Freud'a göre libido insanların tümünde var olan temel bir ilkel dürtüdür. Libido biyolojik olarak erojen bölgelere yoğunlaşır. Erogen bölge psikoseksüel gelişim teorisine göre her dönemde libidonun vücut üzerinde yoğunlaştığı bölgedir (8,15).

Psikoanalitik kuram; insan yaşamını oral dönem (0-1 yaş), anal dönem (1-3 yaş), fallik dönem (4-6 yaş), gizil dönem (6-11 yaş), genital dönem (12 yaş ve üstü) olmak

üzere beş döneme ayırmaktadır. Her bir dönem belirli kritik gelişim evresini kapsamaktadır. Her gelişimsel dönemde çocuğun ihtiyaçlarının doyurulması önemlidir. Çocuğun ihtiyaçlarının doyurulmaması ya da aşırı doyurulması kişinin o dönemde saplantı yaşamasına sebep olabilir (17).

4.2.1.1. Oral Dönem

Bu dönem 0 -1 yaş arasını kapsar. Libido ağız bölgesinde yoğunlaşır. Bebeğin çevresini tanımaya ve keşfetmeye başladığı dönemdir. Bu dönemde bebekler keşif aracı olarak genellikle ağızlarını kullanırlar. Nesneleri ağızına götürmek ve emmek bebeğe haz verir. Bebekler çevresinde gördüğü her şeyi ağızına götürmeye çalışır (17). Bebeklerin bakıcılarına tamamen bağımlı olduğu dönemdir. Oral uyarım yoluyla bebeklerde güven ve rahatlık duygusu gelişir (16).

Bu dönemde ağızla ilgili dürtülerinin doyurulması önemlidir. Bazı aileler bebeğin her şeyi ağızına götürmesinden dolayı endişelenmektedir. Mikrop kapacağı düşüncesiyle bebeğin çevresindeki nesneleri ağızına götürmesine izin vermemek uygun bir davranış değildir. Oral dönemde ihtiyaçları doyurulmamış bebeklerin ilerleyen yaşlarda çok yemek yeme ve alkol sigara bağımlılığı gibi davranışlara başvurabileceği savunulmaktadır. Yemek yeme ve alkol ile ruhsal doyuma ulaşmaya çalıştıkları düşünülmektedir (8,18).

Bu yaş döneminde temel biyolojik ihtiyaçlarının karşılanması da önemlidir. Temel ihtiyaçları karşılanan bebekler bu dönemi başarıyla atlatacağı gibi aynı zamanda güven duygusunu da kazanır. Annesiyle olumlu ve güvenli ilişki kurabilen bebekler ilerleyen yıllarda insanlarla da sıcak ve güvene dayalı ilişki kurabilirler (14,16).

4.2.1.2. Anal Dönem

Bu dönem 1-3 yaşı kapsar. Libido ağız bölgesinden anal bölgeye geçer. Bu dönemde çocuklara verilen tuvalet eğitimi hassasiyet kazanır. Çocuklar anal kasları üzerine yoğunlaşırlar. Olgunlaşan bebekler oral dönemden anal döneme geçerken, kaygıları da oral bölgeden anal bölgeye geçer. Çocuklar bu dönemde altının değiştirilmesi sırasında dokunmadan keyif alabilir. Özellikle erkek çocuklar altı değiştirilirken penisleri ile oynayabilirler (19).

Çocuklar bu dönemde benmerkezcidir. Tuvaletlerini de kendisinin bir parçası olarak görerek, bırakmak istemeyebilirler. Ailelerin bu dönemde verdiği tuvalet eğitimi çocuğun gelişimi ve kişiliği açısından önemli bir rol oynar. Tuvalet eğitimi sırasında çocukların bu dönemde arada altına kaçırmaları normaldir. Çocuğun altına kaçırdığı durumlarda ailenin kızması, çocuğu cezalandırması, utandırması ya da başkalarına bu durumu anlatması çocuk üzerinde olumsuz etki yaratır (8).

Freud, çocukların bu aşamadaki deneyimlerinin üretken ve yaratıcı bir kişilik oluşturmaları için temel olduğuna inanır. Uygun olmayan ebeveyn tepkileri iki şekilde sonuçlanabilir. Ebeveynin bu dönemde çok yumuşak bir yaklaşıma sahip olması sonucu çocuklar dağınık, savurgan ve yıkıcı bir kişiliğe sahip olabilir. Tuvalet eğitimin vaktinden önce verilmesi, anne babanın tuvaleti aşırı derecede vurgulaması çocukta dışkı boşaltımı konusunda kaygıya neden olabilir. Ebeveynin çok katı davranması çocuğun titiz, inatçı, düzenli, katı ve takıntılı kişilik geliştirmesine sebep olabilir (19,16,8).

Bu dönemi başarıyla atlatabilen çocuklar, bağımsız, özgürce seçim yapabilen, eyleme geçebilen, suçluluk duymadan girişimde bulunabilen, eylemlerin sonuçlarını kabul edip, insanlarla iş birliği yapabilen bireyler olurlar (12).

Bu dönemin başarıyla atlatılabilmesinin gerisinde, sıcak anne çocuk ilişkisi ve çocuğun ihtiyaçlarının zamanında karşılanması bulunmaktadır (20).

4.2.1.3. Fallik Dönem

Bu dönem 3-6 yaş arasını kapsar. Çocukların kız erkek arasındaki farklılıkları keşfettiği dönemdir. Freud'a göre libido genital bölgededir. Cinsiyet özelliklerinin fark edilmeye başlanması ile çocuklar bu dönemde kızların neden penisinin olmadığı üzerine yoğunlaşabilir. Penislerinin olduğunu fakat kaybettiklerini düşünebilirler. Yetişkinlere genital bölge ile ilgili sorular sorabilirler (16).

Çocuklar bu dönemde karşı cinsteki ebeveynlerine ilgi duyabilir. Büyüyünce onunla evleneceğini belirtebilirler. Bu durumda çocuğa kızılıp korkutulması çocukta suçluluk duygusu oluşturabilir. Çocukların sorularına kızmadan sakın bir şekilde cevap vermek önemlidir.

Oedipus ve elektra kompleksi bu dönemin önemli özelliklerinden biridir. Oedipus kompleksine göre erkek çocuklar annelerine ilgi duyarlar. Babalarını kendilerine rakip olarak görüp onu kıskanabilirler. Çocuk, yaşadığı duygulardan ötürü babasına karşı hem kıskançlık hem de hayranlık duyguları besler. Çocuklar babaları ile özdeşim kurarak bu dönemden çıkarlar (16).

Elektra kompleksine göre ise kız çocukların da babalarına hayran oldukları ve babalarına kendilerini beğendirmeye çalıştıkları görülür. Aynı cinsiyetteki annesini kıskanıp babasından uzaklaştırmaya çalışabilirler. Annesini hem sevip hem de kıskanabilirler. Bu dönemden çocuklar anneleri ile özdeşim kurarak çıkarlar (8).

4.2.1.4. Gizil Dönem

Bu dönem 6- 11 yaş arasını kapsar. Diğer gelişim dönemleri ile kıyaslandığında daha sakin bir dönemdir. Diğer dönemlerdeki gibi çatışmalar görülmez. Cinsellik konusundaki merak azalmıştır. Okul başarısı ve arkadaş çevresi önemlidir. Çocukların kendi ile aynı cinsiyette olan arkadaşları ile vakit geçirmekten ve oynamaktan hoşlandıkları ve kendi cinsiyeti ile özdeşim kurdukları görülür (21).

4.2.1.5. Genital Dönem

Bu dönem 12 yaş ve üstü olan ergenlik dönemini kapsamaktadır. Libido genital organlardadır. Gizil dönemden farklı olarak ergenin ilgisi karşı cinsteki arkadaşlarına odaklanmıştır. Ergenin bedeninde hızlı değişimlerin olduğu, kimlik gelişiminin başladığı ve soyut düşünme becerisinin kazanıldığı dönemdir (6,17).

4.2.2. Psikososyal Kuram

Bu kuramı oluşturan kişi Erik Erikson'dur. Erikson'un Freud'un kuramından yola çıkarak kimlik kavramı üzerinde kuramını geliştirmiştir. Erikson kuramını oluştururken çocukların oyunlarının analizinden yararlanmıştır. Erikson'a göre birey belirli dönemlerden geçer. Her dönemde çözülmesi gereken bir kriz bulunur. Bireyin kişilik gelişimleri için bu dönemlerdeki krizlerin sağlıklı şekilde çözülmesi gereklidir (22).

Psikososyal gelişim kuramı psikanalitik kuramdan farklı olarak insanın tüm yaşamını kapsar. Kişinin içinde bulunduğu döneme ait krizler çözülmezse psikanalitik kuramda olduğu gibi kişi bu döneme saplanıp kalmaz. Bir sonraki döneme geçebilir. Fakat çözülmesi gereken sorun çözülene kadar var olmaya devam eder (23). Ayrıca Erikson toplumun karakteri şekillendirdiğini savunur (8).

Psikososyal kuram temel güvene karşı güvensizlik, özerkliğe karşı kuşku ve utanç, girişimciliğe karşı suçluluk, başarılı olmaya karşı yetersizlik (aşağılık duygusu), kimlik kazanmaya karşı kimlik krizi, yakınlığa karşı yalıtılmışlık, üretkenliğe karşı durgunluk, benlik bütünlüğüne karşı umutsuzluk olmak üzere toplam sekiz bölümden oluşur (24).

4.2.2.1. Temel Güvene Karşı Güvensizlik

Bu dönem 0-18 aylar arasını kapsar. Freud'un oral dönemini karşılar. Bebeğin haz bölgesi ağızdır. Bebekler nesneleri ağızına götürerek çevreyi keşfetmeye çalışır. Bu dönemde bebeğin ihtiyaçlarının karşılanması önemlidir. Erikson bu dönemdeki bebeklerin acıktıklarında bekletilmeden karınlarının doyurulması veya altları kirlendiğinde hemen değiştirilmesi gibi ihtiyaçlarının giderilmesinin gerektiği belirtir. İhtiyaçların bekletilmeden karşılanması sonucunda bebeklerin güven duygusunu kazandığını ileri sürer. Kendini güvende hisseden bebek çevreye güven duymaya başlar. Bu dönemde güven duygusu kazanamayan bebeklerin çevresine karşı güvensizlik duydukları görülür (19). Bebeğe bakan kişinin sürekli değişmemesi ve bakım uygulamalarında tutarlı olması bebeğin temel güven duygusunu kazanmasında önemli bir etkidir (6).

4.2.2.2. Özerkliğe Karşı Kuşku Ve Utanç

Bu dönem 2-3 yaş arasını kapsar. Freud'un anal dönemine denk gelir. Çocuklar için bağımsızlığın önem kazandığı görülür. Yürümeyi öğrenen çocuklar kendi başlarına bir şeyler yapmaya çalışırlar. Çocukların bağımsız olarak hareket etmeye çalıştıkları ve tuvalet eğitimi aldıkları dönemdir. Bu dönemde bağımsızlık girişimleri engellenirse, ceza verilir ya da çocuğa olumsuz bir tutumla yaklaşırsa çocukların kendilerinden kuşku ve utanç duymaya başladıkları görülür. Çocuğun kendi kendilerine hareket etmesi desteklenirse çocuklarda yeterlilik duygusu oluşur (25).

Eğer tuvalet eğitimine çocuk hazır olmadan başlanılmışsa ve bu dönemde baskı görmüşse öz kontrole karşı kuşku ve utanç duyabilir. Çocuklara özgürce keşfedebilecekleri ortamlar sağlamak, kendi başına hareket etmesini desteklemek bu dönemi sorunsuz şekilde atlatması ve yeterlilik duygusu kazanması için önemlidir (26).

4.2.2.3. Girişimciliğe Karşı Suçluluk

Bu dönem 3- 6 yaşlarını kapsar. Freud'un fallik dönemine denk gelir. Çocuğun motor, bilişsel ve dil yeteneklerini geliştirmeye başladıkları dönemdir. Çocuklar çevreyi merak ederler ve sorular sormaya başlarlar. Bu dönemde çocuğun ilgisi cinsel organlardadır. Ailesine ve çevresindeki kişilere cinsellikle ilgili sorular sorabilirler. Çocuğun çevreye karşı ilgisi desteklenir ve sorularına cevap verilirse bu dönemde girişimciliği desteklenmiş olur. Soruları ve davranışları ayıplanır, olumsuz tutumla karşılanırsa çocuk suçluluk duyma hissine kapılabilir. Merak etmenin suç olduğunu düşünebilir (6).

4.2.2.4. Başarılı Olmaya Karşı Yetersizlik

Bu dönem 6-12 yaşlarını kapsar. Çocuğun okula başladığı ve öğrenmeye açık olduğu dönemdir. Ailenin ve öğretmenlerin çocuktan beklentileri artar. Çocuğun başarılı olması beklenir. Çocuk başarılı oldukça çevre tarafından başarıları onaylanır (27).

Beden gelişimi yavaşlar. Cinsel roller çocuk tarafından daha belirgin şekilde algılanır. Bu dönemde çocuğun girişimlerinin desteklenmesi, başarılı olma duygusunu kazanmasını sağlar. Eğer çocuğun girişimleri desteklenmezse, çocukta yetersizlik ve aşağılık duygusu oluşur. Erikson çocukların ileriki dönemlerde çalışmaya karşı geliştirdikleri tutumların bu dönemden etkilendiğini belirtir. (27,28)

4.2.2.5. Kimlik Kazanmaya Karşı Kimlik Krizi

Bu dönem 12-18 yaşları arasını kapsar. Ergenlik döneminin başladığı, ergenin sosyal çevresinin genişlediği ve bedensel değişikliklerin çok hızlı olduğu görülür. Bu dönemde ergenler artık kendilerini toplumun parçası olarak görmeye başlarlar. Ergenin soyut düşünebilme ve mantık yürütebilme becerileri gelişir (27).

Ergen hayatını nasıl sürdüreceğini, bundan sonra ne yapmak istediğini, hangi özelliklere sahip olduğunu düşünür. Yetişkin rollerine hazırlanır ve genellikle özdeşim modeline ihtiyaç duyar. Sosyal ilişkilerin önem kazanmasından dolayı ergenin arkadaş çevresi önemlidir (29).

Erikson'a göre bu evrenin fiziksel görünüşte değişikliklerin olduğu, soyut düşünebilme becerisinin geliştiği, evlilik ve meslek gibi geleceğe yönelik kararların alındığı bir evre olması nedeniyle bu dönemde kimlik gelişimi önem kazanır. Bu döneme kadar edinilen yaşam tecrübesi ve bilgiler kimliğin yapılandırılmasında etkili olduğu için geçmiş dönemler de önem taşır. Bu dönemde ergen kimliğini yeniden tanımlar. Ergenin bu dönemi başarıyla atlatamaması kimlik krizine yol açar (30).

4.2.2.6. Yakınlığa Karşı Yalıtılmışlık

Bu dönem 20-40 yaşlarını kapsar. Ergenin kimlik arayışı ve ani duygusal değişiklikleri büyük ölçüde azalır. Sorumlulukların arttığı ve insan ilişkilerinin önem kazandığı bir dönemdir. Evlilik, eş ve meslek seçimi önem kazanır. Sadece karşı cinsle değil, kendi cinsiyle yakın ilişkilerin kurulması da önemsenir. Karşı cinsle yakınlık kuramayan kişiler kendilerini yalnız hissederek yalıtılmışlık hissi yaşayabilirler, bu durum ise çevreyle kurulan ilişkilerin yüzeysel olmasına neden olabilir (26,31).

4.2.2.7. Üretkenliğe Karşı Durgunluk

Bu dönemde kişilerden, kendilerinden küçüklere yol göstermeleri ve kültürel değerlerini aktarması beklenir (32). Kişilerin ürünler ortaya çıkardıkları, üretken oldukları ve başarılarını çevreyle paylaştıkları dönemdir. Kişi çevresindekilere yararlı olabildiği sürece üretkendir. Bundan mahrum kalırsa işe yaramadığını düşünebilir. Bu dönemi başarıyla atlatamayan kişiler durgunluk dönemine girerler. Durgunluk dönemi kişinin çevre ile ilişkilerinin zayıflamasına neden olur (26). Bu nedenle bu dönemde kişiye çevresinde olan kişiler tarafından işe yaranıldığının hissettirilmesi kişinin bu dönemi başarıyla atlatmasını sağlayabilir (25)

4.2.2.8. Benlik Bütünlüğüne Karşı Umutsuzluk

Bu dönem 65 yaş ve üzerini yani yaşlılık dönemini kapsar. Kişiler tüm hayatını gözden geçirmeye başlarlar. Anlamlı bir hayat geçirip geçirmediklerini sorgularlar.

Bundan önceki dönemleri başarıyla atlatmış olan insanlar, benlik bütünlüğüne daha kolay ulaşırlar. Benlik bütünlüğüne ulaşmış kişi kendisini olumlu ve olumsuz yönleriyle kabul eden, hatalarıyla barışık, başarısızlıklarının sorumluluklarını alan kişilerdir. Kendisine karşı olumlu duygular taşıması nedeniyle çevresine de bunu yansıtır (33). Hayatını anlamlı geçirmediğini düşünen, yaşadıkları hayat nedeniyle tatmin olmayan ancak bunu telafi etmek için yeterli zamanının kalmadığını düşünen kişiler, umutsuzluğa kapılırlar. Bu dönemi başarıyla atlatamayan insanlarda ölümden korkma, uyumsuzluk gibi davranışlar görülebilir (25).

4.3. Çocukların Cinsel Gelişim Dönemleri ve Özellikleri

4.3.1. Bebeklik Dönemi (0-2 Yaş)

Bebeklerin dünyayı tanımaya başladıkları, kendi bedenlerini keşfettikleri dönemdir. Çevrelerini ağızları ile tanımaya çalışırlar. Temel bakım ihtiyaçlarının karşılanması oldukça önemlidir.

Bebekte ilk cinsel duygular altının değiştirilmesi ve bebeğe banyo yaptırılması sırasında ortaya çıkar. Bebek bezinin bebeğin genital bölgesine baskı yapması, bebeğin hoşlandığı haz verici duyumsamaya sebep olabilir (14,34).

Bebekler bu dönemde özellikle altı değiştirilirken cinsel organı ile oynayabilirler. Erkek bebeklerin penisin dışarıda olmasından dolayı cinsel organı ile daha fazla oynadığı görülür. Kız bebeklerin cinsel organının içeride olmasından dolayı erişememesi nedeniyle, bu davranış erkeklere oranla daha azdır. Bebeğin kendine dokunmasının nedeni kendini tanımak istemesinden kaynaklanmaktadır. Bu dokunmalara aşırı tepki verilmesi, bebeğin bu dönemi sağlıklı şekilde atlatamamasına neden olabilir. Bebeklerin altı değiştirilirken cinsel organı ile oynamaması için eline oyuncak verilebilir (8,14,10).

Ayrıca bu dönemde artık bebekler yürümeye başlar, yemek yeme, tuvalet alışkanlığını kazanmaya başlarlar. Yürümeye başlaması ile birlikte çevreyi aktif olarak keşfederler. Bebeklerin cinsiyet farklılıklarına ve cinsiyet rollerinin farkına varmadıkları bir dönemdir (8).

4.3.2. Okul Öncesi Dönem (3-6 Yaş)

Okul öncesi dönemde dil, fiziksel, bilişsel, sosyal ve özbakım gelişimi hızla ilerler. Çocuklar için kurala ve otoriteye uyma önemlidir. Olayları sonuçlarına göre değerlendirirler (35).

Bu dönemde Freud'a göre haz bölgesi cinsel organlardadır. Çocuklar bu yaşta cinsel organlarını ve cinsiyetlerini keşfederler. Bu nedenle ilginin de cinsel organlarda olduğu görülür.

Çocuklar cinsiyetini kız ya da erkek olarak belirtebilir. Cinsiyetler arasındaki ayrımı fark etmeye başladıkları için, cinsiyet farkı olan insanların vücutlarının neden farklı olduğunu merak edebilir. Çocuklar dil gelişiminin ilerlemesi ve cinsel organlarını keşfetmesiyle birlikte kız ve erkeklerin cinsel organlarının neden farklı olduğu ve dünyaya nasıl geldiğine ilişkin sorular sorabilirler. Karşı cinsin cinsel organını ve anne baba arasındaki ilişkiyi merak edebilirler. Çocukların bu dönemdeki cinsel konularla ilgili merakı diğer merakları kadar yerinde ve sağlıklıdır (20). Çocukların sordukları sorular karşısında utandırılmaması, ayıplanmaması önemlidir. Bu dönemde ebeveynlere çocukların sorulara detaya girmeden, kısa, özlü, doğru ve yaşına uygun şekilde cevap verilmesi önerilir. Çocuk karşı cinsindeki ebeveyniyle evlenmek istediğini belirtebilir (36,20). Bu durumda çocuğu küçük düşürüp, onunla alay etmek yerine, böyle bir şeyin uygun olmadığı, büyüdüğünde kendisinin de kendi yaşında olan biriyle evleneceği belirtilebilir.

Okul öncesi dönemdeki çocuklarda elektra ve oedipus kompleksi görülür. Ayrıca bu dönemde erkek çocukları penisini kaybedeceği konusunda endişelenirler. Bu nedenle bu dönemde çocukların sünnet edilmesi uygun değildir (15).

Çocuğun cinsel özdeşimi 3-4 yaşlarında oluşmaya başlar. Bu nedenle bu dönemde kendi cinsiyetindeki ebeveyniyle olumlu ilişkilerinin olması önemlidir. Çocuğun kendi cinsiyetindeki ebeveyniyle sağlıklı iletişim kuramaması, baskıcı ve otoriter bir tutuma sahip olması, onunla yeterince vakit geçirmemiş olması çocuğun özdeşim modeli olarak karşı cinsiyetteki ebeveynini seçmesine neden olabilir. Ayrıca çocuğun cinsiyetine uygun davranılması önemlidir. Çocuğun cinsiyetine uyumlu

davranılmaması cinsel özdeşimde kararsızlık, cinsel kimlik oluşumunda sorunlara sebep olabilir (34).

Bu dönemdeki çocuklar akranlarıyla iletişim kurmaya başlarlar. Çocuklarda cinsel organlarına dokunma, etrafındaki insanları izleme, cinsellikle ilgili sorular sorma kendi cinsel organlarını gösterme, anne baba gibi rollerin olduğu evcilik doktorculuk vb. oyunları oynama gibi davranışlar görülebilir (37).

4.3.3. Okul Dönemi (6-11 Yaş)

Çocukların cinselliğe karşı ilgisi azalır. Okul başarısı ve sosyal çevre önem kazanır. Çocuğun okula başladığı ve sosyal çevresinin, arkadaşlık ilişkilerinin geliştiği dönemdir. Çocuklar karşı cinsiyetteki arkadaşları ile oynamak yerine kendi cinsiyetindeki arkadaşlarını tercih eder. Oyun önemli bir sosyalleşme aracıdır (14).

Ergenliğin ilk belirtilerinin görüldüğü bu dönemde çocuğa ergenlik ve vücudunda olacak değişiklikler hakkında bilgi verilmesi önemlidir. Bu yıllarda verilecek cinsel eğitim bilgilerinin içeriği vücudunda meydana gelebilecek değişiklikler ve cinsel sağlıklarını koruma ile ilgili olmalıdır (10).

Daha önceki dönemlerde cinsel gelişimle ilgili anne ve babasından bilgi almayan, sorularına cevap verilmeyen ya da yanlış cevap verilen çocuklar, cinsel olgunluğun ve genital bezlerin üretime başladıkları bu dönemde ailelerine bilgi almak için başvuramazlar. Sorularına arkadaş çevresinden, okuduklarıyla ya da kendi başına cevap bulmaya çalışırlar. Özellikle daha önceden bu konuda hiç bilgi verilmemiş kız çocuklarının regl olduktan sonra utanç yaşamaları normaldir. Daha önceden açıklama yapılmamış olması nedeniyle o anda yaşadığının normal bir olay olduğunu söylemek işe yaramayabilir (20).

4.3.4. Ergenlik Dönemi (12 Yaş ve Üstü)

İlgi tekrardan cinsel organlara yönelir. Ergenin bu dönemde vücudu çok hızlı değişip gelişir. Birincil ve ikincil cinsiyetlerin çıkması, vücudun yağlanması, hormonal değişiklikler görüldüğünden ergenler bu döneme uyum sağlamakta zorlanabilir. Cinsel organlardaki büyüme ve değişme, ergenin cinselliğe olan ilgisinin

nedenini oluşturur. Ergenin bu duruma uyum sağlamaya çalışması sırasında, tutarsızlık ve duygu durum değişiklikleri görülebilir (10,35).

Ailenin etkisini yitirdiği arkadaşların önem kazandığı bir dönemdir. Ergen ailesi ile birlikte vakit geçirmek yerine arkadaşlarını tercih eder. Arkadaş çevresinden etkilenir. Bu dönemde ergenin iyi arkadaş çevresinin olması önem kazanır. Ayrıca karşı cinsle ilişkilerin önemi artar. Romantik ilişkiler görülür. Bu dönemin amacı, ergenin ailesine bağımlılığının azalması, ailesi dışında karşı cinsten kişilerle olgun ilişkiler kurabilmesidir (20). Ergenlik döneminde ergenin cinsel ve sosyal kimliği ile mesleki eğilimini netleştirmesi önemlidir (10).

Ergenlik dönemi, cinsellikle ilgili önemli kararların verildiği ve cinsel etkinliklerin görülmeye başlandığı bir dönemdir (8). Bu dönemde ergen cinsel bilgiye ihtiyaç duyar. Bu bilgiler ailesi tarafından verilmediğinde, öğrenmek için arkadaş çevresine ve internete başvurabilir. Bu kaynaklarda yanlış ve fazla bilgi edinmesi durumu söz konusu olduğundan, ailelerin uygun şekilde bilgi vermesi, ergenin merak ettiği sorulara uygun ve doğru cevapları alabilecekleri kişilerin olması önemlidir. Ergenlik döneminde erken gebelik ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar önemli risklerdendir (34).

4.4.Cinsel Eğitim ve nemi

Cinsellik; bedeni ve aklı, değer, tutum ve davranışları, fiziksel görünüş, inanç ve duyguları içeren, sosyal normlardan ve kültürden etkilenen tüm yaşamı kapsayan bir süreçtir (38). Genel düşüncenin aksine sadece cinsel davranışları içermez. Kişilerin cinsiyetinin farkında olması, çevresindeki insanlara davranış biçimi, duyguların yönetimi, sosyal davranışlar gibi kavramlar da cinselliğin içerisine girmektedir.

Bireyin fiziksel, duygusal ve cinsel gelişimini anlaması, olumlu bir kişilik kavramı geliştirmesi, insan cinselliğine, başkalarının haklarına, görüş ve davranışlarına saygılı bir bakış açısı edinmesi, olumlu davranış biçimi ve değer yargıları geliştirmesi eğitimine cinsel eğitim denir (11).

Cinsel gelişim ve eğitim ile ilgili konuları konuşmak, ülkemizde sık görülen tabulardan biridir. Konunun tabu olması nedeniyle aileler bu konuları çocukları ile konuşmamakta, çocuğa ne kadar bilginin ne zaman verilmesi gerektiğini

bilememektedir. Çocuklara yanlış ve eksik cevapların verildiği ya da bu konuda soru sorduklarında susturulduğu sık sık görülmektedir. Anne babanın, çocuk cinsellikle ilgili soru sorduğunda gerginliği, mimikleri, ses tonu, bedeni çocuğa bu tarz konuları bir daha sormaması için mesaj verir. Çocukta bu konuda soru sorduğu için hata yaptığı duygusu oluşturabilir. Cinsel olayların ve soruların, kötü ve utanılacak bir şey olduğu mesajı verilmiş olur. Bu durumun çocuğun bilinçaltına itilmesi, yetişkinlikteki hayatını etkileyebilir (34).

Toplum, çocuklara verilecek cinsel eğitimin, çocukların bu konudaki meraklarını arttıracak, tahrik unsuru olabileceğini, uygun olmayan cinsel davranışlara yol açabileceğini, toplumun değer yargılarına zarar vereceğini düşünebilmektedir. Ayrıca aileler doğum kontrolünü anlatmanın çocukları cinselliğe teşvik edeceğine ve izin verilmiş olarak algılanacağına dair endişelenebilmektedir (39).

Cinsel eğitimin genelde aileler tarafından çocuk cinsellikle ilgili sorular sorduğu zaman ya da ergenlik döneminde başlaması gerektiği düşünülür. Cinsel eğitimin içeriğinin sadece cinsel organların isimleri ve üreme gibi konuların olduğu sanılır. Fakat çocuk doğmadan önce cinsiyetine göre renklerin ve giysilerin seçilmesi ile birlikte aslında cinsel eğitim başlamış olur. Çocukların cinsiyetine göre hangi giysileri giyecekleri, hangi renkleri tercih etmeleri gerektiği ve nasıl davranması gerektiği konusunda aileler, erken dönemlerde çocukları yönlendirir (8).

Anne babanın birbirine karşı tutum ve davranışları, çocuğun tuvalet eğitimi, bu eğitim sırasında annenin çocuğa karşı olan tutum ve davranışları, çocuğun cinsellikle ilgili sorduğu sorulara verilen sözlü ve sözsüz cevaplar cinsel eğitimin parçasını oluşturur (39).

Kişilerin sorumlu cinsel davranışları kazanabilmeleri için doğru ve zamanında alınan cinsel bilgilere ihtiyaçları vardır. Ayrıca çocukların kendilerini cinsel istismardan koruyabilmelerinde yaş ve gelişim özelliklerine uygun verilen cinsel eğitim önemlidir.

4.4.1. Cinsel Eğitimin İçeriği

Cinsel eğitimin içeriği oluşturulurken çocuğun yaş ve gelişim özelliklerine dikkat edilmeli, çocuğun durumu göz önüne alınarak cinsel eğitim verilmelidir. Cinsel eğitim hakkında ne kadar ve nasıl bilgi verileceği çocuğun yaşına göre farklılık gösterir (8).

Çocuklara verilecek cinsel eğitim sadece cinsel organlar, üreme ve anatomiden ibaret olmamalıdır. Çocuklara şu anda ve ileride insanlarla iyi ilişkiler geliştirme becerisi kazandırılmalıdır. Çocuğa cinsel bölgeler hakkında bilgi verilmeli, özel bölgelerinin neresi olduğu, iyi ve kötü dokunma, sağlık ve temizlik kuralları öğretilmelidir. Kendine ve diğer insanlara saygı, sevgi ve hoşgörü duyguları oluşturma, kendini kontrol edebilme ve yaptığı davranışların sorumluluklarını alabilme, istemediği davranışlara karşı hayır diyebilme becerileri kazandırılmalıdır. Ayrıca cinsel eğitimin içerisinde sağlık ve temizlik bilgileri, cinsel organların bilimsel isimleri, cinsiyet, cinsel kimlik, cinsiyet farklılıkları, çocuğun ergenliğe girmesine yakın ergenlikte meydana gelecek vücut değişiklikleri, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, cinsel tehlikelerden korunma gibi bilgiler çocuğa verilmelidir (40).

Cinsellikle ilgili çocuğa doğru bilgiler verilmesi, çocuğun yanlış ve abartılmış bilgilere inanmamasını sağlayacaktır (9).

4.4.2. Cinsel Eğitimin Sağladığı Yararlar

Çocuklara verilen uygun cinsel eğitim, erkeklerin ve kadınların yaşamlarını düzenlemesini, kendine ve başkalarına zarar vermemeyi öğrenmelerini, kendine olduğu kadar karşı cinse de saygı duymasını, cinsellik konusunda sorumlu davranış kazanımını, cinsel bilgilerin uygun kaynaktan ve doğru şekilde öğrenilmesini ve bu sayede yanlış ile doğru bilgiyi ayırabilmesini sağlar. Cinsel eğitim, yanlış bilgi ve inançlardan dolayı oluşabilecek sıkıntılara engel olur. Ergenlik döneminde çocuğun vücudunda meydana gelen değişiklikler ile ilgili endişeye kapılmasını, yanlış tutum ve davranış geliştirmesini, korkuya kapılmasını engeller. Cinsellik ile ilgili doğru bilgiye sahip olan çocuklar, kendilerini cinsel istismardan nasıl koruyacaklarını öğrenebilir (39).

4.4.3. Cinsel Eğitim Nasıl Verilmelidir?

Çocuklar genellikle 3 yaşından itibaren insan vücudu, görünüş farklılıkları ya da hamilelik gibi konularda sorular sormaya başlarlar. Çocukların sorularına verilen yanıtlar ve yanıt verilirken çocuğa karşı takınılan tutum çocuğu öğrenmek için teşvik edebilir ya da yeni bilgi kaynakları aramasına neden olabilir (38).

Çocuk soru sorduğunda cevap verilmesi, ailenin bu konuda utanıp sıkılmaması ve çocuğu aşağılamaması önemlidir. Sorduğu soruya yeterli ve doğru şekilde bilgi verilmeli, çocuk sorduğundan daha fazla bilgiye boğulmamalıdır. Açıklama yapılırken çocuğun gelişim özellikleri dikkate alınmalıdır (34).

Öğretmenlerin ve ailelerin çocuk cinsel gelişimi hakkında bilgi sahibi olması, çocukların sorularına nasıl cevaplar verilmesi gerektiği hakkındaki bilgisi, çocuğa verilecek eğitimin doğru olmasını sağlar (38).

4.4.4. Cinsel Eğitim Verirken Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

Çocuğa açıklama yapılırken çocuğun yaş ve gelişim özellikleri ön planda tutulmalıdır. Okul öncesi dönemde çocuğa verilen bilgi ile ergenlik döneminde verilen bilgi aynı olmamalıdır.

Çocuğa verilen bilgiler açık ve anlaşılır olmalı, az ve doğru bilgiler verilmelidir (41).

Cinsel eğitim verilirken çocuklar, merak ettiği şeyler hakkındaki soruları sorma konusunda cesaretlendirilmelidir (8).

Konuşan kişi beden dili ve mimiklerine dikkat etmeli, doğal davranmalıdır. Çocuğa bu tür şeyleri merak etmenin utanılacak bir şey olduğu mesajı vermemeye dikkat edilmelidir (41).

Cinsel eğitim verirken vücut organları bilimsel isimleri ile öğretilmeli, lakaplar takılmamalıdır.

Çocuğun cinsellikle ilgili sorduğu soruya ne cevap verileceğinin bilinmediği durumlarda öncelikle çocuğun bu konuda ne bildiği ya da ne düşündüğü öğrenilebilir.

Çocuğun yanlış düşüncelerini düzeltmeye yönelik bir konuşma yapılabilir. Tüm bunlara rağmen kişi ne cevap vereceğini bilmiyorsa soruyu geçiştirmek yerine bunun cevabını henüz kendisinin de bilmediğini, öğrenip kendisi ile bu konuyu konuşacağını belirtebilir (8).

4.4.5. Cinsel Eğitimde Anne Babanın Rolü

Günümüzde hala çocuklara cinsel eğitim verilir verilmemesi gerektiği konusu tartışılmaktadır. Anne babalar ve eğitimciler bu konuda eğitim verilmesi gerektiği konusunda çelişkiye düşmektedir. Aileler çocuklara karşı nasıl bir yaklaşım içerisinde olacaklarını bilememektedir (20).

Çocukların hayatı ve sosyalleşmeyi öğrendiği ilk yer ailenin yanısıdır. Çocuklar nasıl davranacaklarını, kendileri hakkındaki bilgilerini ilk olarak aileden alır. Onları model alırlar ve onların tutumlarını benimserler. Dolayısıyla tüm gelişim alanlarında olduğu gibi cinsel gelişim alanında da ailenin bilgilendirici ve örnek tutum sergilemesi önemlidir.

Çocuk yetiştirirken cinsellikle ilgili konularda anne baba tutumlarına bakıldığında cinsel bilgilerin sır olarak kabul edildiği, anne babaların çocukların cinsellikle ilgili sorularına cevap vermekten çekindiği, konuyu değiştirme ya da bu konuda çocuğu ayıplama gibi davranışları içerisine girdiği, bazen de gerçek olmayan cevapların verildiği görülür. Bazı aileler tarafından çocuğun nereden geldiği sorusuna leyleklerin getirdiği, doktordan alındığı gibi yanlış cevapların verildiği, çocuğun nasıl doğduğu sorusuna cevap olarak annenin doğum sırasındaki sancılarının bahsedebildiği görülmektedir. Bu şekilde olan yanlış cevaplar çocuğun yanlış bilgiler edinmesine ve anne babasına olan güveninin sarsılmasına yol açmaktadır (20). Anne babanın kendini toplum içerisinde algılama düzeyi, eşiyle ve karşı cins ile kurduğu iletişim, çocuğuna davranış şekli, erkek ve kız çocukların davranışlarından beklentileri, çocukların sordukları sorulara verdikleri cevaplar, tuvalet eğitimi çocuk cinsel gelişim ve eğitiminde önemli rol oynamaktadır (39,42).

Birçok insan gençlere verilecek cinsel eğitimin tahrik unsuru ve uygunsuz davranışlara neden olacağını, cinsel eğitimin toplumun değer yargılarına zarar vereceğini, gençlere doğum kontrol yöntemlerini anlatmanın evlilik öncesi cinsel birlikteliğe teşvik

edebileceği, cinsellik ne kadar çok konuşulursa o kadar çok sorun çıkacağını düşünmektedir. Ayrıca binlerce yıldır insanların cinsel eğitim almadan cinselliklerini yaşadıkları kanısı da buna neden olabilmektedir. Çünkü bu bakış açısından insanların anladıklarının genellikle cinsel ilişki olduğu görülmektedir. Oysa cinsel gelişim ve eğitim çok yönlüdür (39).

4.5. Çocukların Cinsel Kimlik Kazanımını Etkileyen Faktörler

Çocukların cinsel kimliğini ve gelişimini etkileyen birden fazla faktör bulunur.

Ebeveynler çocuklarına doğduklarından itibaren giysi ve oyuncak tercihleri konusunda yönlendirmede bulunurlar. Aileler istenilen davranışları ödüllendirme, istenmeyen davranışları ayıplama, görmezden gelme gibi yöntemler izleyerek çocuğunun cinsel kimlik gelişimini etkiler (43).

Cinsel kimlik kazanımını etkileyen faktörlerden biri özdeşim kurmadır. Çocuklar kendi cinsiyetinde olan ebeveyni ile özdeşim kurarak onu taklit etmeye başlarlar. Anne ve babanın birbiri ile ilişkisi çocuğun toplum içerisindeki sosyal rollerin kazanımını etkiler. Baba ile annenin sürekli kavga ettiği, özellikle de babanın annesine şiddet uyguladığını gören çocuk ebeveyni ile kurduğu özdeşimden olumsuz çıkarımlar edinebilir. Şiddet uygulayan cinse karşı olumsuz tutum sergileyebilir. Yetişkinlik döneminde evlilikten korkabilir (18,38).

Tuvalet eğitimi çocuğun bedenini ve cinsel organlarını keşfettiği dönemlerden biridir. Bu dönemde annenin olumsuz tutumu, aşırı titiz olması çocuğun bedeni ile ilgili yanlış tutum geliştirmesine sebep olabilir. Ayrıca yetişkinlerin tuvalet eğitimi sırasında çocuğu korkutmak için çocuğun cinsel organını keseceğini söylemesi bu dönemde korkuya sebep olmaktadır (18).

Ailenin kız ya da erkek çocuk beklentisi içerisinde olması ya da belirli cinsiyetteki çocuğu ayırmaları çocukların kendi cinsiyetinden memnun olmamasına sebep olabilir. Ayrıca çocuğun cinsellikle ilgili sorularına ailenin verdiği sözlü ve sözsüz cevaplar, ebeveynlerden birinin olmaması ya da çocuğun ebeveyni ile vakit geçirememesi, ailenin cinselliğe ilişkin düşünceleri, kültür, çocuklara alınan oyuncaklar, ebeveynlerin rollerini ve sorumluluklarını yerine getirmemesi, kadının

önemsiz görülüp erkeğin ön plana çıkması gerektiği düşüncesine sahip ebeveyne ya da çevreye sahip olması da çocuğun cinsel kimlik kazanımını etkiler (18).

4.6.Çocuklarda Görülen Cinsellikle İlişkili Davranışlar

4.6.1. Mastürbasyon

Çocuk doğduğu andan itibaren vücudunu keşfetmeye çalışır. Bu keşif sırasında cinsel organlarına da dokunurlar. Özellikle annenin bebeğin altını değiştirdiği zamanlarda çocukların cinsel organları ile oynamaya başladığı görülebilir. Cinsel organına dokunmaktan zevk alması sonucunda çocuğun bunu tekrarlaması doğal bir durumdur (8).

Mastürbasyon, el ya da bir nesne ile cinsel organa dokunmak ve bundan zevk almaktır (8). Mastürbasyon çocuğun cinsel organına dokunduğunda haz aldığını fark etmesi ile başlayabilir. Mastürbasyon yapan çocukta terleme, kızarma ve sık nefes alma görülür. Burada dikkat edilmesi gereken gerçekten çocuğun mastürbasyon yapıp yapmadığının dikkatli bir şekilde gözlemlenmesidir (8,10).

Geçmişte mastürbasyonun fiziksel ve zihinsel olmak üzere birçok zarara neden olduğu düşünülmekteydi. Mastürbasyon yapmanın cinsel iktidarsızlığa yol açacağı, bunama ve delirmeye sebep olabileceği düşünülmüdü. Mastürbasyonun genelde fiziksel olarak çocuğa kalıcı zarar vermediği bilinmektedir, ancak mutsuz ve kendini güçsüz hisseden çocukların mastürbasyona yöneldiği görülmektedir. Yine de yoğun olarak yapılan mastürbasyon genital organlarda deformasyona sebep olabilmektedir (44).

Çocuğun aşırı dar giysiler giymesi, idrar yolu enfeksiyonu, cinsel bölgede kaşıntıya sebep olabilecek hastalıklar, ebeveyni ile iyi bir iletişiminin olmaması, çocuğun çok fazla yalnız kalması, ihmal ya da istismara maruz kalması mastürbasyona sebep olabilir (45).

Çocuğun mastürbasyon yapması durumunda ilk olarak kıl kurdu, kaşıntı ve genital bölgede herhangi bir rahatsızlık olup olmadığı teşhis edilmelidir. Aileden çocuğun mastürbasyonunun ne zaman başladığı ve hangi zamanlarda mastürbasyon yaptığı bilgileri ayrıntılı olarak alınmalıdır. Aileye çocukluk döneminde mastürbasyon davranışının doğal olduğu belirtilmelidir. Aile çocuğa genital organda baskı ve

sürtünmeye sebep olabilecek giysileri giydirmemesi konusunda bilgilendirilmelidir. Çocuk yaptığı davranıştan dolayı utandırılmamalı, mastürbasyon davranışının görüleceği anlaşıldığında çocuğun dikkati başka yöne çekilmelidir. Ayrıca çocuğun boş zamanları doldurulmalı, gün içerisinde sürekli meşgul edilmeli, yatakta uzun süre tek başına bırakılmamalıdır. Gün içerisinde yorulması sağlanmalı ve uykusu gelmeden yatakta tek başına bırakılmamalıdır. Çocuklara uyumadan önce masal anlatılması, çocuğun ellerini ve saçını okşayarak çocuğun rahatlatılması yararlı olabilmektedir (45,10).

4.6.2. Cinsel Oyunlar

Oyun çocuğa kimsenin öğretemeyeceği konuları, kendi deneyimiyle öğrenmesi yöntemidir (14). Oyun çocuğun çevreyi keşfetmesini, enerjisini boşaltmasını, günlük yaşamdaki gerilimlerinin azalmasını sağlar. Oyunun toplumsal, eğitimsel ve ahlaki değeri bulunur. Çocuklara uygun beceri ve davranışların kazandırılmasını, kuralları öğrenmelerini ve bu kurallara uymalarını sağlar. Ayrıca çocuklar evcilik gibi oyunlarda toplumsal rolleri canlandırarak benimser ve cinsel rollerini pekiştirirler. Oyun oynayarak çocuklar kendilerini zenginleştirir. Dış dünyayı görebilme kapasitelerini geliştirirler (14,20).

Oyunda çocuklar ihtiyaçlarını ifade ederler. Duygusal sorunlarına ve problemlerine çözüm üretebilirler. Çocuğun en önemli öğrenme araçlarından biri olan oyunda, çocuklar çeşitli rolleri ve durumları denemekte, günlük hayatta yaşadığı sıkıntıları oyunlarına yansıtmakta bu şekilde yaşadıkları gerilimden kurtulmaktadırlar.

Çocukların vücutlarına olan ilgileri ve merakları oyunlar sırasında cinsellik çağrışımı yapan davranışların görülmesine neden olabilir. Doktorculuk, evcilik gibi oyunlarda oyun arkadaşının bedenini incelemeye çalışabilir. Doktorculuk oynarken diğer çocuğun üstünü çıkarmasını isteyebilir, vücuduna dokunabilir ya da televizyon vb. yerlerde gördüğü şeyleri denemek isteyebilir. Bu davranışların merak nedeniyle yapıldığı, çocukların yetişkin gibi düşünmedikleri unutulmamalıdır. Çocuğun bu davranışı korkunç olarak algılanmamalıdır (6).

Çocuğun kendi ve çevresindeki kişilerin bedenini fark etmesi ve tanımaya çalışması sonucunda da oyunlar farklılaşabilir. Oyun sırasında cinsel davranışlar

çocuk tek başına ya da arkadaşlarıyla oynarken görülebilir. Yetişkinlerin, bu duruma verdiği tepkileri çok önemlidir. Kızıp bağırmak, çocukları utandırmak, onları ahlaksızlıkla yargılamak uygun değildir. Oyuna dahil olarak oyunun yönü değiştirilebilir. Ancak çocuk oyunun yönlendirilmesine karşı çıkıyorsa ve başka oyunlara ilgi göstermiyor sadece bu tür oyunlar oynamak istiyorsa durum değerlendirilmelidir (6).

4.7.Dünyada Cinsel Eğitim

Bilinen en erken cinsel eğitimin 18. yüzyılın sonlarında Avrupa’da tıp öğrencilerine insan cinselliği dersi olarak verilmiştir. 20. yüzyıla kadar cinsel eğitim konusunda dünyada yapılan çalışmalar çok sınırlıdır. Özellikle Orta Çağ döneminde çocuğun minyatür yetişkin olarak görülmesi nedeniyle ayrı gelişimsel aşamaları ve ihtiyaçları olduğu düşünülmemektedir. Bu nedenle çocukların cinsel gelişimi ve eğitimi ile ilgili ilerleme yaşanmamıştır (46).

Günümüzde gelişmiş ülkelerin çoğunda cinsel eğitimin çocuklara okullarda verildiği görülmektedir. Danimarka’da cinsel eğitim üç bölümden oluşmaktadır. Birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar olan dönemi kapsayan birinci bölümde cinsiyetler arasındaki farklılıklar, gebelik ve doğum, aile planlaması ve ergenlik gibi konular bulunmaktadır. Beşinci sınıftan yedinci sınıfa kadar olan ikinci bölüm hormonlar, döllenme, doğum kontrolü, cinsel organlar, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve pornografi konularını içermektedir. Sekizinci sınıftan onuncu sınıfa kadar olan üçüncü bölüm etik, ahlak ve aile gibi konuları kapsamaktadır (46).

Fransa’nın çocuklara cinsellik eğitimi verdiği ancak ülkedeki Katolik ve muhafazakar grupların buna karşı çıktığı görülmektedir. Fransa’da cinsel eğitim çocuğa altı yaşında vermeye başlanmaktadır. Anne babalar eğitim sürecine zaman zaman dahil olmaktadır. Cinsel eğitim öğretmenler, aileler, sivil toplum kuruluşu çalışanları ve sağlık çalışanları aracılığıyla yürütülmektedir (8).

Norveç’te cinsel eğitimin 1970 yılından beri zorunlu olarak verildiği görülmektedir. Cinsel eğitim okullarda öğretmenler tarafından biyoloji dersleri müfredatına kaynaştırılarak verilmektedir. Verilen cinsel eğitim biyolojik, psikolojik ve etik konularını kapsamaktadır (8).

İngiltere’de cinsel eğitimin 11 yaşında başladığı, genel olarak biyolojik bilgi vermeyi amaçladığı görülmektedir (46).

Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) cinsel eğitim faaliyetleri eyalet yönetimlerinin kararlarına bırakılmıştır (46).

Almanya’da çok sayıda göçmen olması nedeniyle cinsel eğitim eyaletlere göre farklılıklar göstermektedir. Verilecek asgari cinsel eğitim devlet tarafından belirlenmiştir. Genellikle biyoloji ve insan vücudu konularını içermektedir (8).

Birleşmiş Milletler Vatikan’ın itirazlarına rağmen artan dünya nüfus problemi nedeniyle aile planlaması, kürtaj, cinsel sağlık vb. konuları içeren eğitimi destekleme kararı almıştır. BM üyeleri cinsel eğitim almanın gençlerin haklarından biri olduğunu savunmaktadır (46).

4.8. Türkiye’de Cinsel Eğitimin Tarihçesi

Ülkemizde cinsel gelişim ve eğitimle ilgili çalışmalara 1980’li yıllarda başladığı görülmektedir. 1990’lı yıllarda üreme sağlığı konularında proje ve eğitimler oluşturulmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 1993 yılında “Değişim, Genç Kızlığa İlk Adım” projesi oluşturmuş ve bu projeyle ergenlik dönemindeki kızlara ergenlik ile ilgili eğitim verilmiştir. 1997 yılında İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı (İKGV) tarafından “Gençlerin Cinsel Sağlık eğitiminin Desteklenmesi” projesi oluşturulmuş, öğretmenlerin cinsel eğitim alması sağlanmıştır. 2000 yılında İstanbul’daki pilot okullarda “Cinsel Eğitim” dersi verilmeye başlanmış fakat bu çalışma devam ettirilememiştir. 2000-2001 yılında “Ergenlik Dönemi Değişim” projesi oluşturulmuş, 2002-2003 yılında üreme sağlığı ve vücudunu tanıma ile ilgili konular ilköğretim müfredatına konulmuştur. 2002’de İKGV, Uluslararası Çocuk Merkezi ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) işbirliği ile dört üniversitenin gençlik danışma birimlerinde üreme sağlığı danışmanlığı yapılmıştır (46,18,8).

Günümüzde de MEB müfredatında bu konu ile ilgili çocuklara sınırlı bilgi verilmektedir. Pek çok okul öncesi eğitim kurumu ve ilköğretim okulu çocuklar ve anne babalar için bireysel girişimlerle cinsel gelişim hakkında bilgilendirici çalışmalar yürütmektedir (46,18,8).

4.9. İlgili Yayın ve Araştırmalar

4.9.1. Dünyada Yapılan Çalışmalar

Eisenberg ve arkadaşları (2007) tarafından Minnesota'da yapılan çalışmada okullarda verilen cinsellik eğitimine ilişkin 1065 ebeveynin görüşleri incelenmiştir. Ebeveynlerin %89,3'ünün kapsamlı cinsel eğitimi desteklediği, %63,4'ünün cinsellikle ilgili tartışmalı olan konular hakkında bile eğitim verilmesi gerektiğini düşündüğü, ebeveynlerin çoğunun ilk olarak ortaokulda eğitim verilmesi gerektiğine inandığı sonucuna ulaşılmıştır (47).

Heller ve Johnson (2013) ABD'de farklı kültürlere sahip ebeveynlerin okullarda cinsellik eğitimi hakkındaki düşünceleri üzerine çalışma gerçekleştirmiştir. Araştırma 2008 yılında ABD'de bulunan 6-17 yaş arasındaki çocukların 191 ebeveyni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda okullarda verilen cinsel eğitim programı konularının çoğunun ebeveynlerin %80'i tarafından desteklendiği sonucuna ulaşılmıştır (48).

Ballard (2009) tarafından ebeveynlerin ebeveyn-çocuk cinsel iletişimi hakkındaki bakış açılarını değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada 6 yaş altında çocuğa sahip olan 25 ebeveyn ile 4 odak grubu şeklinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonucunda ebeveynlerin çocukları ile cinsellikle ilgili konuları konuşması sırasında kendilerini rahat hissettikleri ve bu konuda ve yetenekli olduklarını düşündükleri görülmüştür. Ev içerisinde cinsel konular ile ilgili tartışmanın ve cinsellikle ilgili kitapların eksik olduğunu, okullarda verilen cinsel eğitimin yetersiz olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır (49).

Mobredi ve ark. (2018) araştırmasında okul öncesi dönemde çocuğu bulunan annelere verilen cinsel eğitim programının, annelerin bilgi düzeyleri ve tutumlarına etkisini incelemiştir. Araştırma, deney ve kontrol grubu olarak 39 kişi ile toplam dört seansla gerçekleştirilmiştir. Eğitim sonrasında annelerin çocuk cinsel gelişimi hakkındaki bilgi düzeyi ve tutumlarında anlamlı düzeyde farklılıklar olduğu görülmüştür (50).

Larsson ve ark. (2000) yaptıkları çalışmada okul öncesi dönemde olan çocukların davranışlarını kültürlerarası bir perspektifle incelemişlerdir. Araştırma İsveç'ten 185, Minnesota'dan 467 olmak üzere toplam 652 okulöncesi dönemde bulunan çocukla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda İsveç'teki çocukların Amerikalı çocuklara oranla daha fazla cinsel davranış sergiledikleri, bu farkın en çok erkek çocuklarında belirgin olarak görüldüğü bulunmuştur (51).

Ganji ve ark. (2016) İranlı ebeveynlerin, çocuk cinsel eğitimi konusunda düşüncelerini öğrenmek ve bilgi düzeyini arttırmak için çalışma yapmıştır. Çalışmaya 39 ebeveyn katılmıştır. Araştırma sonucunda çocukların cinsel merakını cevaplamak için ebeveynlerin bu konuda daha fazla bilgiye ihtiyacı olduğu, çocukların cinsel eğitimin ne zaman başlaması gerektiği hakkında farkındalıkların artması gerektiği, çocukları ile samimi ilişki kurmada zorluk yaşadıkları ve cinsel gelişim hakkında eğitime ihtiyaç duydukları görülmüştür (52).

Chukmarova ve ark. (2019) tek ebeveyni bulunan okulöncesi dönemdeki çocukların cinsiyet tutumlarını araştırmıştır. Araştırma Naberezhnye Chelny'nin okulöncesi eğitim kurumlarında bulunan 78 anne ve çocuğu ile gerçekleştirilmiştir. Çocuklara cinsiyet kimliği ile ilgili "büyüyünce kim olacaksınız?" "Bir kız olarak yatıp erkek olarak uyanmak mümkün mü?" "Kızlar ve erkekler nasıl farklıdır?" vb. sorular sorulmuştur. Araştırmaya katılan annelerin otoriter, liberal ve ilgisiz tutumda olduğu, otoriter annelerinin çocuklarının cinsiyet rolleri konusunda daha fazla kafa karışıklığının olduğu sonucuna ulaşılmıştır (53).

Freeman (2007) çalışmasında, 3-5 yaş arasındaki çocukların kız ve erkek oyuncakları olarak hangi oyuncakları tanımladıkları, bu oyuncaklardan hangileri ile oynamalarını ebeveynlerinin onaylayacağını ve ebeveynlerin oyuncaklar hakkındaki inanç, davranış ve faaliyetlerinin neler olduğunu araştırmıştır. Araştırma 3 yaşında 13 çocuk, 5 yaşında 13 çocuk olmak üzere toplam 26 çocuk ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda 3 yaşındaki çocukların %92 oranında oyuncakları kız ve erkek oyuncakları olarak ayırdığını, kız çocukların kız oyuncakları ile oynamalarını ebeveynlerinin onaylayacaklarını belirttiği görülmüştür. Çocukların yanıtları ile ebeveynlerin oyuncak tercihlerinin uyuşmadığı, çocukların oyun ile ilgili aldıkları

mesajların ebeveynlerin düşünce ve inançları ile uyumlu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (54).

Fulcher, Sutfin, Patterson (2008) ebeveynlerin cinsel yönelimi, cinsiyete bağlı tutumları, iş bölümü ile çocukların cinsiyet gelişimi arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırmaya Amerika’da yaşayan 66 okulöncesi dönem çocuğu ile 132 ebeveyni katılmıştır. Ailelerin 33’ü heteroseksüel, 33 lezbiyen çiftlerden oluşmuştur. Kız çocuklarının feminen erkek çocuklarının maskülen aktiviteleri daha çok tercih ettiği, çocukların cinsiyet gelişiminin ebeveynlerin cinsel yöneliminden bağımsız olduğu görülmüştür. Çocukların cinsel gelişiminde ebeveynin cinsel yönelimi yerine ebeveynin tutum ve davranışlarının ile ebeveynler arasındaki iş bölümünün etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (55).

4.9.2. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Öztürk (2013) yaptığı çalışmada 6. sınıf öğrencilerine yönelik cinsel eğitim programı geliştirmiş ve geliştirdiği programın etkililiğini test etmiştir. İzmir ilinde, 28 deney 28 kontrol grubu olmak üzere toplam 56 öğrenci ile çalışmayı yürütmüştür. Verilen cinsel eğitim programı sonrasında deney grubunun ergenlik dönemindeki değişiklikler konusundaki bilgi düzeylerinde artış olduğu görülmüştür. Deney grubunda hayır diyebilme becerisi, arkadaşlık ilişkileri ve romantik ilişkiler, fiziksel, cinsel ve duygusal istismar, toplumsal cinsiyet konularındaki tutumlarında olumlu değişim gözlenmiş, ergenlik dönemi hakkındaki yanlış düşünceler konusunda azalma görülmüştür (56).

Ceylan ve Çetin (2015) çalışmasında anne babaların çocuk cinsel gelişimi ve eğitimi hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmüştür. Araştırma okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukları bulunan anne babalar ile yürütülmüştür. Araştırma sonucunda ebeveynlerin %65,6’sının daha önce hiç çocuk cinsel gelişimi ile ilgili eğitim almadıkları bulunmuştur. Ebeveynlerin %75’inin çocukları ile cinsel gelişim hakkında konuşurken rahat olduklarını, çoğunlukla özel bölgelerin temizlik ve hijyen kuralları ve cinsiyetler arasındaki genital organ farklılıkları ile ilgili konuştuklarını belirttiği görülmüştür. Ayrıca çocuklarını cinsel istismardan korumak için gözetim altında tuttukları, güvenli olmayan kişi ve ortamlardan uzak tuttukları, cinsel

organlarına anne babası haricinde kimsenin dokunmaması gerektiğini çocuklarına belirttikleri, cinsel organlarına birinin dokunması durumunda çocuklarına bağrımları gerektiğini belirttiklerini ifade etmişlerdir (57).

Eliküçük (2011) çalışmasında okul öncesi dönemde çocuğı bulunan anne babalara verilen cinsel eğitimin çocuk cinsel gelişimi hakkındaki bilgi düzeylerine etkisini incelemiştir. Araştırma 6 yaşında çocuğı bulunan 80 ebeveyn ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonucunda anne babaların %40'ının cinselliğı, %43.48'inin cinsel eğitimi yanlış tanımladığı görülmüştür. Ailelerin çocuklara cinsel eğitimin 5-6 yaşlarında verilmesi gerektiğini düşündükleri, en çok cinsiyetler arasındaki farklılıklar ile ilgili konuştukları sonucuna ulaşılmıştır. Anne babaların çocuk cinsel gelişim ve eğitimi konusunda yeterli ve doğru bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür (6).

Eser (2008) yaptığı çalışmada okul öncesi dönemde bulunan çocukların kimlik gelişimlerinde anne babanın cinsel kimlik gelişimine yönelik tutumlarının etkisini araştırmıştır. Araştırma 4-6 yaşındaki 150 çocuk ve 300 ebeveyni ile yürütülmüştür. Araştırmanın sonucunda anne babaların çocuğun cinsel kimlik gelişimine yönelik tutumu ile çocuğun cinsel kimlik gelişimi arasında pozitif ilişki olduğu bulunmuştur. Çocuklardan beklenen davranışlar ile anne baba tutumu arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (18).

İldeş (1990) yaptığı çalışmada, 3-6 yaş arasında çocuğı sahip olan anne babaların uyguladıkları cinsel eğitimde farklılık olup olmadığı ve çocuklara verilen eğitimde çocukların cinsiyetlerinin etkili olup olmadığı araştırmıştır. Araştırmaya çocuk yuvalarında çocuğı bulunan 303 ebeveyn katılmıştır. Araştırma sonucunda ailelerin çocuğun sorularını geçiştirme yoluna başvurdıkları, ailelerin çocuk cinsel gelişimi ile ilgili bilgilerinin yetersiz olduğu bulunmuştur (58).

Mermer'in (1993) yaptığı çalışmada, zihinsel yetersizliğı bulunan ergenlerin cinsel gereksinimleri hakkında anne, baba ve eğitimci görüşlerinin neler olduğu ile bu görüşler arasında farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Anne, baba ve eğitimcilerin, zihinsel yetersizliğı bulunan ergenleri cinsel konularda yeterince bilgilendirmedikleri görülmüştür. Kendilerini suistimale karşı koruyabilmeleri, cinsel yaşamlarının kısıtlanmaması, uygun olmayan cinsel davranışların ve problemlerin

çözömlenebilmesi için sistemli bir cinsel eğitimin gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır (59).

Açıkgöz (1999) yaptığı araştırmada, okulöncesi eğitim kurumuna devam eden 3-6 yaş çocuklarına uygulanan cinsel eğitim programının, çocukların cinsel gelişimlerine etkisinin olup olmadığını incelemiştir. Araştırma 3-6 yaş arasındaki 45 deney ve 45 kontrol grubundan oluşmuştur. Araştırma sonucunda sınıstestlerde çocukların bilgi düzeyleri arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunduğu görölmüştür (60).

Çerçi'nin (2013) yaptığı çalışma, zihinsel yetersizliğı bulunan çocuklara sahip ailelerin çocuk cinsel gelişimi hakkındaki tutumlarını ve bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma zihinsel yetersizliğı bulunan çocukların anne ve babaları ile yürütölmüştür. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında; ailelerin zihinsel yetersizliğı bulunan çocukların cinsel gelişim ve eğitimine yönelik bilgi düzeyleri ve tutumlarının, özel gereksinimli çocuk sayısı, çocuğunun cinsiyeti, ebeveynlerin yaşı ile ilişkili olduğu görölmüştür (39).

Uzun (2015) zihinsel yetersizliğı bulunan ergen kız öğrencilerin cinsel eğitim alma sürecinde öğretmenlerin ve ailelerin karşılaştığı sorunları belirlemek amacıyla araştırma yapmıştır. Araştırma, zihinsel yetersizliğı bulunan öğrencilerle çalışan öğretmenler ve 30 ebeveyn ile yapılmıştır. Araştırma sonucunda; ailelerin çocuklarına cinsel organların temizliğini öğretmede güçlük çektiğı, çocukların evlilikle ilgili sorularını basit bir şekilde cevapladıkları, ileride evlilik gibi bir durum olduğunda güçlük çekeceklerinden dolayı endişe ettikleri ve ailelerin bilgi düzeylerinin yeterli olmadığı bulunmuştur (35).

Bilgiç'in (2015) yaptığı araştırmada, zihinsel yetersizliğı bulunan ergenlerin cinsel eğitimlerinde annelerin görüşlerinin yansıtılması amaçlanmıştır. Araştırma rehabilitasyon merkezinde eğitim alan 20 çocuğun annesi ile gerçekleştirilmiştir. Annelerin normal gelişim gösteren ergen çocuklarına bu konuda eğitim vermediğı veya çok az eğitim verdiğı ancak zihinsel yetersizliğı bulunan çocuklarına sık sık tekrar ederek cinsel eğitim verdikleri belirlenmiştir. Çocukları cinsel içerikli yayınlarla

karşılaştığında annelerin heyecanlandıkları ve ne yapacaklarını bilemedikleri sonucuna ulaşılmıştır (61).

Menekşe (2019) yaptığı çalışmada ebeveynlerin toplumsal cinsiyet algıları ile 3-6 yaş arasındaki çocukların cinsiyet kalıp yargıları ve oyuncak tercihleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma anaokuluna giden 100 çocuk ve ebeveynleri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, anne babanın toplumsal cinsiyet algıları ile çocuğunun cinsiyet kalıp yargıları arasında ilişki olduğu, ancak çocukların oyuncak tercihleri ile arasında bağlantı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çocuklarda görülen kalıp yargısallık durumunun çocuğun okuduğu okula, cinsiyetine ya da yaşına göre farklılık göstermediği, çocukların kendi cinsiyetinin kalıp yargısallık oranlarının yüksek olduğu görülmüştür (62).

Gökkaya (1994) çalışmasında okul öncesi dönemdeki çocukların cinsiyet rolü gelişimi ile ebeveynlerinin cinsiyet rolü algısı ve cinsiyete uygun çocuk yetiştirme eğilimi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma 4-6 yaş aralığında bulunan 57 çocuk ve ebeveyni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda çocukların cinsiyetine uygun oyuncak tercihlerinde bulunduğu, yaşları büyüdükçe cinsiyetlerine uygun olarak oyuncak tercihlerini açıkladıkları görülmüştür. Ayrıca annelerin çoğunlukla dişil, babaların eril cinsiyet tipine sahip olduğu, çocukların oyuncak seçimlerini sadece ebeveynlerin cinsiyet rolü algılarının etkilemediği, toplumun cinsiyet rolü beklentisinin de etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (63).

Güder (2014) çalışmasında okul öncesi dönemde bulunan çocukların toplumsal cinsiyet algılarını incelemiştir. Annelerin toplumsal cinsiyet algısı ve aile yapısının çocuğun sahip olduğu toplumsal cinsiyet algısında nasıl rol oynadığına bakılmıştır. Araştırma 8 çocukla yürütülmüştür. Araştırma kapsamında 6 çocuğun annesi, 2 çocuğun ananesi ile görüşülmüştür. Çocukların kıyafet, oyun, oyuncak ve renk tercihlerinin toplumsal cinsiyet tercihlerine uygun olduğu görülmüştür. Ebeveynin tercihinin, oyuncağın renginin, çocuğun karşı cinsiyette kardeşe sahip olmasının ve çocukların yaşlıtlarının bakış açısının oyun ve oyuncak tercihinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Annelerin kız çocuklarından erkek çocuklarına oranla daha fazla beklentisinin olduğu, çocuklardan beklentilerinin geleneksel rol paylaşımına uygun olduğu, kadınlara olumlu özellikler yüklerken erkeklere daha fazla olumsuz

özellikler yükledikleri bulunmuştur. Çocukların arkadaş, oyun ve oyuncak tercihleri ile annelerin beklentilerinin paralel olduğu görülmüştür (64).

Kayabaşı (2019) ilkokul döneminde çocuğa sahip olan annelere hazırlanan cinsel eğitim programının etkililiğini ölçmek ve annelerin çocuk cinsel gelişimi hakkındaki bilgi düzeyleri ve düşüncelerini ortaya koymak amacıyla çalışma yapmıştır. Araştırma deneysel ve ilişkisel olmak üzere iki çalışmadan meydana gelmiştir. Sonuçlara bakıldığında annenin yaşı ile Cinsel Eğitim Programı Bilgi Testi'nden (CEPBT) aldığı puanın ilişkisinin negatif olduğu, annenin eğitim düzeyi ile CEPBT puanları arasında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Araştırmaya katılan annelerin %69'unun çocuklarına cinsel eğitim veremediği, %80'inin çocuğuna nasıl cinsel eğitim vermesi gerektiğini bilmediği, %69'unun çocuklarının cinsel gelişim hakkındaki sorularına cevap vermede güçlük yaşadığını belirttiği görülmüştür. Deney ve kontrol gruplarının öntest sonuçlarında anlamlı bir farklılık olmadığı, sontest sonuçlarına bakıldığında deney grubunun puanlarının arttığı görülmüştür. Araştırma sonucu ailelere uygulanan cinsel eğitim programının ailelerin bilgi düzeylerini artırma konusunda etkili olduğunu göstermiştir (65).

Karaman ve Başal (2011) çalışmasında 7-8 yaşındaki çocukların cinsiyet kalıpları ve oyuncak tercihleri ile annenin eğitim düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda annelerin eğitim düzeyi yükseldikçe çocukların cinsiyet kalıp yargı düzeyinin arttığı, kız çocuklarında kalıp yargısallığın erkek çocuklara oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur. Çocukların oyun ve oyuncak seçimlerini annenin eğitim düzeyinin etkilemediği, erkek çocukların araba ve tabanca gibi oyuncakları tercih ettiği, kız çocukların mutfak ve bebek oyuncaklarını tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır (66).

Çankırı (2018) çalışmasında okul öncesi dönemde çocuğa sahip olan ailelerin çocuk cinsel eğitimi hakkındaki görüşlerini incelemiştir. Araştırmaya Çanakkale ilinde çocuğu okulöncesi eğitim kurumuna devam eden 125 çocuk ve 250 ebeveyni katılmıştır. Araştırmanın sonucunda ebeveynlerin çocuk cinsel eğitimi hakkında olumlu görüşlere sahip olduğu, çocukların sorularını olumlu bir şekilde karşıladığı ve doğal bir tutum sergilediği görülmüştür (36).

Zelyurt (2018) çalışmasında ailenin çocuğun toplumsal cinsiyet gelişimi üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırma 0-6 yaşında çocuğa sahip 100 aile, okulöncesi eğitim kurumuna giden 54 çocuk ve 10 oyuncakçı ile yürütülmüştür. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında anne babanın görevleri konusundaki soruların cevaplarının ve oyuncak, oyun, kıyafet, renk tercihlerinin cinsiyetçi tutum içerdiği görülmüştür. Anne babaların oyuncak seçiminde %25,8'inin oyuncağın eğitimsel değerine, %8'inin oyuncağın kalitesine, %14'ünün oyuncağın güvenliğine, %11,7'sinin oyuncağın fiyatına, %11,4'ünün oyuncağın dayanıklılığına, %11,4'ünün çocuğun oyuncağı kendisinin seçmesine önem verdiği bulunmuştur. Oyuncakçıların çocuğun oyuncak tercihinde anne babanın yönlendirmesinin ve cinsiyetçi tutumunun önemli olduğunu belirttiği görülmüştür. Elde edilen tüm sonuçlara bakıldığında oyun ve oyuncak sektörünün çocuğun cinsiyet yargılarını oluşturmada önemli etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır (67).

Arabacıoğlu ve Kahraman (2017) çalışmasında anne babaların toplumsal cinsiyet algıları ile çocuklarının cinsiyet kalıp yargıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma 54-66 aylık 100 kız, 100 erkek çocuk ve bu çocukların ebeveynleri ile yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda çocuğun cinsiyet kalıp yargıları ile ebeveynlerinin toplumsal cinsiyet algıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Çocuğun cinsiyeti ile cinsiyet özelliklerine ilişkin kalıp yargılar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (68).

Erbil, Orak ve Bektaş (2010) annelerin kendi ailelerinden aldığı cinsel eğitim ile kız çocuklarına verdiği cinsel eğitimi belirlemek için çalışma yapmıştır. Araştırma 9 yaş üzerinde kız çocuğuna sahip olan 192 anne ile yürütülmüştür. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında annelerin %65'inin cinsel gelişim ile ilgili konular hakkında kendi anneleriyle hiç konuşmadığı, %31,3'ünün anneleri ile sadece menstruasyon dönemi ile ilgili konuşma yaptığı, %57,4'ünün annelerinin verdiği cinsel eğitimi yararlı bulmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Annelerin %47,6'sının menstruasyon hakkındaki bilgiyi regl olduktan sonra aldığını, %39,6'sının korku, %37'sinin utanma gibi olumsuz duygular yaşadığı görülmüştür. Annelerin %48,4'ünün cinsel bilgi kaynağının arkadaşları olduğu, %60,8'inin kızına cinsel gelişim hakkında bilgi verdiği bulunmuştur. Annelerin verdiği cinsel eğitimin, %70,3'ünün regl dönemi, %49,5'inin

cinsiyetler arasındaki vücut farklılıkları, %20,8'inin cinsel ilişki, %18,8'inin gebelik ve %16,7'inin gebelikten korunma yolları hakkında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca annenin eğitim düzeyi, yaşı, eşinin eğitim düzeyi, kendi annesinden aldığı cinsel eğitim, aldığı cinsel eğitimi faydalı bulup bulmaması ve kız çocuk sayısı ile kızına cinsel eğitim vermesi arasında anlamlı fark bulunduğu görülmüştür (69).

5. MATERİYAL METOD

5.1. Araştırmanın Modeli

Nicel araştırma yöntemlerinden tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma 3-6 yaşında çocuğu bulunan ebeveynlerin çocuk cinsel gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi düzeyleri ve tutumlarını belirlemeyi amaçlamaktadır.

5.2. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada kullanılan anket formu araştırmacı tarafından alan yazın taraması sonucunda oluşturulmuştur. Anket formunun oluşturulmasının ardından uzman görüşü alınmıştır. Oluşturulan form 10 katılımcı ile pilot çalışma yapılarak kullanıma hazır hale getirilmiştir.

Anket formu 2 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde ailelere ilişkin demografik bilgi edinmek amacıyla 11 soru, ikinci kısımda ise ailelerin çocuklarının cinsel gelişimine ilişkin bilgi ve tutumları hakkında bilgi edinmeyi amaçlayan 48 soru yer almaktadır. Formun ikinci bölümündeki sorularda birden fazla seçeneğin işaretlenebileceği sorular bulunmaktadır. Formun uygulanma süresi ortalama olarak 20 dakikadır.

5.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni araştırmacının İstanbul ilinde mesleki çalışmaları sırasında bağlantı kurduğu ailelerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturulurken rasgele örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örneklem sayısı evren sayısından yola çıkarak evren oranı (P) %50, hata payı %5 ve %95 güven düzeyi kullanılarak en az 119 aile olarak belirlenmiştir. Araştırmaya alınma kriterleri, 3-6 yaş aralığında çocuğu olma, araştırmaya katılmaya gönüllü olma olarak belirlenmiştir.

5.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın etik kurul onayı 09/03/2016 tarih ve 10840098-604.01.01-E.3921 sayı ile İstanbul Medipol Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan alınmıştır.

Araştırma mayıs 2019 – eylül 2020 tarihleri arasında yürütülmüştür. Bu tarihler aralığında toplam 140 ebeveyn ile görüşülmüştür. Sorulara eksik yanıt veren 20 ebeveynin formu araştırmadan çıkartılmış, toplam 120 ebeveynin verileri değerlendirmeye alınmıştır.

Araştırmaya katılmayı kabul eden ailelere Gönüllü Olur Formu okunup, imzalatılmıştır. Anne veya baba ile birebir görüşme yöntemi ile araştırma anketi araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

5.5.Verilerin Değerlendirilmesi

Veriler SPSS for Windows 25 (Statistical Package for the Social Sciences) programına aktararak incelenmiştir. Değişkenler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiklerde aritmetik ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Açıklayıcı istatistiklerde nicel verilerin analizinde normal dağılım gösteren iki değişkenli veriler için t testi, üç veya daha fazla değişkenli veriler için Anova testi uygulanmıştır. Normal dağılım göstermeyen veriler için Mann Whitney – U testi yapılmıştır. Nitel verilerin analizinde çapraz tablolardan ve ki-kare analizinden faydalanılmıştır. Anlamlılık seviyesi tüm değerlendirme araçlarında $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

Bilgi soruları içerisinde yer alan “Çocuğa cinsel bilgiler anne ve baba tarafından verilmelidir. Çocuklar televizyonda gördükleri (öpüşme, birlikte yatma vb.) davranışları taklit edebilirler. Çocukların cinsel davranışları ile yetişkinlerin cinsel davranışları farklıdır. Aynı amaçla yapılmaz. Çocuklar cinsiyete göre oyuncak seçimine yönlendirilmelidir. Kız çocuklarına ağırlıklı olarak bebek vs. erkek çocuklarına araba türü oyuncaklar alınmalıdır. 3-6 yaş dönemindeki çocukların karşı cinsin cinsel organını merak etmesi doğaldır. 3-6 yaşındaki çocukların vücut bölümlerinin isimlerini bilmeleri önemlidir. Cinsel organların isimleri çocuklara bilimsel isimle öğretilmelidir. 3-6 yaşındaki çocuklar akranlarına cinsel organını göstermeye çalışmaları doğaldır. 3-6 yaşındaki çocuklar çevresindeki kişilerin tuvaletini nasıl yaptığını merak edebilirler.” sorularının cevabı doğru olarak; “Çocuklar cinsiyete göre renk seçimine yönlendirilmelidir. 3-6 yaş dönemindeki çocukların cinsel organları çocuklara daha uygun ve edepli isimlerle öğretilir.” soruları cevabının yanlış olarak kabul edilmiştir.

6. BULGULAR

Bu çalışmada, 3-6 yaş arasındaki çocukların anne babalarının cinsel gelişim hakkındaki tutumları ve bilgi düzeylerine ilişkin veriler değerlendirilmiştir.

Çalışmaya katılan anne babaların ve çocukların demografik özellikleri tablo 6.1 ve 6,2’de gösterilmiştir

Tablo 6.1 Anne Babaların Demografik Özellikleri

		n	%
Cinsiyet	Kadın	102	85
	Erkek	18	15
	Toplam	120	100
	22-30 Yaş	37	30,9
	31-35 Yaş	35	29,2
	36-40 Yaş	28	23,3
	41 Yaş ve Üstü	20	16,6
	Toplam	120	100
Eğitim	İlkokul- Ortaokul	25	20,8
	Lise	36	30
	Üniversite	42	35
	Yüksek Lisans ve Üstü	17	14,2
	Toplam	120	100
Meslek	Ev Hanımı	48	40
	Öğretmen	15	12,5
	Akademisyen	8	6,7
	Diğer	27	22,5
	Serbest Meslek	3	2,5
	Muhasebe	5	4,2
	Mühendis	2	1,7
	Tekniker	2	1,7
	Memur	3	2,5
	İşçi	3	2,5
	Hemşire	2	1,7
	Bankacı	2	1,7
	Toplam	120	100

Tablo incelendiğinde katılımcıların %85’inin kadın, %15’inin erkek, %30,9’unun 22-30 yaş, %29,2’sinin 31-35 yaş, %23,3’ünün 36-40 yaş, %16,6’sının 41 yaş ve üstü olduğu, %20,8’inin ilkokul- ortaokul, %30’unun lise, %35’inin üniversite, %14,2’sinin yüksek lisans ve üstünden mezun olduğu, ebeveynlerin %40’ının ev hanımı, %12,5’inin öğretmen, %6,7’sinin akademisyen, %2,5’inin

serbest meslek, %4,2'sinin muhasebe, %1,7'sinin tekniker, %1,7'sinin mühendis, %2,5'inin memur, %2,5'inin işçi, %1,7'sinin hemşire, %1,7'sinin bankacı mesleğine sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 6.2 Anne Babaların ve Çocukların Demografik Özellikleri

		n	%
Evde Yaşayan Kişi Sayısı	3	41	34,2
	4	53	44,2
	5	18	15
	6	7	5,8
	7	1	0,8
	Toplam	120	100
Aylık Gelir	2000 TL altı	8	6,9
	2000-4000 TL	46	39,7
	4000-6000 TL	26	22,4
	6.000-10.000 TL	29	25
	10.000-15.000 TL	7	6
	Toplam	116	100
Kendilerini Algıladıkları Sosyo-Ekonomik Düzey	Alt	7	5,8
	Orta	109	90,8
	Üst	4	3,3
	Toplam	120	100
Çocuk Sayıları	1	42	35,6
	2	53	44,9
	3	13	11
	4 ve Üzeri	10	8,5
	Toplam	118	100
Çocukların Cinsiyeti	Kız	64	53,3
	Erkek	56	46,7
	Toplam	120	100
Çocukların Yaş Dağılımı	3	24	20
	4	46	38,3
	5	21	17,5
	6	29	24,2
	Toplam	120	100

Tablo incelendiğinde evde %34,2'sinin 3, %44,2'sinin 4, %15'inin 5, %5,8'inin 6, %0,8'inin 7 kişi olarak yaşadığı, %6,9'unun 2000 TL ve altı, %39,7'sinin 2000-4000 TL, %22,4'ünün 4000-6000 TL, %25'inin 6000-10000 TL, %6'sının 10000-15000 TL arasında aylık gelirinin olduğu, %5,8'inin alt, %90,8'inin orta, %3,3'ünün kendini üst sosyo ekonomik düzeyde algıladığı, %35,6'sının 1, %44,9'unun 2, %11'inin 3, %8,5'inin 4 ve üzeri çocuğa sahip olduğu, %53,3'ünün

kız, %46,7'sinin erkek çocuğa sahip olduğu, %20'sinin 3, %38,3'ünün 4, %17,5'inin 5, %24,2'sinin 6 yaşında çocuğa sahip olduğu görölmektedir.

Tablo 6.3 Cinsel Gelişim ve Eğitim Bilgi Soruları

		Doğru	Yanlış	Bilmiyorum	Toplam
Çocuğa cinsel bilgiler anne ve baba tarafından verilmelidir.	n	107	7	5	119
	%	89,9	5,9	4,2	100
Çocuklar televizyonda gördükleri (öpüşme, birlikte yatma vb.) davranışları taklit edebilirler.	n	87	22	9	118
	%	73,7	18,6	7,6	100
Çocukların cinsel davranışları ile yetişkinlerin cinsel davranışları farklıdır. Aynı amaçla yapılmaz.	n	99	4	16	119
	%	83,2	3,4	13,4	100
Çocuklar cinsiyete göre renk seçimine yönlendirilmelidir.	n	33	74	13	120
	%	27,5	61,7	10,8	100
Çocuklar cinsiyete göre oyuncak seçimine yönlendirilmelidir. Kız çocuklarına ağırlıklı olarak bebek vs. erkek çocuklarına araba türü oyuncaklar alınmalıdır.	n	47	65	8	120
	%	39,2	54,2	6,7	100
3-6 yaş dönemindeki çocukların karşı cinsin cinsel organını merak etmesi doğaldır.	n	80	20	20	120
	%	66,7	16,7	16,7	100
3-6 yaşındaki çocukların vücut bölümlerinin isimlerini bilmeleri önemlidir.	n	110	4	6	120
	%	91,7	3,3	5	100
Cinsel organların isimleri çocuklara bilimsel ismiyle öğretilmelidir.	n	59	30	31	120
	%	49,2	25	25,8	100
3-6 yaşındaki çocuklar akranlarına cinsel organını göstermeye çalışmaları doğaldır.	n	30	66	24	120
	%	25	55	20	100
3-6 yaşındaki çocuklar çevresindeki kişilerin tuvaletini nasıl yaptığını merak edebilirler.	n	94	16	10	120
	%	78,3	13,3	8,3	100
3-6 yaş dönemindeki çocukların cinsel organları çocuklara daha uygun ve edepi isimlerle öğretilir.	n	91	18	10	119
	%	76,5	15,1	8,4	100

Tablo incelendiğinde “çocuğa cinsellikle ilgili bilgiler anne baba tarafından verilmesi gerekir.” sorusuna ebeveynlerin %89,9’unun doğru, %5,9’unun yanlış, %4,2’sinin bilmiyorum şikkını işaretlediği, “Çocuklar televizyonda gördükleri (öpüşme, birlikte yatma vb.) davranışları taklit edebilirler.” Sorusuna %73,3’ünün doğru, %18,6’sının yanlış, %7,6’sının bilmiyorum şikkını işaretlediği, “Çocukların cinsel davranışları ile yetişkinlerin cinsel davranışları farklıdır. Aynı amaçla yapılmaz.” Sorusuna %83,2’sinin doğru, %3,4’ünün yanlış %13,4’ünün bilmiyorum şikkını işaretlediği, “Çocuklar cinsiyete göre renk seçimine yönlendirilmelidir.” Sorusuna %27,5’inin doğru, %61,7’sinin yanlış %10,8’inin bilmiyorum şikkını işaretlediği, “Çocuklar cinsiyete göre oyuncak seçimine yönlendirilmelidir. Kız çocuklarına ağırlıklı olarak bebek vs. erkek çocuklarına araba türü oyuncaklar alınmalıdır.” Sorusuna %39,2’sinin doğru, %54,2’sinin yanlış %6,7’sinin bilmiyorum şikkını işaretlediği, “3-6 yaş dönemindeki çocukların karşı cinsin cinsel organını merak etmesi doğaldır.” Sorusuna %66,7’sinin doğru, %16,7’sinin yanlış %16,7’sinin bilmiyorum şikkını işaretlediği, “3-6 yaşındaki çocukların vücut bölümlerinin isimlerini bilmeleri önemlidir.” Sorusuna %91,7’sinin doğru, %3,3’ünün yanlış %5’inin bilmiyorum şikkını işaretlediği, “Cinsel organların isimleri çocuklara bilimsel ismiyle öğretilmelidir.” sorusuna %49,2’sinin doğru, %25’inin yanlış %25,8’inin bilmiyorum şikkını işaretlediği, “3-6 yaşındaki çocuklar akranlarına cinsel organını göstermeye çalışmaları doğaldır.” Sorusuna %25’inin doğru, %55’inin yanlış %20’sinin bilmiyorum şikkını işaretlediği, “3-6 yaşındaki çocuklar çevresindeki kişilerin tuvaletini nasıl yaptığını merak edebilirler.” sorusuna %78,3’ünün doğru, %13,3’ünün yanlış %8,3’ünün bilmiyorum şikkını işaretlediği, “3-6 yaş dönemindeki çocukların cinsel organları çocuklara daha uygun ve edepli isimlerle öğretilir.” Sorusuna %76,5’inin doğru, %15,1’inin yanlış %8,4’ünün bilmiyorum şikkını işaretlediği görülmektedir.

**Tablo 6.4 Ebeveynlerin Çocuk Cinsel Eğitimi Başlama Zamanına
Verdikleri Cevapların Dağılımı**

	n	%
Ergenlikte	14	11,7
6 yaşında	13	10,8
Çocuk cinsellikle ilgili soru sormaya başladığında	69	57,5
Çocuk doğduğundan itibaren	24	20,0
Toplam	120	100,0

Tablo incelendiğinde çocuk cinsel eğitimin ebeveynlerin %11,7'sinin ergenlikte, %10,8'inin 6 yaşında, %57,5'inin çocuk cinsellikle ilgili soru sormaya başladığı zaman, %20'sinin çocuk doğduğundan itibaren başladığını düşündüğü görülmektedir.

Tablo 6.5 Ebeveynlerin çocuk cinsel gelişimi başlama zamanına verdikleri cevapların Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti, Eğitim düzeylerine göre dağılımı

		Ebeveyn		Çocuk Cinsiyeti		Ebeveynin Eğitim Düzeyi			
		Anne	Baba	Kız	Erkek	İlkokul-Ortaokul	Lise	Üniversite	Yüksek Lisans ve Üstü
Ergenlikte	n	12	2	8	6	7	5	1	1
	%	11,8	11,1	12,5	10,7	28,0	13,9	2,4	5,9
6 yaşında	n	10	3	8	5	3	3	5	2
	%	9,8	16,7	12,5	8,9	12,0	8,3	11,9	11,8
Çocuk cinsellikle ilgili soru sormaya başladığında	n	59	10	36	33	11	21	27	10
	%	57,8	55,6	56,3	58,9	44,0	58,3	64,3	58,8
Çocuk doğduğundan itibaren	n	21	3	12	12	4	7	9	4
	%	20,6	16,7	18,8	21,4	16,0	19,4	21,4	23,5
Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo incelendiğinde annelerin %57,8'inin çocuk cinsellikle ilgili soru sormaya başladığında, %20,6'sının çocuk doğduğundan itibaren, babaların %55,6'sının çocuk cinsellikle ilgili soru sormaya başladığında, %16,7'sinin 6 yaşında, %16,7'sinin çocuk doğduğundan itibaren, kız çocuğuna sahip olan ebeveynlerin %56,3'ünün çocuk cinsellikle ilgili soru sormaya başladığında, %18,8'inin çocuk doğduğundan itibaren, erkek çocuğuna sahip olan ebeveynlerin 58,9'unun çocuk cinsellikle ilgili soru sormaya başladığında, %21,4'ünün çocuk doğduğundan itibaren, ilkokul- ortaokuldan mezun olan ebeveynlerin %44'ünün çocuk cinsellikle ilgili soru sormaya başladığında, %28'inin ergenlikte, lise mezunu ebeveynlerin %58,3'ü çocuk cinsellikle ilgili soru sormaya başladığında, %19,4'ü çocuk doğduğundan itibaren, üniversite mezunu ebeveynlerin %64,3'ü çocuk cinsellikle ilgili soru sormaya başladığında, %21,4'ü çocuk doğduğundan itibaren, yüksek lisans ve üstü mezunu ebeveynlerin %58,8'i çocuk cinsellikle ilgili soru sormaya başladığında, %23,5'i çocuk doğduğundan itibaren cinsel eğitimin başladığını düşündüğü görülmektedir.

Tablo 6.6 Ebeveynin Cinsiyetine Göre Bilgi Puanları

Cinsiyet	n	ST	SO	U	Z	p
Kadın	102	6433,5	63,07			
Erkek	18	826,5	45,92	655,5	-1,957	0,05

Ebeveynin cinsiyeti ile bilgi düzeyleri arasında normal dağılım saptanamadığı için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Ebeveynin cinsiyeti ile bilgi düzeyi arasında istatistiksel açıdan anlamlılık sınırında değer saptanmıştır (p=0,05).

Tablo 6.7 Ebeveynin Eğitim Düzeyine Göre Bilgi Düzeyi

	Eğitim	n	SO	χ^2	sd	p
Bilgi Düzeyi	İlkokul- Ortaokul	25	60,3			
	Lise	36	55,69			
	Üniversite	42	60,02	2,678	3	0,444
	Yüksek Lisans ve Üstü	17	72,15			
	Toplam	120				

Ebeveynin eğitim düzeyi ile bilgi düzeyleri arasında normal dağılım saptanamadığı için Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Ebeveynin eğitim düzeyi ile bilgi düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlılık farklılık saptanmamıştır (p=0,444).

Tablo 6.8 Ebeveynin Kendini Algıladığı Sosyo-Ekonomik Düzeye Göre Bilgi Düzeyi

	SED	n	SO	χ^2	sd	p
Bilgi Düzeyi	Alt	7	60,86	0,5	2	0,975
	Orta	109	60,61			
	Üst	4	56,75			

Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ile bilgi düzeyleri arasında normal dağılım saptanamadığı için Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ile bilgi düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık saptanmamıştır (p=0,975).

Tablo 6.9 Ebeveynlerin Daha Önceden Çocuk Cinsel Gelişimi Hakkında Bilgi Almış Olma Durumuna Göre Bilgi Düzeyi

Eğitim Alma Durumu	n	ST	SO	U	Z	p
Evet	21	1548	73,71	741	-2,036	0,042
Hayır	98	5592	57,06			

Geçmişte çocuğun cinsel gelişimi hakkında eğitim almış olma durumu ile bilgi düzeyleri arasında normal dağılım saptanamadığı için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Geçmişte çocuğun cinsel gelişimi hakkında eğitim almış olma durumu ile bilgi düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlılık farklılık saptanmıştır (p=0,042)

Tablo 6.10 Ebeveynlerin Cinsel Gelişim ve Eğitim Sorularına Verdiği Cevapların Dağılımı

	Evet		Hayır		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Çocuğunuz cinsel gelişim ile ilgili sorular soruyor mu?	53	44,2	67	55,8	120	100
Çocuğunuza cinsel eğitim veriyor musunuz?	61	50,8	59	49,2	120	100
Çocuğunuzun cinsellikle ilgili sorularına cevaplarınızın yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	75	62,5	45	37,5	120	100
Çocuğunuz cinsellikle ilgili soru sormasa bile bu konuda eğitim veriyor musunuz?	50	41,7	70	58,3	120	100
Çocuğunuzun cinsel gelişim ile ilgili sorularına cevap vermekte zorlanıyor musunuz?	56	46,7	64	53,3	120	100
Çocuk cinsel gelişim ve eğitimi ile ilgili özel bir eğitime ihtiyaç duyuyor musunuz?	46	38,3	74	61,7	120	100
Böyle bir eğitim almak ister misiniz?	82	68,3	38	31,7	120	100
Sizce 3-6 yaş dönemindeki kız ve erkek çocuklarına cinsel gelişim ve eğitimle ilgili ayrı şekilde açıklama yapılmalı mıdır?	90	75,0	30	25,0	120	100
Daha önce çocukların cinsel eğitimi ile ilgili eğitim aldınız mı?	21	17,5	99	82,5	120	100
Çocuğunuzun sorduğu soruların yaş düzeyine uygun olduğunu düşünüyor musunuz?	100	83,3	20	16,7	120	100
Sizce okullarda cinsel eğitim verilmeli mi?	93	77,5	27	22,5	120	100
Çocuklara cinsel eğitim verilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?	100	83,3	20	16,7	120	100
Aileniz ile çocukluğunuzda cinsel gelişim ile ilgili sohbet ettiniz mi?	24	20,0	96	80,0	120	100
Çocuk cinsel eğitimi ile ilgili kaynaklara ihtiyaç duyuyor musunuz?	73	60,8	47	39,2	120	100

Ebeveynlerin %44,2'sinin çocuğunun cinsellikle ilgili soru sorduğu, %50,8'inin çocuğuna cinsel eğitim verdiği, %62,5'inin çocuklarının sorduğu cinsellikle ilgili sorulara verdikleri cevabın yeterli olduğunu düşündüğü, %41,7'sinin çocuğu cinsellikle ilgili soru sormasa bile çocuğuna cinsel eğitim verdiği, %46,7'sinin çocuğunun cinsellikle ilgili sorularına cevap vermekte zorlandığı, %38,3'ünün çocuk cinsel gelişimi ile ilgili özel bir eğitime ihtiyaç duymadığı, %68,3'ünün çocuk cinsel gelişimi hakkında eğitim almak istediği, %75'inin 3-6 yaşındaki kız ve erkek çocuklarına cinsel gelişim ve eğitimle ilgili ayrı açıklama yapılması gerektiğini düşündüğü, %17,5'inin daha önce çocuk cinsel gelişimi ile ilgili eğitim aldığı, %83,3'ünün çocuğun sorduğu soruların yaş düzeyine uygun olduğunu düşündüğü, %77,5'inin çocuklara okullarda cinsel eğitim verilmesi gerektiğini düşündüğü, %83,3'ünün çocuklara cinsel eğitim verilmesi gerektiğini düşündüğü, %20'sinin kendi çocukluğunda ailesi ile cinsel gelişim ile ilgili sohbet ettiği, %60,8'inin çocuk cinsel gelişimi ile ilgili kaynağa ihtiyaç duyduğu görülmektedir.

Tablo 6.11 Cinsel Gelişim ve Eğitim Sorularına Verilen Cevapların Çocuk Cinsiyeti, Ebeveynlerin Cinsiyeti ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı -1

			Ebeveyn		Çocuk Cinsiyeti		Ebeveynin Eğitim Düzeyi			
			Anne	Baba	Kız	Erkek	İlkokul-Ortaokul	Lise	Üniversite	Yüksek Lisans Ve Üstü
Çocuğunuz cinsel gelişim ile ilgili sorular soruyor mu?	Evet	n	43	10	28	25	12	11	19	11
		%	42,2	55,6	43,8	44,6	48	30,6	45,2	64,7
	Hayır	n	59	8	36	31	13	25	23	6
		%	57,8	44,4	56,3	55,4	52	69,4	54,8	35,3
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100	100	100	100	100	100	100	100
Çocuğunuza cinsel eğitim veriyor musunuz?	Evet	n	53	8	34	27	10	20	20	11
		%	52	44,4	53,1	48,2	40	55,6	47,6	64,7
	Hayır	n	49	10	30	29	15	16	22	6
		%	48	55,6	46,9	51,8	60	44,4	52,4	35,3
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100	100	100	100	100	100	100	100
Çocuğunuzun cinsellikle ilgili sorularına cevaplarınızın yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	n	65	10	38	37	11	22	30	12
		%	63,7	55,6	59,4	66,1	44	61,1	71,4	70,6
	Hayır	n	37	8	26	19	14	14	12	5
		%	37	44,4	40,6	33,9	56	40	28,6	29,4
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100	100	100	100	100	100	100	100
Çocuğunuz cinsellikle ilgili soru sormasa bile bu konuda eğitim veriyor musunuz?	Evet	n	42	8	31	19	6	15	19	10
		%	41,2	44,4	48,4	33,9	24	41,7	45,2	58,8
	Hayır	n	60	10	33	37	19	21	23	7
		%	58,8	55,6	51,6	66,1	76	58,3	54,8	41,2
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100	100	100	100	100	100	100	100

Tablo incelendiğinde annelerin %42,2'sinin, babaların %55,6'sının, kız çocuğuna sahip olanların %43,8'inin, erkek çocuğuna sahip olanların %44,6'sının, ilkokul ortaokul mezunlarının %48'inin, lise mezunlarının %30,6'sının, üniversite mezunlarının %45,2'sinin, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %64,7'sinin çocuklarının cinsellikle ilgili soru sorduğunu belirttiği görülmektedir.

Annelerin %52'sinin, babaların %44,4'ünün, kız çocuğuna sahip olanların %53,1'inin, erkek çocuğuna sahip olanların %48,2'sinin, ilkokul ortaokul mezunlarının %40'ının, lise mezunlarının %55,6'sının, üniversite mezunlarının %47,6'sının, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %64,7'sinin çocuğuna cinsel eğitim verdiği görülmektedir.

Annelerin %63,7'sinin, babaların %55,6'sının, kız çocuğuna sahip olanların %59,4'ünün, erkek çocuğuna sahip olanların %66,1'inin, ilkokul ortaokul mezunlarının %44'ünün, lise mezunlarının %61,1'inin, üniversite mezunlarının %71,4'ünün, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %70,6'sının çocuğunun cinsellikle ilgili sorularına cevaplarının yeterli olduğunu düşündüğü görülmektedir.

Annelerin %41,2'sinin, babaların %44,4'ünün, kız çocuğuna sahip olanların %48,4'ünün, erkek çocuğuna sahip olanların %33,9'unun, ilkokul ortaokul mezunlarının %24'ünün, lise mezunlarının %41,7'sinin, üniversite mezunlarının %45,2'sinin, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %58,8'inin çocuğu cinsellikle ilgili soru sormasa bile bu konuda eğitim verdiği görülmektedir.

Tablo 6.12 Cinsel Gelişim ve Eğitim Sorularına Verilen Cevapların Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti, Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı -2

			Ebeveyn		Çocuk Cinsiyeti		Ebeveynin Eğitim Düzeyi			
			Anne	Baba	Kız	Erkek	İlkokul-Ortaokul	Lise	Üniversite	Yüksek Lisans Ve Üstü
Çocuğunuzun cinsel gelişim ile ilgili sorularına cevap vermekte zorlanıyor musunuz?	Evet	n	47	9	33	23	15	16	17	8
		%	46,1	50	51,6	41,1	60	44,4	40,5	47,1
	Hayır	n	55	9	31	33	10	20	25	9
		%	53,9	50	48,4	58,9	40	55,6	59,5	52,9
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100	100	100	100	100	100	100	100
Çocuk cinsel gelişim ve eğitimi ile ilgili özel bir eğitime ihtiyaç duyuyor musunuz?	Evet	n	40	6	21	25	12	13	16	5
		%	39,2	33,3	32,8	44,6	48	36,1	38,1	29,4
	Hayır	n	62	12	43	31	13	23	26	12
		%	60,8	66,7	67,2	55,4	52	63,9	61,9	70,6
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100	100	100	100	100	100	100	100
Böyle bir eğitim almak ister misiniz?	Evet	n	72	10	41	41	16	28	28	10
		%	70,6	55,6	64,1	73,2	64	77,8	66,7	58,8
	Hayır	n	30	8	23	15	9	8	14	7
		%	29,4	44,4	35,9	26,8	36	22,2	33,3	41,2
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100	100	100	100	100	100	100	100
Sizce 3-6 yaş dönemindeki kız ve erkek çocuklarına cinsel gelişim ve eğitimle ilgili ayrı şekilde açıklama yapılmalı mıdır?	Evet	n	76	14	49	41	21	27	32	10
		%	74,5	77,8	76,6	73,2	84	75	76,2	58,8
	Hayır	n	26	4	15	15	4	9	10	7
		%	25,5	22,2	23,4	26,8	16	25	23,8	41,2
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100	100	100	100	100	100	100	100

Tablo incelendiğinde annelerin %46,1'inin, babaların %50'sinin, kız çocuğuna sahip olanların %51,6'sının, erkek çocuğuna sahip olanların %41,1'inin, ilkokul ortaokul mezunlarının %60'ının, lise mezunlarının %44,4'ünün, üniversite mezunlarının %40,5'inin, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %47,1'inin çocuğunun cinsellikle ilgili sorularına cevap vermede zorlandığı görülmektedir.

Annelerin %39,2'sinin, babaların %33,3'ünün, kız çocuğuna sahip olanların %32,8'inin, erkek çocuğuna sahip olanların %44,6'sının, ilkokul ortaokul mezunlarının %48'inin, lise mezunlarının %36,1'inin, üniversite mezunlarının %38,1'inin, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %29,4'ünün çocuk cinsel gelişimi ve eğitimi ile ilgili özel bir eğitime ihtiyaç duyduğu görülmektedir.

Annelerin %70,6'sının, babaların %55,6'sının, kız çocuğuna sahip olanların, %64,1'inin, erkek çocuğuna sahip olanların %73,2'sinin, ilkokul ortaokul mezunlarının %64'ünün, lise mezunlarının %77,8'inin, üniversite mezunlarının %66,7'sinin, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %58,8'inin çocuk cinsel gelişimi ile ilgili eğitim almak istediği görülmektedir.

Annelerin %74,5'inin, babaların %77,8'inin, kız çocuğuna sahip olanların %76,6'sının, erkek çocuğuna sahip olanların %73,2'sinin, ilkokul ortaokul mezunlarının %84'ünün, lise mezunlarının %75'inin, üniversite mezunlarının %76,2'sinin, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %58,8'inin kız ve erkek çocuklarına cinsel gelişim ve eğitimle ilgili ayrı şekilde açıklama yapılması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 6.13 Cinsel Gelişim ve Eğitim Sorularına Verilen Cevapların Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti, Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı – 3

			Ebeveyn		Çocuk Cinsiyeti		Ebeveynin Eğitim Düzeyi			
			Anne	Baba	Kız	Erkek	İlkokul-Ortaokul	Lise	Üniversite	Yüksek Lisans ve Üstü
Daha önce çocukların cinsel eğitimi ile ilgili eğitim aldınız mı?	Evet	n	21	0	11	10	2	4	8	7
		%	20,6	0	17,2	17,9	8	11,1	19	41,2
	Hayır	n	81	18	53	46	23	32	34	10
		%	79,4	100	82,8	82,1	92	88,9	81	58,8
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100	100	100	100	100	100	100	100
Çocuğunuzun sorduğu soruların yaş düzeyine uygun olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	n	84	16	50	50	17	31	37	15
		%	82,4	88,9	78,1	89,3	68	86,1	88,1	88,2
	Hayır	n	18	2	14	6	8	5	5	2
		%	17,6	11,1	21,9	10,7	32	13,9	11,9	11,8
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100	100	100	100	100	100	100	100
Sizce okullarda cinsel eğitim verilmeli mi?	Evet	n	81	12	46	47	20	25	33	15
		%	79,4	66,7	71,9	83,9	80	69,4	78,6	88,2
	Hayır	n	21	6	18	9	5	11	9	2
		%	20,6	33,3	28,1	16,1	20	30,6	21,4	11,8
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100	100	100	100	100	100	100	100
Çocuklara cinsel eğitim verilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?	Evet	n	86	14	48	52	20	28	36	16
		%	84,3	77,8	75	92,9	80	77,8	85,7	94,1
	Hayır	n	16	4	16	4	5	8	6	1
		%	15,7	22,2	25	7,1	20	22,2	14,3	5,9
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100	100	100	100	100	100	100	100

Tablo incelendiğinde annelerin %20,6'sı, kız çocuğuna sahip olanların %17,2'si, erkek çocuğuna sahip olanların %17,9'u, ilkokul ortaokul mezunlarının %8'i, lise mezunlarının %11,1'i, üniversite mezunlarının %19'u, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %41,2'si daha önce çocuk cinsel gelişimi ile ilgili eğitim aldığını belirtmektedir.

Annelerin %82,4'ü, babaların %88,9'u, kız çocuğuna sahip olanların %78,1, erkek çocuğuna sahip olanların %89,3'ü, ilkokul ortaokul mezunlarının %68'i, lise mezunlarının %86,1'i, üniversite mezunlarının %88,1'i, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %88,2'si çocuğunun sorduğu soruların yaş düzeyine uygun olduğunu düşünmektedir.

Annelerin %79,4'ü, babaların %66,7'si, kız çocuğuna sahip olanların %71,9'u, erkek çocuğuna sahip olanların %83,9'u, ilkokul ortaokul mezunlarının %80'i, lise mezunlarının %69,4'ü, üniversite mezunlarının %78,6'sı, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %88,2'si okullarda cinsel eğitim verilmesi gerektiğini düşünmektedir.

Annelerin %84,3'ünün, babaların %77,8'inin, kız çocuğuna sahip olanların %75'inin, erkek çocuğuna sahip olanların %92,9'unun, ilkokul ortaokul mezunlarının %80'inin, lise mezunlarının %77,8'inin, üniversite mezunlarının %85,7'sinin, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %94,1'inin çocuklara cinsel eğitim verilmesi gerektiğini düşündüğü görülmektedir.

Tablo 6.14 Cinsel Gelişim ve Eğitim Sorularına Verilen Cevapların Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti, Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı -4

			Ebeveyn		Çocuk Cinsiyeti		Ebeveynin Eğitim Düzeyi			
			Anne	Baba	Kız	Erkek	İlkokul-Ortaokul	Lise	Üniversite	Yüksek Lisans ve Üstü
Aileniz ile çocukluğunuzda cinsel gelişim ile ilgili sohbet ettiniz mi?	Evet	n	23	1	13	11	6	2	14	2
		%	22,50	5,60	20,30	19,60	24,00	5,60	33,30	11,80
	Hayır	n	79	17	51	45	19	34	28	15
		%	77,50	94,40	79,70	80,40	76,00	94,40	66,70	88,20
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Çocuk cinsel eğitimi ile ilgili kaynaklara ihtiyaç duyuyor musunuz?	Evet	n	66	7	37	36	14	18	28	13
		%	64,70	38,90	57,80	64,30	56,00	50,00	66,70	76,50
	Hayır	n	36	11	27	20	11	18	14	4
		%	35,30	61,10	42,20	35,70	44,00	50,00	33,30	23,50
	Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
		%	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Annelerin %22,5'inin, babaların %5,6'sının, kız çocuğuna sahip olanların %20,3'ünün, erkek çocuğuna sahip olanların %19,6'sının, ilkokul ortaokul mezunlarının %24'ünün, lise mezunlarının %5,6'sının, üniversite mezunlarının %33,3'ünün, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %11,8'inin çocukluğunda kendi ailesi ile cinsel gelişimle ilgili sohbet ettiği görülmektedir.

Annelerin %64,7'sinin, babaların %38,9'unun, kız çocuğuna sahip olanların %57,8'inin, erkek çocuğuna sahip olanların %64,3'ünün, ilkokul ortaokul mezunlarının %56'sının, lise mezunlarının %50'sinin, üniversite mezunlarının %66,7'sinin, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %76,5'inin çocuk cinsel eğitimi ile ilgili kaynaklara ihtiyaç duyduğu görülmektedir.

Tablo 6.15* Çocukların Cinsellikle İlgili Sorularını Ebeveynlerin Nasıl Karşıladıklarına Yönelik Dağılımı

	N	%
Görmezden gelirim	5	2,70
Konuyu değiştiririm.	11	6,00
Kızarım	2	1,10
Çocuğum soru sorduğunda utanırım	5	2,70
Bu tarz sorular sormasının doğru olmadığını söylerim	10	5,50
Sorusunu cevaplandırarak merakını gidermeye çalışırım	95	52,20
Ayıp olduğunu söylerim	6	3,30
Ben de bilmiyorum. Biraz araştırıp sana döneyim derim.	29	15,90
Memnun olurum	16	8,80
Diğer	3	1,60
Toplam	182	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde katılımcıların çocuklarının cinsellikle ilgili sorularına %2,7'sinin görmezden geldiği, %6'sının konuyu değiştirdiği, %1,1'inin kızdığı, %2,7'sinin çocuğu soru sorduğunda utandığı, %5,5'inin çocuğuna bu tarz sorular sormasının uygun olmadığını söylediği, %52,2'sinin çocuklarının sorusunu cevaplandırarak meraklarını giderdiği, %3,3'inin ayıp olduğunu söylediği, %15,9'unun "Ben de bilmiyorum. Biraz araştırıp sana döneyim" dediği, %8,8'inin memnun olduğu, %1,6'sının diğer şıkkını işaretlediği görülmektedir.

Tablo 6.16* Çocukların Cinsellikle İlgili Sorularını Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Nasıl Karşıladıklarına Yönelik Dağılımı

			Görmezden Gelirim	Konuyu Değiştiririm	Kızarım	Çocuğum Soru Sorduğunda Utanırım	Bu Tarz Sorular Sormasının Doğru Olmadığını Söylerim	Sorusunu Cevaplandırarak Merakını Gidermeye Çalışırım	Ayıp Olduğunu Söylerim	Ben De Bilmiyorum. Biraz Araştırıp Sana Döneyim Derim.	Memnun Olurum.	Diğer	Toplam
Ebeveyn cinsiyeti	Anne	n	3	6	2	4	7	85	5	25	12	2	151
		%	2,00	4,00	1,30	2,60	4,60	56,30	3,30	16,60	7,90	1,30	
	Baba	n	2	5	0	1	3	10	1	4	4	1	31
		%	6,50	16,10	0,00	3,20	9,70	32,30	3,20	12,90	12,90	3,20	
Toplam		n	5	11	2	5	10	95	6	29	16	3	182
Çocuk cinsiyeti	Kız	n	3	5	2	3	5	55	3	14	9	2	101
		%	3,00	5,00	2,00	3,00	5,00	54,50	3,00	13,90	8,90	2,00	
	Erkek	n	2	6	0	2	5	40	3	15	7	1	81
		%	2,50	7,40	0,00	2,50	6,20	49,40	3,70	18,50	8,60	1,20	
Toplam		n	5	11	2	5	10	95	6	29	16	3	182
Eğitim düzeyi	İlkokul-	n	2	2	1	1	3	13	2	9	3	0	36
	Ortaokul	%	5,60	5,60	2,80	2,80	8,30	36,10	5,60	25,00	8,30	0,00	
	Lise	n	0	7	0	3	5	27	1	5	5	2	55
		%	0,00	12,70	0,00	5,50	9,10	49,10	1,80	9,10	9,10	3,60	
	Üniversite	n	2	2	1	1	2	38	3	9	4	1	63
		%	3,20	3,20	1,60	1,60	3,20	60,30	4,80	14,30	6,30	1,60	
	Yüksek Lisans ve Üstü	n	1	0	0	0	0	17	0	6	4	0	28
		%	3,60	0,00	0,00	0,00	0,00	60,70	0,00	21,40	14,30	0,00	
Toplam		n	5	11	2	5	10	95	6	29	16	3	182

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde çocukların cinsellikle ilgili soruları karşısında en çok annelerin %56,3'ünün sorusunu cevaplandırarak merakını gidermeye çalıştığı, %16,6'sının bilmediğini, araştırıp döneceğini söylediği, babaların %32,3'ünün sorusunu cevaplandırarak merakını gidermeye çalıştığı, %16,1'inin konuyu değiştirdiği, kız çocuğa sahip olanların %54,5'inin sorusunu cevaplandırarak merakını gidermeye çalıştığı, %13,9'unun araştırıp döneceğini söylediği, erkek çocuğuna sahip olanların %49,4'ünün sorusunu cevaplandırarak merakını gidermeye çalıştığı, %18,5'inin araştırıp döneceğini söylediği, ilkokul mezunu ebeveynlerin %36,1'inin sorusunu cevaplandırarak merakını gidermeye çalıştığı, %25'inin araştırıp döneceğini söylediği, lise mezunu ebeveynlerin %49,1'inin sorusunu cevaplandırarak merakını gidermeye çalıştığı, %12,7'sinin konuyu değiştirdiği, üniversite mezunu ebeveynlerin %60,3'ünün sorusunu cevaplandırarak merakını gidermeye çalıştığı, %14,3'ünün araştırıp döneceğini söylediği, yüksek lisans ve üstü eğitim alan ebeveynlerin %60,7'sinin sorusunu cevaplandırarak merakını gidermeye çalıştığı, %21,4'ünün araştırıp döneceğini söylediği görülmektedir.

Tablo 6.17* Cinsel Eğitim Denilince Ebeveynlerin Aklına Gelenlerin Dağılımı

	n	%
Cinsellik	41	15,5
Cinsiyet farklılıkları	55	20,8
Üreme	30	11,4
Cinsel istismardan koruma	71	26,9
Cinsellikle ilgili sorulara cevap verme	66	25,0
Diğer	1	0,4
Toplam	264	100,0

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde cinsel eğitim denilince ebeveynlerin aklına %15,5'inin cinsellik, %20,8'inin cinsiyet farklılıkları, %11,4'ünün üreme, %26,9'unun cinsel istismardan koruma, %25'inin cinsellikle ilgili sorulara cevap verme geldiği görülmektedir.

Tablo 6.18* Cinsel Eğitim Denilince Ebeveynlerin Aklına Gelenlerin Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Nasıl Karşıladıklarına Yönelik Dağılımı

			Cinsellik	Cinsiyet Farklılıkları	Üreme	Cinsel İstismardan Koruma	Cinsellikle İlgili Sorulara Cevap Verme	Diğer	Toplam
Cinsiyet	Anne	n	34	47	26	62	58	1	228
		%	14,90	20,60	11,40	27,20	25,40	0,40	
	Erkek	n	7	8	4	9	8	0	36
		%	19,40	22,20	11,10	25,00	22,20	0,00	
Toplam		n	41	55	30	71	66	1	264
Çocuk Cinsiyeti	Kız	n	18	27	15	35	35	1	131
		%	13,70	20,60	11,50	26,70	26,70	0,80	
	Erkek	n	23	28	15	36	31	0	133
		%	17,30	21,10	11,30	27,10	23,30	0,00	
Toplam		n	41	55	30	71	66	1	264
Eğitim düzeyi	İlkokul-	n	12	5	3	10	11	0	41
	Ortaokul	%	29,30	12,20	7,30	24,40	26,80	0,00	
	Lise	n	6	18	7	19	15	0	65
		%	9,20	27,70	10,80	29,20	23,10	0,00	
	Üniversite	n	13	22	10	29	26	1	101
		%	12,90	21,80	9,90	28,70	25,70	1,00	
	Yüksek Lisans ve Üstü	n	10	10	10	13	14	0	57
		%	17,50	17,50	17,50	22,80	24,60	0,00	
Toplam		n	41	55	30	71	66	1	264

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde cinsel eğitim denilince en fazla annelerin %27,2'sinin çocukları cinsel istismardan koruma, %25,4'ünün çocuğun cinsellikle ilgili sorularına cevap verme, %20,6'sının cinsiyet farklılıkları; babaların %25'inin çocukları cinsel istismardan koruma, %22,2'sinin çocuğun cinsellikle ilgili sorularına cevap verme, %22,2'sinin cinsiyet farklılıkları ile ilgili bilgi verme geldiği görülmektedir. Kız çocuğu olanların en fazla %26,7'sinin cinsel istismardan koruma, %26,7'sinin cinsellikle ilgili sorulara cevap verme, erkek çocuğu olanların %27,1'inin cinsel istismardan koruma, %23,3'ünün cinsellikle ilgili sorulara cevap verme aklına geldiği görülmektedir. İlkokul-ortaokul mezunlarının cinsel eğitim denildiğinde en fazla %29,3'ünün cinsellik, %26,8'inin çocukların cinsellikle ilgili sorularına cevap verme, lise mezunlarının %29,2'sinin cinsel istismardan koruma, %27,7'sinin cinsiyet farklılıkları, üniversite mezunlarının %28,7'sinin çocukları cinsel istismardan koruma, %25,7'sinin çocukların cinsellikle ilgili sorularına cevap verme, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %24,6'sının çocukların cinsellikle ilgili sorularına cevap verme, %22,8'inin çocukları cinsel istismardan koruma geldiği görülmektedir.

Tablo 6.19* Ebeveynlerin Çocuklarının Başkalarının Yanında Soyunması Durumunda Yaptığı Davranışların Dağılımı

	n	%
Kızarım	27	17,20
Giyinmesine yardımcı olurum.	88	56,10
Görmezden gelirim	2	1,30
Ayıplarım	15	9,60
Çevredekilerin tepki vermesini beklerim.	1	0,60
Diğer	24	15,30
Toplam	157	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde ebeveynlerin çocukları başkalarının yanında soyunduğunda %17,2'sinin kızdığı, %56,1'inin giyinmesine yardımcı olduğu, %1,3'ünün görmezden geldiği, %9,6'sının ayıpladığı, %0,6'sının çevresindeki kişilerin tepki vermesini beklediği görülmektedir.

Tablo 6.20* Çocukların Başkalarının Yanında Soyunması Durumunda Verdiği Tepkilerin Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

			Kızarım	Giyinmesine Yardımcı Olurum.	Görmezden Gelirim	Ayıplarım	Çevredekilerin Tepki Vermesini Beklerim.	Diğer	Toplam
Cinsiyet	Anne	n	22	74	2	10	0	23	131
		%	16,80	56,50	1,50	7,60	0,00	17,60	
	Baba	n	5	14	0	5	1	1	26
		%	19,20	53,80	0,00	19,20	3,80	3,80	
Toplam		n	27	88	2	15	1	24	157
Çocuk Cinsiyeti	Kız	n	21	42	0	8	1	14	86
		%	24,40	48,80	0,00	9,30	1,20	16,30	
	Erkek	n	6	46	2	7	0	10	71
		%	8,50	64,80	2,80	9,90	0,00	14,10	
Toplam		n	27	88	2	15	1	24	157
Eğitim Düzeyi	İlkokul-Ortaokul	n	10	19	1	4	0	2	36
		%	27,80	52,80	2,80	11,10	0,00	5,60	
	Lise	n	9	21	0	4	1	12	47
		%	19,10	44,70	0,00	8,50	2,10	25,50	
	Üniversite	n	5	34	1	4	0	7	51
		%	9,80	66,70	2,00	7,80	0,00	13,70	
	Yüksek Lisans ve Üstü	n	3	14	0	3	0	3	23
		%	13,00	60,90	0,00	13,00	0,00	13,00	
Toplam		n	27	88	2	15	1	24	157

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde çocuklarının başkalarının yanında soyunması durumunda en fazla annelerin %56,5'inin giyinmesine yardımcı olduğu, %17,6'sının diğer şikkını işaretlediği, babaların %53,8'inin giyinmesine yardımcı olduğu, %19,2'sinin ayıpladığı, %19,2'sinin kızdığı, kız çocuğuna sahip olanların %48,8'inin giyinmesine yardımcı olduğu, %24,4'ünün kızdığı, erkek çocuğa sahip olanların %64,8'inin giyinmesine yardımcı olduğu, %14,1'inin diğer şikkını işaretlediği, ilkokul mezunu ebeveynlerin %52,8'inin giyinmesine yardımcı olduğu, %27,8'inin kızdığı, lise mezunu ebeveynlerin %44,7'sinin giyinmesine yardımcı olduğu, %25'inin diğer şikkını işaretlediği, üniversite mezunu ebeveynlerin %66,7'sinin giyinmesine yardımcı olduğu, %13,7'sinin diğer şikkını işaretlediği, yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin %60,9'unun giyinmesine yardımcı olduğu, %13'ünün kızdığı ve ayıpladığı görülmüştür.

Tablo 6.21 Ebeveynlerin Çocukların Cinsellikle İlgili Sorularını Ahlaki Değer Bakımından Nasıl Buldukları Dağılımı

	n	%
Normal buluyorum.	70	58,3
Konuyu düşünmedim	23	19,2
Hiç doğru bulmuyorum	1	0,8
Bazı soruları erken yaşta sorduğunu düşünüyorum.	20	16,7
Diğer	6	5,0
Toplam	120	100,0

Tablo incelendiğinde çocukların cinsellikle ilgili sorularını ebeveynlerin %58,3'ünün normal bulduğu, %19,2'sinin bu konuyu düşünmediği, %0,8'inin hiç doğru bulmadığı, %16,7'sinin bazı soruları erken yaşta sorduğunu düşündüğü görülmektedir.

Tablo 6.22 Ebeveynlerin Çocukların Cinsellikle İlgili Sorularını Ahlakî Değer Bakımından Nasıl Bulduklarının Ebeveynlerin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

		Ebeveyn		Çocuk Cinsiyeti		Ebeveynin Eğitim Düzeyi			
		Anne	Baba	Kız	Erkek	İlkokul-Ortaokul	Lise	Üniversite	Yüksek Lisans ve Üstü
Normal buluyorum.	n	60	10	35	35	7	20	28	15
	%	58,8	55,6	54,7	62,5	28,0	55,6	66,7	88,2
Konuyu düşünmedim	n	15	8	14	9	7	7	9	0
	%	14,7	44,4	21,9	16,1	28,0	19,4	21,4	0
Hiç doğru bulmuyorum	n	1	0	1	0	1	0	0	0
	%	1,0	0	1,6	0	4,0	0	0	0
Bazı soruları erken yaşta sorduğunu düşünüyorum.	n	20	0	12	8	10	5	3	2
	%	19,6	0	18,8	14,3	40,0	13,9	7,1	11,8
Diğer	n	6	0	2	4	0	4	2	0
	%	5,9	0	3,1	7,1	0	11,1	4,8	0,0
Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo incelendiğinde çocukların cinsellikle ilgili sorularını annelerin %58,8'inin normal bulduğu, %19,6'sının bazı soruları erken sorduğunu düşündüğü, babaların %55,6'sının normal bulduğu, %44,4'ünün bu konuyu düşünmediği, kız çocuğuna sahip olanların %54,7'sinin normal bulduğu, %21,9'unun bu konuyu düşünmediği, erkek çocuğuna sahip olanların %62,5'inin normal bulduğu, %16,1'inin bu konuyu düşünmediği, ilkokul- ortaokul mezunu olanların %40'ının bazı soruları erken yaşta sorduğunu düşündüğü, %28'inin normal bulduğu, lise mezunlarının %55,6'sının normal bulduğu, %19,4'ünün bu konuyu düşünmediği, üniversite mezunlarının %66,7'sinin normal bulduğu, %21,4'ünün bu konuyu düşünmediği, yüksek lisans ve üstü mezunların %88,2'sinin normal bulduğu, %11,8'inin bazı soruları erken yaşta sorduğunu düşündüğü görülmektedir.

Tablo 6.23* Ebeveynlerin Çocuklarının Cinsellikle İlgili Sorularına Yönelik Düşüncelerinin Dağılımı

	N	%
Çocuğumun cinsellikle ilgili sorular sorması beni rahatsız eder.	5	2,90
Çocuğum cinsellikle ilgili sorular sorduğunda tedirgin oluyorum	13	7,50
Çocuğum cinsellikle ilgili sorular sorduğunda ne cevap vereceğimi bilmiyorum.	27	15,60
Çocuğum cinsellikle ilgili sorular sorduğunda utanıyorum.	4	2,30
Çocuğum cinsellikle ilgili sorular sorduğunda bunu normal karşılayıp cevap veriyorum.	84	48,60
Cevap vermek istiyorum fakat doğru cevabı bulamıyorum.	30	17,30
Diğer	10	5,80
Toplam	173	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde ebeveynlerin çocuklarının cinsellikle ilgili sorularından %2,9'unun rahatsız olduğu, %7,5'inin tedirgin olduğu, %15,6'sının ne cevap vereceğini bilmediği, %2,3'ünün utandığı, %48,6'sının bunu normal karşılayıp cevap verdiği, %17,3'ünün cevap vermek istediği fakat doğru cevabı bulamadığı görülmektedir.

Tablo 6.24* Çocuklarının Cinsellikle İlgili Soruları Karşısındaki Düşüncelerinin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

			Çocuğumun cinsellikle ilgili sorular sorması beni rahatsız eder.	Çocuğum cinsellikle ilgili sorular sorduğunda tedirgin oluyorum	Çocuğum cinsellikle ilgili sorular sorduğunda ne cevap vereceğimi bilmiyorum.	Çocuğum cinsellikle ilgili sorular sorduğunda utaniyorum.	Çocuğum cinsellikle ilgili sorular sorduğunda bunu normal karşılayıp cevap veriyorum.	Cevap vermek istiyorum fakat doğru cevabı bulamıyorum.	Diğer	Toplam
Cinsiyet	Anne	n	4	11	22	2	71	28	9	147
		%	2,70	7,50	15,00	1,40	48,30	19,00	6,10	
	Baba	n	1	2	5	2	13	2	1	26
		%	3,80	7,70	19,20	7,70	50,00	7,70	3,80	
Toplam		n	5	13	27	4	84	30	10	173
Çocuk Cinsiyeti	Kız	n	3	8	12	2	45	14	5	89
		%	3,40	9,00	13,50	2,20	50,60	15,70	5,60	
	Erkek	n	2	5	15	2	39	16	5	84
		%	2,40	6,00	17,90	2,40	46,40	19,00	6,00	
Toplam		n	5	13	27	4	84	30	10	173
Eğitim Düzeyi	İlkokul-Ortaokul	n	3	3	7	0	12	7	0	32
		%	9,40	9,40	21,90	0,00	37,50	21,90	0,00	
	Lise	n	1	7	8	2	24	7	5	54
		%	1,90	13,00	14,80	3,70	44,40	13,00	9,30	
	Üniversite	n	1	2	11	2	33	10	5	64
		%	1,60	3,10	17,20	3,10	51,60	15,60	7,80	
	Yüksek Lisans ve Üstü	n	0	1	1	0	15	6	0	23
		%	0,00	4,30	4,30	0,00	65,20	26,10	0,00	
Toplam		n	5	13	27	4	84	30	10	173

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde çocukların cinsellikle ilgili soruları hakkında en fazla annelerin %48,3'ünün çocuklarının cinsellikle ilgili sorularını normal karşılayıp cevap verdiği, %19'unun cevap vermek istediği fakat doğru cevabı bulamadığı, babaların %50'sinin çocuklarının cinsellikle ilgili sorularını normal karşılayıp cevap verdiği, %19,2'sinin çocuğunun soruları karşısında ne cevap vereceğini bilemediği, kız çocuğuna sahip olanların %50,6'sının çocuklarının cinsellikle ilgili sorularını normal karşılayıp cevap verdiği, %15,7'sinin cevap vermek istediği fakat doğru cevabı bulamadığı, erkek çocuğa sahip olanların %46,4'ünün çocuklarının cinsellikle ilgili sorularını normal karşılayıp cevap verdiği, %19'unun cevap vermek istediği fakat doğru cevabı bulamadığı, ilkokul mezunu ebeveynlerin %37,5'inin çocuklarının cinsellikle ilgili sorularını normal karşılayıp cevap verdiği, %21,9'unun cevap vermek istediği fakat ne cevap vereceğini bilemediği, lise mezunu ebeveynlerin %44,4'ünün çocuklarının cinsellikle ilgili sorularını normal karşılayıp cevap verdiği, %14,8'inin çocuğunun soruları karşısında ne cevap vereceğini bilemediği, üniversite mezunu ebeveynlerin %51,6'sının çocuklarının cinsellikle ilgili sorularını normal karşılayıp cevap verdiği, %17,2'sinin çocuğunun soruları karşısında ne cevap vereceğini bilemediği, yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin %65,2'sinin çocuklarının cinsellikle ilgili sorularını normal karşılayıp cevap verdiği, %26,1'inin cevap vermek istediği fakat doğru cevabı bulamadığı görülmüştür.

Tablo 6.25* Ebeveynlerin Çocukları İle Film İzlerken Çocuğunun Yaşına Uygun Olmayan Bir Sahne İle Karşılaştığında Yaptığı Davranışların Dağılımı

	N	%
Uygun olmadığını söylerim	36	17,20
Gözünü kapatırım.	10	4,80
Kanalı değiştiririm.	81	38,80
Sinirlenirim. Filmi yapanlara söylenirim.	6	2,90
Seyrettiririm ama uygun olmadığı konusunda açıklama yaparım.	14	6,70
Dikkatini başka yere çekerim.	53	25,40
Diğer	9	4,30
Toplam	209	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde ebeveynler çocukları ile film izlerken çocuğunun yaşına uygun olmayan bir sahne ile karşılaştığında %17,2'sinin uygun olmadığını söylediği, %4,8'inin çocuğunun gözünü kapattığı, %38,8'inin kanalı değiştirdiği, %2,9'unun sinirlenip filmi yapanlara söylendiği, %6,7'sinin seyrettirip davranışın uygun olmadığını söylediği, %25,4'ünün çocuğunun dikkatini başka yöne çektiği görülmektedir.

Tablo 6.26* Çocuklarının Cinsellikle İlgili Soruları Karşısındaki Düşüncelerinin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

			Uygun olmadığını söylerim	Gözünü kapatırım.	Kanalı değiştiririm.	Sinirlenirim. Filmi yapanlara söylenirim.	Seyrettiririm ama uygun olmadığı konusunda açıklama yaparım.	Dikkatini başka yere çekirim.	Diğer	Toplam
Ebeveyn cinsiyeti	Anne	n	30	9	68	4	14	49	7	181
		%	16,60	5,00	37,60	2,20	7,70	27,10	3,90	
	Baba	n	6	1	13	2	0	4	2	28
		%	21,40	3,60	46,40	7,10	0,00	14,30	7,10	
Toplam		n	36	10	81	6	14	53	9	209
Çocuk cinsiyeti	Kız	n	18	6	43	2	8	30	4	111
		%	16,20	5,40	38,70	1,80	7,20	27,00	3,60	
	Erkek	n	18	4	38	4	6	23	5	98
		%	18,40	4,10	38,80	4,10	6,10	23,50	5,10	
Toplam		n	36	10	81	6	14	53	9	209
Eğitim düzeyi	İlkokul- ortaokul	n	9	2	14	2	4	8	0	39
		%	23,10	5,10	35,90	5,10	10,30	20,50	0,00	
	Lise	n	12	3	25	4	4	12	3	63
		%	19,00	4,80	39,70	6,30	6,30	19,00	4,80	
	Üniversite	n	11	3	29	0	3	23	4	73
		%	15,10	4,10	39,70	0,00	4,10	31,50	5,50	
	Yüksek lisans ve üstü	n	4	2	13	0	3	10	2	34
		%	11,80	5,90	38,20	0,00	8,80	29,40	5,90	
Toplam		n	36	10	81	6	14	53	9	209

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde çocukları ile film izlerken çocuğunun yaşına uygun olmayan bir sahne ile karşılaştığında en fazla annelerin %37,6'sının kanalı değiştirdiği, %27,1'inin dikkatini başka yöne çektiği, babaların %46,4'ünün kanalı değiştirdiği, %21,4'ünün uygun olmadığını söylediği, kız çocuğuna sahip olanların %38,7'sinin kanalı değiştirdiği, %27'sinin dikkatini başka yöne çektiği, erkek çocuğa sahip olanların %38,8'inin kanalı değiştirdiği, %23,5'inin dikkatini başka yöne çektiği, ilkökul mezunu ebeveynlerin %35,9'unun kanalı değiştirdiği, %23,1'inin uygun olmadığını söylediği, lise mezunu ebeveynlerin %39,7'sinin kanalı değiştirdiği, %19'unun uygun olmadığını söylediği ve dikkatini başka yöne çektiği, üniversite mezunu ebeveynlerin %39,7'sinin kanalı değiştirdiği, %31,5'inin dikkatini başka yöne çektiği, yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin %38,2'sinin kanalı değiştirdiği, %29,4'ünün dikkatini başka yöne çektiği görülmektedir.

Tablo 6.27* Ebeveynlerin Cinsel Gelişim ve Eğitim ile İlgili Sorulara Cevap Verirken Dikkat Ettiği Şeylerin Dağılımı

	N	%
Cevap vermem.	3	1,40
Yaşına dikkat ederim.	79	36,10
Mümkün olduğunca az bilgi ile merakını gidermeye dikkat ederim.	61	27,90
Sorduğu soru ile ilgili tüm detayları öğrenmesine dikkat ederim.	9	4,10
Cevabı geçiştirmeye çalışırım.	5	2,30
Verdiğim cevabın doğru olmasına dikkat ederim.	60	27,40
Diğer	2	0,90
Toplam	219	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde ebeveynlerin cinsel gelişim ve eğitim ile ilgili sorulara cevap verirken %1,4'ünün cevap vermediği, %36,1'inin çocuğunun yaşına dikkat ettiği, %27,9'unun mümkün olduğunca az bilgi ile merakını gidermeye dikkat ettiği, %4,1'inin sorduğu soru ile ilgili tüm detayları öğrenmesine dikkat ettiği, %2,3'ünün cevabı geçiştirmeye çalıştığı, %27,4'ünün verdiği cevabın doğru olmasına dikkat ettiği görülmektedir.

Tablo 6.28* Çocuklarının Cinsel Gelişim ve Eğitim İle İlgili Sorulara Cevap Verirken Dikkat Ettiği Şeylerin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Nasıl Karşıladıklarına Yönelik Dağılımı

			Cevap vermem.	Yaşına dikkat ederim.	Mümkün olduğunca az bilgi ile merakını gidermeye dikkat ederim.	Sorduğu soru ile ilgili tüm detayları öğrenmesine dikkat ederim.	Cevabı geçıştirmeye çalışırım.	Verdiğim cevabın doğru olmasına dikkat ederim.	Diğer	Toplam
Ebeveyn cinsiyeti	Anne	n	2	68	53	7	3	49	1	183
		%	1,10	37,20	29,00	3,80	1,60	26,80	0,50	
	Baba	n	1	11	8	2	2	11	1	36
		%	2,80	30,60	22,20	5,60	5,60	30,60	2,80	
Toplam		n	3	79	61	9	5	60	2	219
Çocuk cinsiyeti	Kız	n	2	40	33	3	3	29	2	112
		%	1,80	35,70	29,50	2,70	2,70	25,90	1,80	
	Erkek	n	1	39	28	6	2	31	0	107
		%	0,90	36,40	26,20	5,60	1,90	29,00	0,00	
Toplam		n	3	79	61	9	5	60	2	219
Eğitim düzeyi	İlkokul- ortaokul	n	2	16	8	2	0	11	0	39
		%	5,10	41,00	20,50	5,10	0,00	28,20	0,00	
	Lise	n	1	24	18	1	4	18	1	67
		%	1,50	35,80	26,90	1,50	6,00	26,90	1,50	
	Üniversite	n	0	28	27	3	1	23	1	83
		%	0,00	33,70	32,50	3,60	1,20	27,70	1,20	
	Yüksek lisans ve üstü	n	0	11	8	3	0	8	0	30
		%	0,00	36,70	26,70	10,00	0,00	26,70	0,00	
	Toplam	n	3	79	61	9	5	60	2	219

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde çocuklarının cinsel gelişim ve eğitim ile ilgili sorulara cevap verirken en fazla annelerin %37,2'sinin çocuğun yaşına, %29'unun mümkün olduğunca az bilgi ile merakını gidermeye, babaların %30,6'sının yaşına ve verdiği cevabın doğru olmasına, kız çocuğa sahip olanların %35,7'sinin çocuğun yaşına, %29,5'inin mümkün olduğunca az bilgi ile merakını gidermeye, erkek çocuğa sahip olanların %36,4'ünün çocuğun yaşına, %29'unun verdiği cevabın doğru olmasına, ilkökul mezunu ebeveynlerin %41'inin çocuğun yaşına, %28,2'sinin verdiği cevabın doğru olmasına, lise mezunu ebeveynlerin %35,8'inin çocuğun yaşına, %26,9'unun mümkün olduğunca az bilgi ile merakını gidermeye, üniversite mezunu ebeveynlerin %33,7'sinin çocuğun yaşına, 32,5'inin mümkün olduğunca az bilgi ile merakını gidermeye, yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin %36,7'sinin çocuğun yaşına, %26,7'sinin mümkün olduğunca az bilgi ile merakını gidermeye ve verdiği cevabın doğru olmasına dikkat ettiği görülmüştür.

Tablo 6.29* Ebeveynlerin Çocuğunun Cinsel Organı İle Oynadığını Gördüğünde Verdiği Tepkilerin Dağılımı

	n	%
Kızarım	10	4,10
Korkuturum.	1	0,40
Babasına söyleyeceğimi belirtirim.	1	0,40
Normal karşılarım.	22	9,10
Ayıp olduğunu söylerim.	33	13,70
Onu utandırarak bir daha yapmamasını sağlamaya çalışırım.	7	2,90
Pis olduğunu, mikrop kapacağını söylerim.	18	7,50
Cezalandırırım.	3	1,20
Yapmaması gerektiği konusunda açıklama yaparım. (Yanlış olduğunu açıklarım.)	78	32,40
Görmezden gelirim.	10	4,10
Dikkatini başka yöne çekerim.	54	22,40
Diğer	4	1,70
Toplam	241	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde ebeveynlerin çocuğunun cinsel organı ile oynadığını gördüğünde %4,1'inin kızdığı, %0,4'ünün korkuttuğu, %0,4'ünün babasına söyleyeceğini belirttiği, %9,1'inin normal karşıladığı, %13,7'sinin ayıp olduğunu söylediği, %2,9'unun onu utandırarak bir daha yapmamasını sağlamaya çalıştığı, %7,5'inin pis olduğunu, mikrop kapacağını söylediği, %1,2'sinin cezalandırdığı,

%32,4'ünün yapmaması gerektiği konusunda açıklama yaptığı, %4,1'inin görmezden geldiği, %22,4'ünün çocuğunun dikkatini başka yöne çektiği görülmüştür.

Tablo 6.30* Çocuğunun Cinsel Organı İle Oynadığını Gördüğünde Verdiği Tepkilerin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

			Kızarım	Korkuturum.	Babasına söyleyeceğimi belirtirim.	Normal karşılarım.	Ayıp olduğumu söylerim.	Onu utandırarak bir daha yapmamasını sağlamaya çalışırım.	Pis olduğumu, mikrop kapacağını söylerim.	Cezalandırırım.	Yapmaması gerektiği konusunda açıklama yaparım.	Görmezden gelirim.	Dikkatini başka yöne çekerim.	Diğer	Toplam
Ebeveyn cinsiyeti	Anne	n	7	1	1	19	27	7	15	3	66	8	46	2	202
		%	3,50	0,50	0,50	9,40	13,40	3,50	7,40	1,50	32,70	4,00	22,80	1,00	
	Baba	n	3	0	0	3	6	0	3	0	12	2	8	2	39
		%	7,70	0,00	0,00	7,70	15,40	0,00	7,70	0,00	30,80	5,10	20,50	5,10	
Toplam		n	10	1	1	22	33	7	18	3	78	10	54	4	241
Çocuk cinsiyeti	Kız	n	6	1	1	9	20	2	11	2	42	2	20	1	117
		%	5,10	0,90	0,90	7,70	17,10	1,70	9,40	1,70	35,90	1,70	17,10	0,90	
	Erkek	n	4	0	0	13	13	5	7	1	36	8	34	3	124
		%	3,20	0,00	0,00	10,50	10,50	4,00	5,60	0,80	29,00	6,50	27,40	2,40	
Toplam		n	10	1	1	22	33	7	18	3	78	10	54	4	241
Eğitim düzeyi	İlkokul-ortaokul	n	5	1	0	4	7	1	2	0	11	1	8	0	40
		%	12,50	2,50	0,00	10,00	17,50	2,50	5,00	0,00	27,50	2,50	20,00	0,00	
	Lise	n	2	0	0	4	8	5	6	0	25	5	15	2	72
		%	2,80	0,00	0,00	5,60	11,10	6,90	8,30	0,00	34,70	6,90	20,80	2,80	
	Üniversite	n	3	0	1	7	14	1	7	2	29	2	19	1	86
		%	3,50	0,00	1,20	8,10	16,30	1,20	8,10	2,30	33,70	2,30	22,10	1,20	
Toplam	Yüksek lisans ve üstü	n	0	0	0	7	4	0	3	1	13	2	12	1	43
		%	0,00	0,00	0,00	16,30	9,30	0,00	7,00	2,30	30,20	4,70	27,90	2,30	
Toplam		n	10	1	1	22	33	7	18	3	78	10	54	4	241

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde Çocuğunun cinsel organı ile oynadığını gördüğünde en fazla annelerin %32,7'sinin yapmaması gerektiği konusunda açıklama yaptığı, %22,8'inin dikkatini başka yöne çektiği, babaların %30,8'inin yapmaması gerektiği konusunda açıklama yaptığı, %20,5'inin dikkatini başka yöne çektiği, kız çocuğa sahip olanların %35,9'unun yapmaması gerektiği konusunda açıklama yaptığı, %17,1'inin dikkatini başka yöne çektiği ve ayıp olduğunu söylediği, erkek çocuğa sahip olanların %29'unun yapmaması gerektiği konusunda açıklama yaptığı, %27,4'ünün dikkatini başka yöne çektiği, ilkokul mezunu ebeveynlerin %27,5'inin yapmaması gerektiği konusunda açıklama yaptığı, %20'sinin dikkatini başka yöne çektiği, lise mezunu ebeveynlerin %34,7'sinin yapmaması gerektiği konusunda açıklama yaptığı, %20,8'inin dikkatini başka yöne çektiği, üniversite mezunu ebeveynlerin %33,7'sinin yapmaması gerektiği konusunda açıklama yaptığı, %22,1'inin dikkatini başka yöne çektiği, yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin %30,2'sinin yapmaması gerektiği konusunda açıklama yaptığı, %27,9'unun dikkatini başka yöne çektiği görülmektedir.

Tablo 6.31* Ebeveynlerin Çocuğunun Cinsellikle İlgili Bilgileri Ailesinin Dışında Öğrendiğini Görmesi Durumunda Vereceği Tepkilerin Dağılımı

	n	%
Sinirlenirim.	23	10,70
Başkalarının bu konuda çocuğuma bilgi vermesinin doğru olmadığını düşünüyorum.	67	31,20
Öncelikle kimin bu bilgiyi verdiği bakarım.	59	27,40
Benim için kimin verdiği kadar fazla nasıl bir bilgi verdiği önemlidir.	39	18,10
Sorusuna göre değişir.	18	8,40
Çocuğuma bana neden sormadın diye kızarım.	7	3,30
Diğer	2	0,90
Toplam	215	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde ebeveynlerin çocuğunun cinsellikle ilgili bilgileri ailesinin dışında öğrendiğini görmesi durumunda %10,7'sinin sinirlendiği, %31,2'sinin başkalarının bu konuda çocuğuna bilgi vermesinin doğru olmadığını düşündüğü, %27,4'ünün öncelikle bu bilgiyi kimin verdiği baktığı, %18,1'inin bilgiyi kimin verdiği kadar fazla nasıl bir bilgi verdiği ile ilgilendiği, %8,4'ünün tepkisinin sorusuna göre değiştiği, %3,3'ünün çocuğuna neden bana sormadın diyerek kızdığı görülmektedir.

Tablo 6.32* Ebeveynlerin Çocuğunun Cinsellikle İlgili Bilgileri Ailesinin Dışında Öğrendiğini Görmesi Durumunda Vereceği Tepkilerin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

			Sinirlenirim	Başkalarının bu konuda çocuğuma bilgi vermesinin doğru olmadığını düşünüyorum.	Öncelikle kimin bu bilgiyi verdiğine bakarım.	Benim için kimin verdiğinden ziyade nasıl bir bilgi verdiği önemlidir.	Sorusuna göre değişir.	Çocuğuma bana neden sormadın diye kızarım.	Diğer	Toplam
Ebeveyn	Anne	n	15	57	53	34	16	5	2	182
		%	8,20	31,30	29,10	18,70	8,80	2,70	1,10	
	Baba	n	8	10	6	5	2	2	0	33
		%	24,20	30,30	18,20	15,20	6,10	6,10	0,00	
Toplam		n	23	67	59	39	18	7	2	215
Çocuk Cinsiyeti	Kız	n	11	33	31	18	10	4	1	108
		%	10,20	30,60	28,70	16,70	9,30	3,70	0,90	
	Erkek	n	12	34	28	21	8	3	1	107
		%	11,20	31,80	26,20	19,60	7,50	2,80	0,90	
Toplam		n	23	67	59	39	18	7	2	215
Eğitim Düzeyi	İlkokul-ortaokul	n	5	11	8	7	3	4	0	38
		%	13,20	28,90	21,10	18,40	7,90	10,50	0,00	
	Lise	n	12	24	17	12	5	3	0	73
		%	16,40	32,90	23,30	16,40	6,80	4,10	0,00	
	Üniversite	n	6	20	26	15	7	0	1	75
		%	8,00	26,70	34,70	20,00	9,30	0,00	1,30	
	Yüksek lisans ve üstü	n	0	12	8	5	3	0	1	29
		%	0,00	41,40	27,60	17,20	10,30	0,00	3,40	
Toplam		n	23	67	59	39	18	7	2	215

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde çocuğunun cinsellikle ilgili bilgileri ailesinin dışında öğrendiğini görmesi durumunda annelerin %31,3'ünün bu konuda başkalarının çocuğuna bilgi vermesini doğru bulmadığı, %29,1'inin bu bilgiyi kimin verdiğine baktığı, babaların %30,3'ünün bu konuda başkalarının çocuğuna bilgi vermesini doğru bulmadığı, %24,2'sinin sinirlendiği, kız çocuğa sahip olanların %30,6'sının bu konuda başkalarının çocuğuna bilgi vermesini doğru bulmadığı, %28,7'sinin bu bilgiyi kimin verdiğine baktığı, erkek çocuğa sahip olanların, %31,8'inin bu konuda başkalarının çocuğuna bilgi vermesini doğru bulmadığı, %26,2'sinin bu bilgiyi kimin verdiğine baktığı, ilkökul mezunu ebeveynlerin %28,9'unun bu konuda başkalarının çocuğuna bilgi vermesini doğru bulmadığı, %21,1'inin bu bilgiyi kimin verdiğine baktığı, lise mezunu ebeveynlerin %32,9'unun bu konuda başkalarının çocuğuna bilgi vermesini doğru bulmadığı, %23,3'ünün bu bilgiyi kimin verdiğine baktığı, üniversite mezunu ebeveynlerin %34,7'sinin bu bilgiyi kimin verdiğine baktığı, %26,7'sinin bu konuda başkalarının çocuğuna bilgi vermesini doğru bulmadığı, yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin %41,4'ünün bu konuda başkalarının çocuğuna bilgi vermesini doğru bulmadığı, %27,6'sının bu bilgiyi kimin verdiğine baktığı görülmüştür.

Tablo 6.33* Ebeveynlerin Çocuklarına Aldığı Oyuncak Türlerinin Dağılımı

	n	%
Bebek	64	10,30
Araba	79	12,70
Evcilik seti	52	8,40
Hayvan oyuncakları	70	11,30
Puzzle	84	13,50
Oyuncak evi	52	8,40
Lego	88	14,20
Uzay oyuncakları	34	5,50
İtfaiye - tamir seti	61	9,80
Tabanca ve savaş oyuncakları	26	4,20
Diğer	11	1,80
Toplam	621	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde ebeveynlerin %10,3'ünün bebek, %12,7'sinin araba, %8,4'ünün evcilik seti, %11,3'ünün hayvan oyuncakları, %13,5'inin puzzle, %8,4'ünün oyuncak evi, %14,2'sinin lego, %5,5'inin uzay oyuncakları, %9,8'inin itfaiye- tamir seti, %4,2'sinin tabanca ve savaş oyuncakları aldığı görülmektedir.

Tablo 6.34* Ebeveynlerin Çocuklarına Aldığı Oyuncak Türlerinin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

			Bebek	Araba	Evcilik seti	Hayvan oyuncakları	Puzzle	Oyuncak evi	Lego	Uzay oyuncakları	İtfaiye - tamir seti	Tabanca ve savaş oyuncakları	Diğer	Toplam
Ebeveyn cinsiyeti	Anne	n	55	68	46	58	73	42	76	28	51	18	10	525
		%	10,50	13,00	8,80	11,00	13,90	8,00	14,50	5,30	9,70	3,40	1,90	
	Baba	n	9	11	6	12	11	10	12	6	10	8	1	96
		%	9,40	11,50	6,30	12,50	11,50	10,40	12,50	6,30	10,40	8,30	1,00	
Toplam		n	64	79	52	70	84	52	88	34	61	26	11	621
Çocuk cinsiyeti	Kız	n	51	27	39	36	45	35	41	11	19	4	8	316
		%	16,10	8,50	12,30	11,40	14,20	11,10	13,00	3,50	6,00	1,30	2,50	
	Erkek	n	13	52	13	34	39	17	47	23	42	22	3	305
		%	4,30	17,00	4,30	11,10	12,80	5,60	15,40	7,50	13,80	7,20	1,00	
Toplam		n	64	79	52	70	84	52	88	34	61	26	11	621
Eğitim düzeyi	İlkokul-ortaokul	n	17	15	14	12	13	11	19	5	9	5	1	121
		%	14,00	12,40	11,60	9,90	10,70	9,10	15,70	4,10	7,40	4,10	0,80	
	Lise	n	17	21	11	23	23	13	21	8	18	8	3	166
		%	10,20	12,70	6,60	13,90	13,90	7,80	12,70	4,80	10,80	4,80	1,80	
	Üniversite	n	24	29	22	24	32	22	32	14	25	10	6	240
		%	10,00	12,10	9,20	10,00	13,30	9,20	13,30	5,80	10,40	4,20	2,50	
	Yüksek lisans ve üstü	n	6	14	5	11	16	6	16	7	9	3	1	94
		%	6,40	14,90	5,30	11,70	17,00	6,40	17,00	7,40	9,60	3,20	1,10	
Toplam		n	64	79	52	70	84	52	88	34	61	26	11	621

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde çocuklarına annelerin %14,5'inin lego, %13,9'unun puzzle, %13'ünün araba, babaların %12,5'inin lego ve hayvan oyuncakları, %11,5'inin araba ve puzzle, kız çocuğa sahip olanların %16,1'inin bebek, %14,2'sinin puzzle, %13'ünün lego, erkek çocuğa sahip olanların %17'sinin araba, %15,4'ünün lego, %13,8'inin itfaiye- tamir seti, ilkokul mezunu ebeveynlerin %15,7'sinin lego, %14'ünün bebek, %12,4'ünün araba, lise mezunu ebeveynlerin %13,9'unun puzzle ve hayvan oyuncakları, %12,7'sinin araba ve lego, üniversite mezunu ebeveynlerin %13,3'ünün lego ve puzzle, %12,1'inin araba, yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin %17'sinin lego ve puzzle, %14,9'unun araba, %11,7'sinin hayvan oyuncaklarını aldığı görülmüştür.

Tablo 6.35* Ebeveynlerin Cinsellikle İlgili Çocukları İle Konuştukları Konuların Dağılımı

	n	%
Cinsiyetler ve vücut farklılıkları	77	28,70
Hamilelik	31	11,60
Üreme	5	1,90
Mastürbasyon	2	0,70
Cinsel istismar	44	16,40
Cinsel merak ve oyunlar	4	1,50
Cinsel yolla bulaşan hastalıklar	3	1,10
Sağlık ve temizlik kuralları	80	29,90
Hiç konuşmadım.	19	7,10
Diğer	3	1,10
Toplam	268	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde ebeveynlerin çocukları ile %28,7'sinin cinsiyetler ve vücut farklılıkları, %11,6'sının hamilelik, %1,9'unun üreme, %0,7'sinin mastürbasyon, %16,4'ünün cinsel istismar, %1,5'inin cinsel merak ve oyunlar, %1,1'inin cinsel yolla bulaşan hastalıklar, %29,9'unun sağlık ve temizlik kuralları ile ilgili konuştuğu, %7,7'inin bu konu hakkında çocukları ile hiç konuşmadığı görülmektedir.

Tablo 6.36* Ebeveynlerin Cinsellikle İlgili Çocukları ile Konuştukları Konuların Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

			Cinsiyetler ve vücut farklılıkları	Hamilelik	Üreme	Mastürbasyon	Cinsel istismar	Cinsel merak ve oyunlar	Cinsel yolla bulaşan hastalıklar	Sağlık ve temizlik kuralları	Hiç konuşmadım.	Diğer	Toplam
Ebeveyn cinsiyeti	Anne	n	68	27	5	2	35	3	2	68	15	2	227
		%	30,00	11,90	2,20	0,90	15,40	1,30	0,90	30,00	6,60	0,90	
	Baba	n	9	4	0	0	9	1	1	12	4	1	41
		%	22,00	9,80	0,00	0,00	22,00	2,40	2,40	29,30	9,80	2,40	
Toplam		n	77	31	5	2	44	4	3	80	19	3	268
Çocuk cinsiyeti	Kız	n	40	17	3	2	29	4	0	43	11	2	151
		%	26,50	11,30	2,00	1,30	19,20	2,60	0,00	28,50	7,30	1,30	
	Erkek	n	37	14	2	0	15	0	3	37	8	1	117
		%	31,60	12,00	1,70	0,00	12,80	0,00	2,60	31,60	6,80	0,90	
Toplam		n	77	31	5	2	44	4	3	80	19	3	268
Eğitim düzeyi	İlkokul- Ortaokul	n	15	3	0	1	10	1	1	13	5	0	49
		%	30,60	6,10	0,00	2,00	20,40	2,00	2,00	26,50	10,20	0,00	
	Lise	n	22	4	1	1	12	2	1	22	8	2	75
		%	29,30	5,30	1,30	1,30	16,00	2,70	1,30	29,30	10,70	2,70	
	Üniversite	n	27	16	2	0	16	0	1	31	5	1	99
		%	27,30	16,20	2,00	0,00	16,20	0,00	1,00	31,30	5,10	1,00	
	Yüksek Lisans ve Üstü	n	13	8	2	0	6	1	0	14	1	0	45
		%	28,90	17,80	4,40	0,00	13,30	2,20	0,00	31,10	2,20	0,00	
Toplam		n	77	31	5	2	44	4	3	80	19	3	268

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde çocukları ile cinsellikle ilgili en fazla annelerin %30'unun cinsiyet ve vücut farklılıkları ile sağlık temizlik kuralları, %15,4'ünün cinsel istismar, babaların %29,3'ünün sağlık ve temizlik kuralları, %22'sini cinsiyet ve vücut farklılıkları, kız çocuğa sahip olanların %28,5'inin sağlık ve temizlik kuralları, %26,5'inin cinsiyet ve vücut farklılıkları, erkek çocuğa sahip olanların %31,6'sının sağlık ve temizlik kuralları ile cinsiyet ve vücut farklılıkları, ilkökul mezunu ebeveynlerin %30,6'sının cinsiyet ve vücut farklılıkları, %26,5'inin sağlık ve temizlik kuralları, lise mezunu ebeveynlerin %29,3'ünün sağlık ve temizlik kuralları ile cinsiyet ve vücut farklılıkları, üniversite mezunu ebeveynlerin %31,3'ünün sağlık ve temizlik kuralları, %27,3'ünün cinsiyet ve vücut farklılıkları, yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin %31,1'inin sağlık ve temizlik kuralları, %28,9'unun cinsiyet ve vücut farklılıkları konularını konuştuğu görülmüştür.

Tablo 6.37* Ebeveynlerin Çocuklarına Cinsellikle İlgili Bilgi Verirken Dikkat Ettiği Şeylerin Dağılımı

	n	%
Cevabın doğru ve açık olmasına	62	23,80
Çocuğumun yaşına	98	37,50
Çocuğumun sorduğu soru hakkındaki bilgi düzeyine	50	19,20
Çocuğumun sorduğu kadarına cevap vermeye	41	15,70
Bu konuda çocuklara bilgi verilmesini uygun bulmuyorum.	6	2,30
Cevap vermediğim için düşünmedim.	4	1,50
Toplam	261	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir

Tablo incelendiğinde ebeveynlerin çocuklarına cinsellikle ilgili bilgi verirken %23,8'inin cevabın açık ve doğru olmasına, %37,5'inin çocuğunun yaşına, %19,2'sinin çocuğunun sorduğu soru hakkındaki bilgi düzeyine, %15,7'sinin çocuğunun sorduğu kadarına cevap vermeye dikkat ettiği, %2,3'ünün bu konuda çocuklara bilgi verilmesini uygun bulmadığı, %1,5'inin cevap vermediği için düşünmediği görülmektedir.

Tablo 6.38* Çocuklarına Cinsellikle İlgili Bilgi Verirken Dikkat Edilen Şeylerin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

			Cevabın doğru ve açık olmasına	Çocuğumun yaşına	Çocuğumun sorduğu soru hakkındaki bilgi düzeyine	Çocuğumun sorduğu kadarına cevap vermeye	Bu konuda çocuklara bilgi verilmesini uygun bulmuyorum.	Cevap vermediğim için düşünmedim.	Toplam
Ebeveyn cinsiyeti	Anne	n	51	83	43	37	6	4	224
		%	22,80	37,10	19,20	16,50	2,70	1,80	
	Baba	n	11	15	7	4	0	0	37
		%	29,70	40,50	18,90	10,80	0,00	0,00	
Toplam		n	62	98	50	41	6	4	261
Çocuk cinsiyeti	Kız	n	32	51	26	23	2	4	138
		%	23,20	37,00	18,80	16,70	1,40	2,90	
	Erkek	n	30	47	24	18	4	0	123
		%	24,40	38,20	19,50	14,60	3,30	0,00	
Toplam		n	62	98	50	41	6	4	261
Eğitim düzeyi	İlkokul- ortaokul	n	12	21	6	5	3	2	49
		%	24,50	42,90	12,20	10,20	6,10	4,10	
	Lise	n	21	28	18	11	2	0	80
		%	26,30	35,00	22,50	13,80	2,50	0,00	
	Üniversite	n	18	33	17	17	1	2	88
		%	20,50	37,50	19,30	19,30	1,10	2,30	
	Yüksek lisans ve üstü	n	11	16	9	8	0	0	44
		%	25,00	36,40	20,50	18,20	0,00	0,00	
Toplam		n	62	98	50	41	6	4	261

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde çocuklarına cinsellikle ilgili bilgi verirken en fazla annelerin %37,1'inin çocuğun yaşına, %22,8'inin cevabın doğru ve açık olmasına, babaların %40,5'inin çocuğun yaşına, %29,7'sinin cevabın doğru ve açık olmasına, kız çocuğa sahip olanların %37'sinin çocuğun yaşına, %23,2'sinin cevabın doğru ve açık olmasına, erkek çocuğa sahip olanların %38,2'sinin çocuğun yaşına, %24,4'ünün cevabın doğru ve açık olmasına, ilkokul mezunu ebeveynlerin %42,9'unun çocuğun yaşına, %24,5'inin cevabın doğru ve açık olmasına, lise mezunu ebeveynlerin %35'inin çocuğun yaşına, %26,3'ünün cevabın doğru ve açık olmasına, üniversite mezunu ebeveynlerin %37,5'inin çocuğun yaşına, %20,5'inin cevabın doğru ve açık olmasına, yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin %36,4'ünün çocuğun yaşına, %25'inin cevabın doğru ve açık olmasına dikkat ettiği görülmektedir.

Tablo 6.39* Ebeveynlerin Çocuklarının Giysilerinde Tercih Ettiği Renklerin Dağılımı

	N	%
Mavi	78	13,30
Sarı	63	10,70
Kırmızı	74	12,60
Turuncu	46	7,80
Lacivert	60	10,20
Pembe	56	9,50
Yeşil	61	10,40
Beyaz	73	12,40
Kahverengi	42	7,20
Diğer	34	5,80
Toplam	587	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde ebeveynlerin çocuklarının giysilerinde %13,3'ünün mavi, %10,7'sinin sarı, %12,6'sının kırmızı, %7,8'inin turuncu, %10,2'sinin lacivert, %9,5'inin pembe, %10,4'ünün yeşil, %12,4'ünün beyaz, %7,2'sinin kahverengi, %5,8'inin diğer renkleri tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 6.40* Çocuklarının Giysilerinde Tercih Edilen Renklerin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

			Mavi	Sarı	Kırmızı	Turuncu	Lacivert	Pembe	Yeşil	Beyaz	Kahverengi	Diğer	Toplam
Ebeveyn cinsiyeti	Anne	n	65	55	66	38	50	50	54	64	36	31	509
		%	12,80	10,80	13,00	7,50	9,80	9,80	10,60	12,60	7,10	6,10	
	Baba	n	13	8	8	8	10	6	7	9	6	3	78
		%	16,70	10,30	10,30	10,30	12,80	7,70	9,00	11,50	7,70	3,80	
Toplam		n	78	63	74	46	60	56	61	73	42	34	587
Çocuk cinsiyeti	Kız	n	34	34	39	22	21	49	27	41	16	20	303
		%	11,20	11,20	12,90	7,30	6,90	16,20	8,90	13,50	5,30	6,60	
	Erkek	n	44	29	35	24	39	7	34	32	26	14	284
		%	15,50	10,20	12,30	8,50	13,70	2,50	12,00	11,30	9,20	4,90	
Toplam		n	78	63	74	46	60	56	61	73	42	34	587
Eğitim düzeyi	İlkokul-ortaokul	n	15	10	14	7	8	11	11	13	7	7	103
		%	14,60	9,70	13,60	6,80	7,80	10,70	10,70	12,60	6,80	6,80	
	Lise	n	24	18	20	13	21	20	15	20	12	12	175
		%	13,70	10,30	11,40	7,40	12,00	11,40	8,60	11,40	6,90	6,90	
	Üniversite	n	27	27	28	17	21	19	25	27	16	11	218
		%	12,40	12,40	12,80	7,80	9,60	8,70	11,50	12,40	7,30	5,00	
	Yüksek lisans ve üstü	n	12	8	12	9	10	6	10	13	7	4	91
		%	13,20	8,80	13,20	9,90	11,00	6,60	11,00	14,30	7,70	4,40	
Toplam		n	78	63	74	46	60	56	61	73	42	34	587

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde çocuklarının giysilerinde annelerin %12,8'inin mavi, %12,6'sının beyaz, babaların %16,7'sinin mavi, %11,5'inin beyaz, kız çocuğa sahip olanların %16,2'sinin pembe, %13,5'inin beyaz, erkek çocuğa sahip olanların %15,5'inin mavi, %13,7'sinin lacivert, ilkokul mezunu ebeveynlerin %14,6'sının mavi, %13,6'sının kırmızı, lise mezunu ebeveynlerin %13,7'sinin mavi, %12'sini lacivert, üniversite mezunu ebeveynlerin %12,8'inin kırmızı, %12,4'ünün sarı, beyaz ve mavi, yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin %14,3'ünün beyaz, %13,2'sinin mavi ve kırmızı renkleri tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 6.41* Ebeveynlerin Çocuklarının Cinsel Gelişim İle İlgili Sorularına Ne Cevap Vereceğini Bilemediği Durumlarda Yaptıklarının Dağılımı

	n	%
Elimden geldiği kadar cevap vermeye çalışırım.	80	41,70
Duymazlıktan gelirim.	5	2,60
Soruyu geçiştiririm.	7	3,60
Çocuğumun ilgisini başka yere yönlendirir, soruyu unuttururum.	16	8,30
Ayıp olduğunu söylerim.	5	2,60
Araştıırım.	77	40,10
Diğer	2	1,00
Toplam	192	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde ebeveynlerin çocuklarının cinsel gelişim ile ilgili sorularına ne cevap vereceğini bilemediği durumlarda %41,7'sinin elinden geldiği kadar cevap vermeye çalıştığı, %2,6'sının duymazlıktan geldiği, %3,6'sının soruyu geçiştirdiği, %8,3'ünün çocuğunun ilgisini başka yöne çekerek soruyu unutturduğu, %2,6'sının ayıp olduğunu söylediği, %40,1'inin araştırdığı görülmektedir.

Tablo 6.42* Ebeveynlerin Çocuklarının Cinsel Gelişim İle İlgili Sorularına Ne Cevap Vereceğini Bilemediği Durumlarda Yaptıklarının Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

			Elimden geldiği kadar cevap vermeye çalışırım.	Duymazlıktan gelirim.	Soruyu geçiştiririm.	Çocuğumun ilgisini başka yere yönlendirir, soruyu unuttururum.	Ayıp olduğunu söylerim.	Araştıırım.	Diğer	Toplam
Ebeveyn cinsiyeti	Anne	n	65	4	5	12	4	66	2	158
		%	41,10	2,50	3,20	7,60	2,50	41,80	1,30	
	Baba	n	15	1	2	4	1	11	0	34
		%	44,10	2,90	5,90	11,80	2,90	32,40	0,00	
Toplam		n	80	5	7	16	5	77	2	192
Çocuk cinsiyeti	Kız	n	44	4	3	4	3	42	2	102
		%	43,10	3,90	2,90	3,90	2,90	41,20	2,00	
	Erkek	n	36	1	4	12	2	35	0	90
		%	40,00	1,10	4,40	13,30	2,20	38,90	0,00	
Toplam		n	80	5	7	16	5	77	2	192
Eğitim düzeyi	İlkokul-	n	18	2	1	3	2	12	0	38
	Ortaokul	%	47,40	5,30	2,60	7,90	5,30	31,60	0,00	
	Lise	n	24	1	4	7	1	25	1	63
		%	38,10	1,60	6,30	11,10	1,60	39,70	1,60	
	Üniversite	n	26	1	1	6	2	28	0	64
		%	40,60	1,60	1,60	9,40	3,10	43,80	0,00	
	Yüksek Lisans ve Üstü	n	12	1	1	0	0	12	1	27
		%	44,40	3,70	3,70	0,00	0,00	44,40	3,70	
Toplam		n	80	5	7	16	5	77	2	192

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde çocuklarının cinsellikle ilgili sorularına ne cevap vereceğini bilemediği durumlarda annelerin %41,1'inin elinden geldiği kadar cevap vermeye çalıştığı ve araştırdığı, babaların %44,1'inin elinden geldiği kadar cevap vermeye çalıştığı, %32,4'ünün araştırdığı, kız çocuğa sahip olanların %43,1'inin elinden geldiği kadar cevap vermeye çalıştığı, %41,2'sinin araştırdığı, erkek çocuğa sahip olanların %40'ının elinden geldiği kadar cevap vermeye çalıştığı, %38,9'unun araştırdığı, ilkökul mezunu ebeveynlerin %47,4'ünün elinden geldiği kadar cevap vermeye çalıştığı, %31,6'sının araştırdığı, lise mezunu ebeveynlerin %39,7'sinin araştırdığı, %38,1'inin elinden geldiği kadar cevap vermeye çalıştığı, üniversite mezunu ebeveynlerin %43,8'inin araştırdığı, %40,6'sının elinden geldiği kadar cevap vermeye çalıştığı, yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin %44,4'ünün elinden geldiği kadar cevap vermeye çalıştığı ve araştırdığı görülmektedir.

Tablo 6.43* Ebeveynlerin Çocuklarında Gözlemledikleri Cinsel Davranışların Dağılımı

	n	%
Mastürbasyon	4	2,20
Çıplak dolaşma	35	19,70
Arkadaşlarıyla cinsel organını karşılaştırma	9	5,10
Anne / babayı kıskanma	46	25,80
Yetişkinleri gizlice gözetleme	18	10,10
Cinsellikle ilgili sorular sorma	24	13,50
Hiçbirini gözlemlemiyorum.	37	20,80
Diğer	5	2,80
Toplam	178	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde ebeveynlerin çocuklarında %2,2'sinin mastürbasyon, %19,7'sinin çıplak dolaşma, %5,1'inin arkadaşlarıyla cinsel organını karşılaştırma, %25,8'inin anne babayı kıskanma, %10,1'inin yetişkinleri gizlice gözetleme, %13,5'inin cinsellikle ilgili sorular sorma davranışlarını gözlemledikleri, %20,8'inin bu davranışlardan hiçbirini gözlemlemediği görülmektedir.

Tablo 6.44* Ebeveynlerin Çocuklarında Gözlemedikleri Cinsel Davranışların Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

			Mastürbasyon	Çıplak dolaşma	Arkadaşlarıyla cinsel organını karşılaştırma	Anne / babayı kıskanma	Yetişkinleri gizlice gözetleme	Cinsellikle ilgili sorular sorma	Hiçbirini gözlemlemiyorum.	Diğer	Toplam
Ebeveyn Cinsiyeti	Anne	n	4	31	9	41	14	17	32	5	153
		%	2,60	20,30	5,90	26,80	9,20	11,10	20,90	3,30	
	Baba	n	0	4	0	5	4	7	5	0	25
		%	0,00	16,00	0,00	20,00	16,00	28,00	20,00	0,00	
Toplam		n	4	35	9	46	18	24	37	5	178
Çocuk Cinsiyeti	Kız	n	2	18	5	25	13	15	18	3	99
		%	2,00	18,20	5,10	25,30	13,10	15,20	18,20	3,00	
	Erkek	n	2	17	4	21	5	9	19	2	79
		%	2,50	21,50	5,10	26,60	6,30	11,40	24,10	2,50	
Toplam		n	4	35	9	46	18	24	37	5	178
Eğitim Düzeyi	İlkokul-Ortaokul	n	2	4	2	8	2	5	7	0	30
		%	6,70	13,30	6,70	26,70	6,70	16,70	23,30	0,00	
	Lise	n	1	10	1	11	6	6	15	1	51
		%	2,00	19,60	2,00	21,60	11,80	11,80	29,40	2,00	
	Üniversite	n	0	14	4	20	7	8	11	2	66
		%	0,00	21,20	6,10	30,30	10,60	12,10	16,70	3,00	
	Yüksek Lisans ve Üstü	n	1	7	2	7	3	5	4	2	31
		%	3,20	22,60	6,50	22,60	9,70	16,10	12,90	6,50	
Toplam		n	4	35	9	46	18	24	37	5	178

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde annelerin %26,8'inin anne/babayı kıskanma davranışını gözlemlediği, %20,9'unun hiçbir cinsel davranış gözlemlemediğini, babaların %28'inin cinsellikle ilgili sorular sorma, %20'sinin anne/babayı kıskanma, kız çocuğa sahip olanların %25,3'ünün anne/babayı kıskanma, %18,2'sinin çıplak dolaşma davranışını gözlemlediği, %18,2'sinin hiçbir cinsel davranış gözlemlemediği, erkek çocuğa sahip olanların %26,6'sının anne/babayı kıskanma, %24,1'inin hiçbir cinsel davranış gözlemlemediği, ilkökul mezunu ebeveynlerin %26,7'sinin anne/babayı kıskanma davranışını gözlemlediği, %23,3'ünün hiçbir cinsel davranış gözlemlemediğini, lise mezunu ebeveynlerin %29,4'ünün hiçbir cinsel davranış gözlemlemediğini, %21,6'sının anne/babayı kıskanma, üniversite mezunu ebeveynlerin %30,3'ünün anne/babayı kıskanma davranışını gözlemlediği, %21,2'sinin çıplak dolaşma, yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin %22,6'sının anne/babayı kıskanma ve çıplak dolaşma davranışını gözlemlediği görülmektedir.

Tablo 6.45* Ebeveynlerin Çocuk Cinsel Gelişimi Hakkında Tercih Ettiği Bilgi Kaynaklarının Dağılımı

	n	%
Kitaplardan	67	20,80
Sosyal medyadan	22	6,80
İnternetteki bloglardan	29	9,00
Doktorlardan	44	13,70
Gelişim psikologları/ çocuk gelişimi uzmanlarından	95	29,50
Konferans ve seminerlerden	40	12,40
Bu konuda düzenlenen kurs vb. eğitimlerden	20	6,20
Bu konuda bilgi almak istemem.	4	1,20
Diğer	1	0,30
Toplam	322	100,00

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde ebeveynlerin çocuk cinsel gelişimi hakkında %20,8'inin kitaplardan, %6,8'inin sosyal medyadan, %9'unun internetteki bloglardan, %13,7'sinin doktorlardan, %29,5'inin gelişim psikologları/ çocuk gelişimi uzmanlarından, %12,4'ünün konferans ve seminerlerden, %6,2'sinin bu konuda düzenlenen kurs vb. eğitimlerden bilgi almayı tercih ettiği, %1,2'sinin bu konuda bilgi almak istemediği görülmektedir.

Tablo 6.46* Çocuk Cinsel Gelişimi Hakkında Tercih Edilen Bilgi Kaynaklarının Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

			Kitaplardan	Sosyal medyadan	İnternetteki bloglardan	Doktorlardan	Gelişim psikologları/ çocuk gelişimi uzmanlarından	Konferans ve seminerlerden	Bu konuda düzenlenen kurs vb. eğitimlerden	Bu konuda bilgi almak istemem.	Diğer	Toplam
Ebeveyn cinsiyeti	Anne	n	54	19	21	38	83	32	18	3	1	269
		%	20,10	7,10	7,80	14,10	30,90	11,90	6,70	1,10	0,40	
	Baba	n	13	3	8	6	12	8	2	1	0	53
		%	24,50	5,70	15,10	11,30	22,60	15,10	3,80	1,90	0,00	
Toplam		n	67	22	29	44	95	40	20	4	1	322
Çocuk cinsiyeti	Kız	n	29	12	14	24	53	24	10	2	1	169
		%	17,20	7,10	8,30	14,20	31,40	14,20	5,90	1,20	0,60	
	Erkek	n	38	10	15	20	42	16	10	2	0	153
		%	24,80	6,50	9,80	13,10	27,50	10,50	6,50	1,30	0,00	
Toplam		n	67	22	29	44	95	40	20	4	1	322
Eğitim düzeyi	İlkokul-Ortaokul	n	9	1	4	7	18	11	3	1	0	54
		%	16,70	1,90	7,40	13,00	33,30	20,40	5,60	1,90	0,00	
	Lise	n	18	8	9	13	29	12	5	2	0	96
		%	18,80	8,30	9,40	13,50	30,20	12,50	5,20	2,10	0,00	
	Üniversite	n	27	8	12	14	35	11	8	1	0	116
		%	23,30	6,90	10,30	12,10	30,20	9,50	6,90	0,90	0,00	
	Yüksek Lisans ve Üstü	n	13	5	4	10	13	6	4	0	1	56
		%	23,20	8,90	7,10	17,90	23,20	10,70	7,10	0,00	1,80	
Toplam		n	67	22	29	44	95	40	20	4	1	322

*Birden fazla seçenek işaretlenebilmektedir.

Tablo incelendiğinde Çocuk cinsel gelişimi hakkında tercih ettiği bilgi kaynakları olarak en fazla annelerin %30,9'unun gelişim psikologları/ çocuk gelişimi uzmanları, %20,1'inin kitapları, babaların %24,5'inin kitapları, %22,6'sının gelişim psikologları/ çocuk gelişimi uzmanları, kız çocuğa sahip olanların %31,4'ünün gelişim psikologları/ çocuk gelişimi uzmanları, %17,2'sinin kitapları, erkek çocuğa sahip olanların %27,5'inin gelişim psikologları/ çocuk gelişimi uzmanları, %24,8'inin kitapları, ilkokul mezunu ebeveynlerin %33,3'ünün gelişim psikologları/ çocuk gelişimi uzmanları, %20,4'ünün konferans ve seminerleri, lise mezunu ebeveynlerin %30,2'sinin gelişim psikologları/ çocuk gelişimi uzmanları, %18,8'inin kitapları, üniversite mezunu ebeveynlerin %30,2'sinin gelişim psikologları/ çocuk gelişimi uzmanları, %23,3'ünün kitapları, yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin %23,2'sinin gelişim psikologları/ çocuk gelişimi uzmanları ve kitapları tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 6.47* Ebeveynlerin çocuk cinsel eğitimini kimin vermesi gerektiği konusundaki düşüncelerinin dağılımı

	n	%
Anne	102	36,20
Baba	95	33,70
Öğretmen	33	11,70
Çocuk Gelişimci	7	2,50
Psikolog	7	2,50
Doktor	8	2,80
Yakın akraba	3	1,10
Pedagog	10	3,50
Diğer	9	3,20
Uzmanlar	8	2,80
Toplam	282	100,00

*Birden fazla cevap kabul edilmiştir.

Tablo incelendiğinde ebeveynlerin cinsel eğitimin %36,2'sinin anne, %33,7'sinin baba, %11,7'sinin öğretmen, %2,5'inin çocuk gelişimci, %2,5'inin psikolog, %2,8'inin doktor, %1,1'inin yakın akraba, %3,5'inin pedagog, %2,8'inin uzmanlar tarafından verilmesi gerektiğini düşündüğü görülmektedir.

Tablo 6.48* Ebeveynlerin Çocuk Cinsel Eğitimini Kimin Vermesi Gerektiği Konusundaki Düşüncelerinin Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

		Ebeveyn		Çocuk Cinsiyeti		Ebeveynin Eğitim Düzeyi			
		Anne	Baba	Kız	Erkek	İlkokul-Ortaokul	Lise	Üniversite	Yüksek Lisans ve Üstü
Anne	n	87	15	53	49	19	33	34	16
	%	89,70	93,80	89,80	90,70	86,40	97,10	85,00	94,10
Baba	n	81	14	47	48	15	32	33	15
	%	83,50	87,50	79,70	88,90	68,20	94,10	82,50	88,20
Öğretmen	n	30	3	14	19	4	7	14	8
	%	30,90	18,80	23,70	35,20	18,20	20,60	35,00	47,10
Çocuk Gelişimci	n	7	0	6	1	2	2	1	2
	%	7,20	0,00	10,20	1,90	9,10	5,90	2,50	11,80
Psikolog	n	5	2	5	2	1	2	2	2
	%	5,20	12,50	8,50	3,70	4,50	5,90	5,00	11,80
Doktor	n	7	1	5	3	1	2	3	2
	%	7,20	6,30	8,50	5,60	4,50	5,90	7,50	11,80
Yakın akraba	n	3	0	2	1	0	2	1	0
	%	3,10	0,00	3,40	1,90	0,00	5,90	2,50	0,00
Pedagog	n	10	0	5	5	0	2	5	3
	%	10,30	0,00	8,50	9,30	0,00	5,90	12,50	17,60
Diğer	n	8	1	6	3	2	1	6	0
	%	8,20	6,30	10,20	5,60	9,10	2,90	15,00	0,00
Uzmanlar	n	7	1	4	4	0	5	2	1
	%	7,20	6,30	6,80	7,40	0,00	14,70	5,00	5,90
	n	97	16	59	54	22	34	40	17

*Birden fazla cevap kabul edilmiştir.

Tablo incelendiğinde cinsel eğitimin annelerin %89,7'sinin anneler, %83,5'inin babalar, babaların %93,8'inin anneler, %87,5'inin babalar, kız çocuğuna sahip olanların %89,8'inin anneler, %79,7'sinin babalar, erkek çocuğuna sahip olanların %90,7'sinin anneler, %88,9'unun babalar, ilkökul ortaokul mezunlarının %86,4'ünün anneler, %68,2'sinin babalar, lise mezunlarının %97,1'inin anneler, %94,1'inin babalar, üniversite mezunlarının %85'inin anneler, %82,5'inin babalar, yüksek lisans ve üstü mezunlarının %94,1'inin anneler, %88,2'sinin babalar tarafından verilmesi gerektiğini düşündüğü görülmektedir.

Tablo 49 Çocukların Cinsellikle İlgili Sordukları Soruların Dağılımı

	n	%
Soru sormadı	52	34,2%
Cinsel organ farklılıkları	40	26,3%
Nasıl dünyaya gelindiği	10	6,6%
Hamilelik	18	11,8%
Cinsiyet farklılıkları	14	9,2%
Öpüşme	5	3,3%
Diğer	13	8,6%
Toplam	152	100,0%

Tablo incelendiğinde ebeveynler %34,2'sinin çocuğunun cinsellikle ilgili hiç soru sormadığını, %26,3'ünün cinsel organ farklılıkları, %6,6'sının nasıl dünyaya gelindiği, %11,8'inin hamilelik, %9,2'sinin cinsiyet farklılıkları, %3,3'ünün öpüşme ile ilgili soru sorduğunu belirtmiştir.

Tablo 50 Çocukların Cinsellikle İlgili Sordukları Sorularının Ebeveynin Cinsiyeti, Çocuk Cinsiyeti ve Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

		Ebeveyn		Çocuk Cinsiyeti		Ebeveynin Eğitim Düzeyi			
		Anne	Baba	Kız	Erkek	İlkokul-Ortaokul	Lise	Üniversite	Yüksek Lisans ve Üstü
Soru sormadı	n	41	11	29	23	14	20	15	3
	%	40,2%	61,1%	45,3%	41,1%	56,0%	55,6%	35,7%	17,6%
Cinsel organ farklılıkları	n	37	3	18	22	5	11	19	5
	%	36,3%	16,7%	28,1%	39,3%	20,0%	30,6%	45,2%	29,4%
Nasıl dünyaya gelindiği	n	9	1	5	5	2	0	2	6
	%	8,8%	5,6%	7,8%	8,9%	8,0%	0,0%	4,8%	35,3%
Hamilelik	n	15	3	7	11	2	3	10	3
	%	14,7%	16,7%	10,9%	19,6%	8,0%	8,3%	23,8%	17,6%
Cinsiyet farklılıkları	n	12	2	9	5	2	4	4	4
	%	11,8%	11,1%	14,1%	8,9%	8,0%	11,1%	9,5%	23,5%
Öpüşme	n	4	1	4	1	3	1	1	0
	%	3,9%	5,6%	6,3%	1,8%	12,0%	2,8%	2,4%	0,0%
Diğer	n	12	1	7	6	0	2	7	4
	%	11,8%	5,6%	10,9%	10,7%	0,0%	5,6%	16,7%	23,5%
Toplam	n	102	18	64	56	25	36	42	17

Tablo incelendiğinde annelerin %40,2'si çocukların soru sormadığını, %36,3'ü cinsel organ farklılıklarını, babaların %61,1'i çocuklarının soru sormadığını, %16,7'si cinsel organ farklılıklarını, kız çocuğuna sahip olanların %45,3'ü çocukların soru sormadığını, %28,1'i cinsel organ farklılıklarını, erkek çocuğuna sahip olanların %41,1'i çocukların soru sormadığını, %39,3'ü cinsel organ farklılıklarını, ilkokul-ortaokul mezunlarının %56'sı çocukların soru sormadığını, %20'si cinsel organ farklılıklarını, lise mezunlarının %55,6'sı çocukların soru sormadığını, %30,6'sı cinsel organ farklılıklarını, üniversite mezunlarının %44,2'si cinsel organ farklılıklarını, %35,7'si çocukların soru sormadığını, yüksek lisans ve üstü mezunların %35,3'ünün nasıl dünyaya geldiği, %29,4'ünün cinsel organ farklılıklarını sorduğu görülmektedir.

7. TARTIŞMA

Araştırmamızda 3-6 yaş aralığında çocuğa sahip olan anne babaların çocuklarının cinsel gelişimi hakkındaki bilgi düzeyleri ve tutumları incelenmiştir. 3-6 yaşları arasındaki çocukların cinsiyetlerinin farkında olması, cinsiyet rollerini ayırt edebilmeleri ve cinselliğe ilişkin sorular sormaları nedeniyle yaş grubu ve ailelerin bu konuya yaklaşımı önem taşımaktadır.

Araştırmamızda, ailelerin çocuklarının cinsel gelişimleri hakkında sahip oldukları bilgileri değerlendirmek amacıyla 12 bilgi sorusu sorulmuştur. Anneler ortalama 7, babalar ise ortalama 5 doğru yanıt vermiştir. Ebeveynlerin cinsiyetleri ile bilgi düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur (Tablo 6.6). Araştırmamızda annelerin %20,6'sı çocukların cinsel eğitim hakkında eğitim aldıklarını belirtirken, babaların ise hiçbiri eğitim almadıklarını belirtmiştir (Tablo 6.13). Aynı zamanda araştırmamıza katılan babaların %93,8'i cinsel eğitimin çocuğa anne tarafından verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir (Tablo 6.48). Bu doğrultuda, aradaki farklılığa daha önceden çocuğun cinsel eğitimine ilişkin eğitim alma durumunun ve cinsel eğitimi verme görevinin aile içerisinde daha çok anneye yüklenmesinden kaynaklanabileceği düşünülmüştür.

Araştırmamızda, daha önce çocukların cinsel eğitimi hakkında eğitim aldığını belirtenler ortalama 8 soruya doğru yanıt vermiştir. Cinsel eğitim hakkında eğitim alma durumu ile bilgi düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur (Tablo 6.9). Araştırmamızda annelerin %46,1'i ve babaların 50'si çocuklarının sorularına cevap vermede zorlandıklarını belirtmiştir (Tablo 6.12). Annelerin %70,6'sı, babaların ise %55,6'sı çocukların cinsel eğitimi hakkında bir eğitime katılabileceklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda ebeveynlerin çocuk cinsel eğitimine ihtiyaçları olduğu düşünülmektedir.

Araştırmamızda ebeveynlerin %80'inin çocuğun cinsel eğitiminin başlama zamanını yanlış bildiği, %57,5'inin cinsel eğitimin çocuk soru sormaya başladığı zaman verilmesi gerektiğini düşündükleri görülmüştür (Tablo 6.4). Cinsel eğitim çocuk doğduğundan itibaren başlamaktadır. Açıkgöz (1999) çalışmasında ebeveynlerin çoğunun, cinsel bilgilerin çocukların bu konu hakkında soru sormaya

başladığı zaman verilmesi gerektiğini düşündüğünü belirtmiştir (60). Aral, Akyol ve Işık (2002) KKTC’de yaşayan annelerin %56,9’unun, babaların %51,72’sinin cinsel eğitime okul öncesi dönemde başlanması gerektiğini düşündüğünü tespit etmiştir (72). Ebeveynlerin çocuk cinsel eğitimi başlama zamanının çocuğun soru sormaya başladığı dönemde olduğunu düşünmesinin cinsel gelişim konusunda yeterli bilgilerinin olmaması, ebeveynlerin cinsel eğitimi çocukların cinsellikle ilgili sorularına cevap verme ve cinsel istismardan koruma olarak düşünmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda ebeveynlerin %44,2’si çocuklarının cinsel gelişim ile ilgili soru sorduklarını belirtmiştir. Sandweg (2003) tarafından ABD’de ebeveynler ile yapılan çalışmada 1-2,5 yaşındaki çocukların %15,3’ünün, 2,5-3,5 yaşındaki çocukların %27,1’inin, 3,5-5 yaşındaki çocukların %57,6’sının soru sordukları belirtilmiştir (70). Sandweg (2003) tarafından yapılan araştırma ile arasındaki farklılığa ise ülkeler arasındaki kültürel farklılıkların neden olabileceği düşünülmüştür.

Araştırmamızda ailelerin %50,8’inin çocuklarına cinsel eğitim verdiği ve eğitimin babalara kıyasla anneler tarafından daha yüksek oranda verildiği saptanmıştır (Tablo 6.10–Tablo 6.11). Eğitimin anneler tarafından daha yüksek oranda verilmesinde babaların daha önceden çocuk cinsel gelişimi ile ilgili eğitim almamış olmasının, annelerin babalara kıyasla daha yüksek oranda cinsel gelişim alanında kaynak talebinin olmasının, babaların cinsel eğitimi annelerin vermesi gerektiğini düşünmesinin ve annelerin babalara kıyasla çocuk cinsel eğitimi konusunda daha duyarlı olmalarının etkili olabileceği düşünülmüştür. Aral, Akyol, Işık (2002) tarafından KKTC’de gerçekleştirilen çalışmada, ailelerin %56,9’unun, çocuklarına cinsel eğitim verdiklerini belirtmişlerdir (72). Araştırmamızda elde edilen oran Aral, Akyol, Işık’ın (2002) çalışmasına benzer orandadır.

Araştırmamızda ebeveynlerin %62,5’i çocukların cinsellikle ilgili sordukları sorularına yeterli düzeyde yanıt verdiklerini düşündüklerini belirtmiştir. Yanıtlarının yeterli olduğunu düşünenlerin %63,7’sinin anneler olduğu saptanmıştır. Bu durumun annelerin bilgi düzeyinin babaların bilgi düzeyinden anlamlı düzeyde yüksek

olmasından kaynaklanabileceği düşünülmüştür. Annelerin çocuk cinsel gelişimi hakkında daha fazla bilgi sahibi olmasının cevaplarının yeterli olduğunu düşünmesinde etkili olduğu düşünülmektedir. Açıkgöz (1999) tarafından Zonguldak'ta gerçekleştirilen çalışmada, ailelerin çoğunun çocuklarının cinsellikle ilgili sordukları sorulara yeterli yanıt veremedikleri saptanmıştır (60). Araştırmaların gerçekleştirildiği yıllar arasında sosyo-kültürel olarak yaşanan değişimler ve cinsel eğitim konusundaki kaynakların ve bilgilerin yaygınlığının artmasının aradaki farklılığa neden olabileceği düşünülmüştür.

Araştırmamızda ebeveynlerin %46,7'sinin çocuklarının cinsel gelişim ile ilgili sorularına cevap vermekte zorlandıkları saptanmıştır. Açıkgöz (1999) Zonguldak ilinde gerçekleştirdiği çalışmasında 3-4 yaşındaki çocukların %30'unun, 4-5 yaşındaki çocukların %37'sinin, 5-6 yaşındaki çocukların %30'unun ebeveyninin çocuklarının cinsellikle ilgili sorularına cevap vermekte zorlandığı sonucuna ulaşmıştır (60). Kayabaşı (2019) Bolu ilinde ilköğretim döneminde çocuğu olan anneler ile yaptığı çalışmada, annelerin %68,7'sinin çocuklarının sordukları soruları cevaplamakta zorlandıklarını belirtmiştir (65). Bu durumun ailelerin yeterli bilgisinin olmamasından ve çocuğunun sorularına nasıl bir tutumla cevap vereceğini netleştirememesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda ailelerin %61,7'si çocuk cinsel gelişimi hakkında özel bir eğitime ihtiyaç duymadığını belirtmiştir. Buna rağmen %68,3'ü çocuk cinsel eğitimi hakkında eğitim almak istediğini ifade etmiştir. Eğitim almak isteyenlerin çoğunu (%70,6) annelerin oluşturduğu saptanmıştır (Tablo 6.12). Çocukların bu dönemde cinsel gelişim ile ilgili soru sormaya başlamasının ve annelerin çocuk cinsel gelişimi hakkında babalara oranla daha fazla sorumlu olduklarını düşünmesinin ailelerin bu konu hakkında eğitim almayı istemesine neden olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmamızda ailelerin %75'inin cinsel gelişim ve eğitim ile ilgili çocuğun cinsiyetine göre ayrılarak açıklama yapılması gerektiğini düşündükleri saptanmıştır. Babaların annelere oranla cinsiyete göre ayrılarak açıklama yapılması gerektiğini daha yüksek oranda (%77,8) desteklediği saptanmıştır. Araştırmamız sonucunda babaların annelere oranla ayrı açıklama yapmayı daha fazla desteklemesinin nedeninin annelerin

çocuk cinsel gelişimi hakkında daha fazla bilgi sahibi olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda ebeveynlerin %77,5'inin okullarda çocuklara cinsel eğitim verilmesi gerektiğini düşündükleri, annelerin (%79,4) babalardan (%66,7) daha yüksek oranda okulda cinsel eğitimi desteklediği görülmüştür (Tablo6.10- Tablo 6.13). Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu'nun (1996) yaptığı araştırmada, ebeveynlerin %59,3'ünün okullarda cinsel eğitim verilmesini onayladığı görülmüştür (73). Kocatürk (2002) İstanbul'da öğretmenler ve okul yöneticileri ile yaptığı çalışmada, öğretmenlerin %50,3'ünün okulda çocuklara cinsel konularda bilgi verilmesi durumunu velilerin ahlaksızlık olarak nitelendireceği endişesi yaşadıklarını belirtmektedir (5). Bu doğrultuda, ailelerin cinsel eğitim verme sorumluluğunu eğitimcilerle paylaşmak istediği ancak eğitimciler ile aralarında iletişim ve iş birliği yapılması gerektiği düşünülmüştür. Araştırmalara katılan kişilerin cinsel eğitim üzerine konuşmaya gönüllü kişiler olduğu ancak okullarda bu hususta farklı tutum sergileyebilecek velilerin de olduğu düşünüldüğünde cinsel eğitim konusunun toplumsal olarak hassas bir konu olma özelliği taşıdığı söylenebilir.

Araştırmamızda ebeveynlerin %80'inin, çocukluklarında cinsel gelişim ile ilgili kendi ebeveynleri ile sohbet etmediği, kadınların erkeklere oranla bu konuda daha fazla sohbet etmiş olduğu görülmüştür. Erbil, Orak ve Bektaş (2007) Ordu ilinde yaptığı çalışmada annelerin %65,6'sının, cinsel konularda kendi anneleriyle hiç konuşmadığı sonucuna ulaşmıştır (69). Araştırmamızda belirtilen çalışmayla benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Ebeveynlerin kendi ailelerinden cinsel eğitim konusunda gördükleri tutumları sergiledikleri ve kadınların menstrüel döngüleri nedeniyle anneleriyle konuşmuş olabilecekleri düşünülmüştür.

Araştırmamızda ailelerin %60,8'inin çocuk cinsel gelişimi hakkında kaynağa ihtiyaç duyduğu, kaynağa ihtiyaç duyan ebeveynlerin %64,7'sini annelerin oluşturduğu görülmüştür. Açıkgöz, (1999) yaptığı çalışmada, ailelerin cinsel gelişim ile ilgili elindeki kaynakların yetersiz olduğunu belirttiği, ailelerin %70'inin bu konuda hiç kaynağa sahip olmadığı sonucuna ulaşmıştır (60). Araştırmamızın sonucunun Açıkgöz'ün araştırma sonucu ile uyumlu olduğu, ailelerin cinsel gelişim ile ilgili

kaynak bulma konusunda zorlandığı görülmüştür. Bu sonucun ülkemizde bu konudaki kaynakların bilinmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Çocuğa cinsel eğitim verilmesi gerektiğini düşünenlerin oranının annelerde daha fazla olması nedeniyle annelerin bu konuda daha fazla kaynağa ihtiyaç duyduğu düşünülmektedir.

Araştırmamızda ebeveynlerin %52,2'sinin çocuğun sorusunu cevaplandırmaya çalıştığı saptanmıştır (Tablo 6.15). Babaların cinsellikle ilgili sorulardan annelere kıyasla daha fazla kaçındığı, konuyu değiştirdiği, çocuğuna bu konu hakkında soru sormaması gerektiğini belirtme gibi davranışlarda bulunduğu, annelerin çocukların cinsel eğitimi konusunda daha ilgili oldukları ve çocukların sorularını cevaplandırmaya çalıştıkları görülmüştür. Annelerin bilgi sahibi olmalarının cinsel sorulara babalara kıyasla daha olumlu yaklaşma ve çocukların sorularını yanıtlamaya çalışmada etkili olduğu düşünülmüştür.

Araştırmamızda ebeveynlerin cinsel eğitim denildiğinde akıllarına en çok çocukları cinsel istismardan koruma (%26,9) ve çocukların cinsellikle ilgili sorularına cevap verme (%25) gelmektedir (Tablo 6.17). Bu durumda, ailelerin cinsel eğitimin çerçevesini sınırlandırmalarının, son yıllarda çocuk istismarına karşı toplumda farkındalığın artmasının ve ailelerin cinsel eğitime çocuk soru sorduğu zaman başlamasının etkili olduğu düşünülmüştür.

Araştırmamızda çocuğun başkalarının yanında soyunması durumunda ebeveynlerin %56,1'inin çocuğun giyinmesine yardımcı olacağını belirttikleri, bu duruma ebeveynlerin %26,8'inin kızma ve ayıplama şeklinde olumsuz tepki verdiği saptanmıştır. Babaların annelere oranla çocuklarına daha fazla kızdıkları ve ayıpladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Çankırı (2018) Çanakkale'de okul öncesi dönemdeki çocukların cinsel eğitimi konusunda anne babaların görüşlerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada; çocuğunun başkaları yanında soyunduğunda annelerin %54,7'sinin, babaların %72,4'ünün giyinmesine yardımcı olacağını, annelerin %36,8'inin, babaların 55,2'sinin kızacağını belirttiği görülmüştür (36). Araştırmamızın sonucunun Çankırı'nın (2018) araştırma sonucu ile benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır.

Araştırmamızda çocukların cinsellikle ilgili sorularını ebeveynlerin %58,3'ünün normal karşıladığı, annelerin %19,6'sının çocuklarının bazı soruları erken sorduklarını düşündükleri ve babaların hiçbirinin çocuklarının sorularını erken sorduğunu düşünmedikleri saptanmıştır. Ebeveynlerin %17,3'ünün çocukların sorularına cevap vermeyi istediği fakat doğru cevabı bulamadıklarını düşündükleri görülmüştür. Ailelerin çocukların cinsellikle ilgili sorularına düşünülenin aksine cevap vermek istedikleri ancak ne söyleyeceğini bilemedikleri için endişe yaşadıklarını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Babaların annelere oranla sorular karşısında daha yüksek oranda utandıkları saptanmıştır. En yüksek oranda çocukların sorularını normal bulup cevap veren ebeveyn grubunun yüksek lisans ve üstünden mezun olanlar (%65,2) olduğu saptanmıştır. Açıkgöz (1999) Zonguldak ilinde yaptığı çalışmada okul öncesi dönemde çocuğa sahip olan ailelerin büyük çoğunluğunun çocuğu ile cinsel konular hakkında konuşurken utandığını belirtmiştir (60). Kayabaşı (2019) Bolu'da yaptığı çalışmada annelerin %76,5'inin çocuğunun cinsellikle ilgili sorularını normal karşıladığı sonucuna ulaşmıştır (65). Araştırmamızda da diğer araştırmalara benzer şekilde ailelerin büyük çoğunluğunun çocuklarının soru sormasını olumlu karşıladığı fakat sorulara nasıl cevap vereceği konusunda endişe yaşadıkları görülmüştür. Bu durumun ailelerin bilgi eksikliğinden ve çocukları ile etkin iletişim kuramadıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda ebeveynlerin çocuklarının cinsel gelişim ve eğitim ile ilgili sorularına cevap verirken sırasıyla yaşına (%36,1), mümkün olduğunca az bilgi vererek merakını gidermeye (%27,9) ve verdikleri cevabın doğru olmasına dikkat ettikleri (%27,4) görülmüştür. Cevap vermeyeceğini belirtenlerin (%1,4) ve cevabı geçiştirmeye çalışacağını söyleyenlerin (%2,3) oranının oldukça az olduğu saptanmıştır. Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu'nun (1996) okul öncesi ve ilkokul döneminde çocuklara sahip olan ebeveynlerle yaptığı çalışmada ebeveynlerin %50'si çocukların cinsellikle ilgili sorduğu sorulara cevap veremediğini, %49,3'ü yanlış bir şey söylememek için sorulara cevap vermediğini belirtmiştir (73). Belirtilen araştırma ile araştırmamız arasındaki farklılığa çalışmaların gerçekleştirildiği yıllara ait yaşayış farklılıklarının ve farkındalığın artmasının etkili olduğu düşünülmüştür.

Araştırmamızda çocuklarının cinsel organı ile oynadığını gördüklerinde ebeveynlerin %32,4'ü çocuğuna yapmaması gerektiğini belirterek yanlış davrandığı konusunda açıklama yaptığını, %22,4'ü dikkatini başka yöne çektiğini belirtmiştir. Korkutma (%0,4), babasına söyleyeceğini belirtme (%0,4), cezalandırma (%1,2) ve utandırma (%2,9) gibi olumsuz eylemlerin az olduğu, bu davranışları genellikle annelerin kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveynin tepkilerinin eğitim durumuna göre incelenmesi durumunda dikkatini başka yöne çekme davranışlarının eğitim düzeyi arttıkça arttığı görülmüştür. Cezalandırma davranışını ilköğretim ve lise mezunu ebeveynlerin uygulamaması, üniversite ve yüksek lisans ve üstü mezun olan ebeveynlerin kullanmış olmasının dikkat çekici olduğu düşünülmektedir. Ebeveynin eğitim düzeyinin cezalandırma davranışını engelleme üzerinde etken olmadığı görülmektedir. Erkek çocuğa sahip olan ebeveynlerin normal karşılama ve görmezden gelme davranışlarının daha fazla olduğu, kültür göz önüne alındığında erkek çocukların cinsel organı ile oynama davranışının normal (beklenilenle uyumlu) olduğu düşünülmüştür. Ayıp olduğunu ve pis olduğunu söyleme oranlarının kız çocuklara sahip olan ebeveynlerde daha fazla olduğu görülmektedir (Tablo 6.30). Açıkgöz (1999) Zonguldak'ta yaptığı çalışmada ailelerin çocuğun cinsel organı ile oynadığını görmesi durumunda büyük çoğunluğunun görmezden geldiği, çocuğun yaşı büyüdükçe ailelerin olumsuz tepki gösterme oranlarının arttığını bulmuştur (60). Sorunun soruluş şeklinin araştırmalar arasındaki farklılığa neden olduğu düşünülmektedir. Araştırmamızda ailelerin cinsel organ ile oynama davranışı karşısında çoğunlukla davranışı engellemeye dönük açıklama çabası içine girdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu hususta ailelerin çocukların gelişimsel olarak bulundukları dönem hakkında bilgilendirilmelerinin gerekli olduğu düşünülmüştür.

Araştırmamızda çocuğun cinsel gelişim ile ilgili bilgileri ailesinin dışından alması durumunda ebeveynlerin sırasıyla bu konuda başkalarının bilgi vermesini doğru bulmadığı (%31,2), bu bilgiyi kimin verdiğine baktıkları (%27,4), kimin bilgi verdiğinden ziyade nasıl bir bilgi verildiğine dikkat ettikleri (%18,1) görülmüştür (Tablo 6.31). Babaların çocuğun cinsellikle ilgili bilgiyi başkalarından almasına annelere oranla daha fazla sinirlendiği bulunmuştur (Tablo 6.32). Açıkgöz (1999) Zonguldak ilinde yaşayan ailelerin çoğunluğunun çocuğun cinsel gelişim ile ilgili bilgileri ailenin vermesi gerektiğini düşündüğü, cinsellikle ilgili bilgiyi aile dışındaki

birinden öğrenmesi durumunda ailelerin bir kısmının kızacağını belirtirken, bir kısmının memnun olacağını belirttiği görülmüştür (60). Araştırmamızın bulguları Açıkgöz'ün araştırması ile uyumludur. Ailelerin cinsel eğitimi hassas veya mahrem bir konu olarak değerlendirmesi nedeniyle kendileri dışında çocuklarının bilgilendirilmesi konusunda da hassasiyet taşıdıkları düşünülmektedir.

Araştırmamızda çocuklara alınan oyuncak türlerine bakıldığında en fazla lego (%14,2) ve puzzle (%13,5) alındığı görülmektedir (Tablo 6.33). Tabanca ve savaş oyuncaklarını babaların daha fazla tercih ettiği; kız çocuklarına en çok sırayla bebek, puzzle ve lego alındığı; erkek çocuklarına en çok araba, lego, itfaiye aracı veya tamir seti oyuncaklarının alındığı görülmüştür. Ailelerin eğitim durumu yükseldikçe uzay oyuncakları alma oranlarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Güder (2014) çalışmasında okul öncesi dönemdeki kız çocuklarının çoğunlukla mutfak setleri ve bebek gibi oyuncakları tercih ettiği, erkek çocuklarının araba ve blok oyuncaklarını tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır (66). Araştırmamızın sonuçlarının Güder'in araştırma sonuçları ile benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır. Toplumsal cinsiyet algısının geçmişten günümüze kız ve erkek çocuklarının hayatlarında oyun ve oyuncaklar aracılığıyla taşındığı bilinmektedir. Araştırmamızda elde edilen bilgiler de ailelerin çocuklarını cinsiyetlerine uygun oyuncak seçmek aracılığıyla algılarını şekillendirdiği yönündedir.

Araştırmamızda ebeveynlerin çocuklarıyla cinsellikle ilgili en çok konuştuğu konuların sağlık ve temizlik kuralları (%29,9), cinsiyet ve vücut farklılıkları (%28,7) ve cinsel istismar (%16,4) olduğu görülmüştür. Ebeveynin eğitim durumu arttıkça sağlık ve temizlik kurallarını konuşma oranlarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun çocukların 3-6 yaş döneminde cinsel organlarını keşfetme ve merak döneminde olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Kız çocuğa sahip olan ebeveynlerin, erkek çocuğa sahip olan ebeveynlerden daha fazla cinsel istismar ile ilgili çocuklarıyla konuştuğu görülmüştür. Çocukların cinsel istismarı ile ilgili medyaya yansıyan haberlerin çoğunlukla kız çocuklarını kapsamaması nedeniyle ailelerin böyle bir tutum sergiledikleri düşünülmektedir. Ceylan ve Çetin (2015) Karabük ilinde yaptığı çalışmada ebeveynlerin cinsellikle ilgili konulardan sırasıyla cinsel organ farklılıkları, temizlik kuralları, hamilelik, doğum, cinsel istismar konularını

konuştuklarını belirtmiştir (57). Nemec (2018) Slovenya'daki çalışmasında ebeveynlerin çocukları ile en çok sırasıyla cinsel organ farklılıkları, nasıl dünyaya gelindiği ve öpüşme konularını konuştuğunu bulmuştur (75). Araştırmamızın sonuçlarının diğer araştırma sonuçları ile uyumlu olduğu çocuklar ile benzer konuların konuşulmasının gelişimsel gerekçelerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda ebeveynlerin çocuklarına cinsellikle ilgili bilgi verirken sıklıkla önce çocuğun yaşına (%37,5) ardından cevaplarının doğru ve açık olmasına (%23,8) dikkat ettiklerini belirtmişlerdir. Ebeveynlerin çocuklarının sorusuna cevap verirken yaşlarına ve cevaplarına zen göstermeleri cinsel eğitim açısından olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Araştırmamızda kız çocuğu olan ebeveynlerin oranının daha fazla olmasına rağmen, ebeveynlerin ocuk giysilerinde en çok tercih ettiği rengin mavi olduğu bulunmuştur. Annelerin çocuklarının giysilerinde en çok kırmızı ve mavi, babaların en çok mavi ve laciverti tercih ettikleri; kız çocuğu olanların en çok pembe ve beyaz, erkek çocuğu olanların en çok mavi ve lacivert rengini tercih ettikleri, pembe renginin sıralamada en sonda olduğu grlmştir. Bunun nedeninin kız çocukları ile pembe, erkek çocukları ile mavi rengin eşleştirilmiş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda çocuklarının cinsel gelişimle ilgili sorularına ne cevap vereceklerini bilemedikleri durumlarda ebeveynlerin en çok elinden geldiği kadar cevap vermeye çalıştıkları (%41,7) ve araştırdıkları (%40,1) grlmştir. Erkek çocuğu olan ebeveynlerin daha yüksek oranda çocuğunun dikkatini başka yere çekip soruyu unutturduğu saptanmıştır (Tablo 6.42). Açıkgöz, (1999) Zonguldak'ta yaptığı çalışmada, ebeveynlerin çocuklarının soruları karşısında kendini cevap vermeye hazır bulmadığı durumlarda sırayla soruyu duymazdan geldiği, elinden geldiğince cevap vermeye çalıştığı saptanmıştır (60). Araştırma sonuçlarındaki farklılığın örneklem farklılığından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bilgi eksikliği ya da çekingen tutum sergilemek ebeveynlerin kaçıngan davranışlar göstermesine neden olmuş olabilir. Ebeveynlerin ocuğun sorularını cevaplamaya çalışması ve araştırmasının cinsel eğitim konusunu önemsediğini, babaların annelere oranla soruyu

geçıştirmelerinin annelerin çocuk cinsel eğitimi verilmesi gerektiğini daha fazla oranda desteklemesinden kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmamızda ebeveynler çocuklarının %25,8'inin anne babayı kıskanma, %19,7'sinin çıplak dolaşma, %13,5'inin cinsellikle ilgili sorular sorma, %10,1'inin yetişkinleri gizlice gözetleme davranışlarını gözlemledikleri bulunmuştur. Kız çocuklarında yetişkinleri gizlice gözetleme ve cinsellikle ilgili sorular sorma davranışlarının erkek çocuklara oranla daha yüksek olduğu; erkek çocuklarında çıplak gezme davranışının kız çocuklara oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocukların anne babayı kıskanmasının oidipus ve elektra kompleksinden kaynaklandığı, cinsel organların ve cinsiyet arasındaki farklılıkların keşfedildiği dönem olması nedeniyle cinsellikle ilgili soru sorma ve yetişkinleri gizlice gözetleme davranışlarını sergiledikleri düşünülmektedir. Friedrich (2000) 2-6 yaşında çocuğa sahip olan annelerle yaptığı araştırma sonucunda; Amerikalı kız çocukların %16,3'ünün erkek çocuklarının %22,6'nın mastürbasyon yaptığını, kız çocukların %33,3'ünün erkek çocukların %33,9'unun soyunan insanlara bakmaya çalıştığını bulmuştur (71). Araştırma sonuçlarındaki farklılığın sosyal ve kültürel farklılıktan kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Araştırmamızda ebeveynlerin çocuk cinsel gelişimi hakkında en çok tercih ettiği bilgi kaynaklarının gelişim psikologları veya çocuk gelişimi uzmanları (%29,5) ile kitapların (%20,8) olduğu, en az tercih edilen bilgi kaynağının konferans ve seminerler olduğu (%6,2) görülmüştür (Tablo 6.45). Konferans ve seminerlerden bilgi almayı en fazla ilkokul-ortaokul mezunu ebeveynlerin tercih ettiği görülmektedir. Ailelerin bilgilendirilmesinde çocukla çalışan meslek uzmanlarının rolünün önemli olduğu görülmektedir. Çocukla çalışacak meslek elemanlarını yetiştiren disiplinlerin eğitim programları içerisinde gerekli bilgileri öğrencilerine aktarmaları ve mezuniyet sonrası eğitimle güncel bilgileri sunmaları toplum eğitiminde etkili olacağı düşünülmüştür.

Araştırmamızda ebeveynlerin çocuk cinsel eğitimini sırayla annelerin (%36,2), babaların (%33,7), öğretmenlerin (%11,7) vermesi gerektiğini düşündüğü görülmüştür (Tablo 6.47). Babaların %93,8'i cinsel eğitimin anneler tarafından verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Eğitim düzeyi arttıkça cinsel eğitimi doktor ve

pedagogdan alması gerekir diyenlerin oranlarının arttığı görülmüştür. Erkek çocuğa sahip olan ebeveynlerin cinsel eğitimin daha yüksek oranda babalar tarafından verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Robinson ve arkadaşları (2017) Avusturalya’da yaptığı çalışmada ebeveyn ve bakıcıların %65’inin çocuk cinsel eğitiminin ev ve okul içerisinde olması gerektiğini belirtmiştir (77). Araştırmamızın sonuçlarının Robinson ve arkadaşlarının araştırma sonuçları ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Araştırmamızda ebeveynlerin %34,2’si çocuklarının cinsellikle ilgili soru sormadığını belirtmiştir. Çocukların en çok sorduğu soruların cinsel organ farklılıkları olduğu (%26,3) görülmüş, bunun nedeninin de bu yaş döneminde cinsel organların farkına varılması olduğu düşünülmüştür. Erkek çocukların cinsel organ farklılıkları ve hamilelik ile ilgili soruları kız çocuklarına oranla daha fazla sorduğu görülmüştür. Açıkgoz, (1999) yaptığı çalışmada 3-6 yaş dönemindeki çocukların nasıl dünyaya geldiğini sorduğu, yaş ilerledikçe sorulan soruların oranının düştüğü sonucuna ulaşmıştır (60). Araştırmamızın sonuçlarının literatür ile benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Sonuçlara bakıldığında anne babaların çocuk cinsel gelişimi ile ilgili çok olumsuz tutuma sahip olmadıkları saptanmıştır.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmamızda 3-6 yaşında çocuğa sahip olan anne babaların çocuk cinsel gelişim hakkındaki bilgi düzeylerini ve tutumlarını belirlemek amaçlanmıştır.

Çalışmaya ağırlıklı olarak annelerin (%85) katıldığı, katılımcıların %40'ının ev hanımı olduğu, ebeveynlerin %53,3'ünün kız çocuğa sahip olduğu görülmüştür.

Annelerin babalardan daha fazla cevaplarının yeterli olduğunu düşündüğü görülmüştür.

Çocuk cinsel eğitimi hakkında eğitim almak istemenin ebeveynin eğitim düzeyine göre değişmediği ancak annelerin babalara oranla daha fazla eğitim almak istediği sonucuna ulaşılmıştır.

Okul öncesi dönemdeki kız ve erkek çocuklarına cinsel gelişim ve eğitim ile ilgili ayrı açıklama yapılmasını gerektiğini babaların annelerden daha fazla oranda desteklediği görülmüştür.

Ebeveynlerin eğitim düzeyi arttıkça çocuk cinsel gelişimi hakkında eğitim almış olma oranlarının arttığı, araştırmaya katılan babaların hiçbirinin daha önce çocuk cinsel gelişimi hakkında eğitim almadığı bulunmuştur.

Okullarda çocuklara cinsel eğitim verilmesini ebeveynlerin çoğunun desteklediği, annelerin daha fazla oranda okullarda cinsel eğitim verilmesi gerektiğini düşündüğü, en az destekleyenlerin lise mezunu ebeveynler (%69,4) olduğu görülmüştür.

Araştırmamıza katılan ebeveynlerin %80'inin daha önce kendi ailelerinden cinsel eğitim almadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Ebeveynlerin %60,8'inin çocuk cinsel gelişimi hakkında kaynağa ihtiyaç duyduğu, annelerin babalardan daha fazla kaynağa ihtiyacı olduğunu belirttiği görülmüştür.

Ebeveynlerin %57,5'inin çocuk cinsel eğitiminin çocuk soru sormaya başladığı zaman başladığını düşündüğü, ebeveynin eğitim düzeyi arttıkça doğru yanıt verme oranının arttığı bulunmuştur.

Çocukların cinsellikle ilgili soruları karşısında ebeveynlerin en çok sorusunu cevaplandırarak merakını gidermeye çalıştığı (%52,2) ve bilmediğini araştırıp kendisine döneceğini belirttiği (%15,9) sonucuna ulaşılmıştır. Babaların çocukların soruları karşısında görmezden gelme, konuyu değiştirme ve memnun olma oranlarının daha fazla olduğu, çocukların cinsellikle ilgili soru sormasından en fazla yüksek lisans ve üstünden mezun olan ebeveynlerin memnun olduğu görülmüştür.

Cinsel eğitim denilince ebeveynlerin aklına en çok çocukları cinsel istismardan koruma ve çocukların cinsellikle ilgili sorularına cevap verme geldiği, anne ve babaların aklına gelenler arasında belirgin bir farklılık olmadığı, ilkokul- ortaokul mezunu olan ebeveynlerin cinsel eğitim denilince aklına en çok cinsellik geldiği, lise ve üniversite mezunu ebeveynlerin çocukları cinsel istismardan koruma, yüksek lisans ve üstü mezunların çocukların cinsellikle ilgili sorularına cevap verme geldiği tespit edilmiştir.

Çocuklarının başkalarının yanında soyunması durumunda ebeveynlerin en çok giyinmesine yardımcı olduğu (%56,1) ve kızdığı (%17,2), babaların çocuklarının bu davranışını annelere oranla daha fazla ayıpladığı, kız çocuğa sahip olan ebeveynlerin daha fazla kızdığı, ilkokul- ortaokul mezunu ebeveynlerin diğer eğitim düzeyindeki ebeveynlere oranla kızma ve ayıplama davranışını daha yüksek oranda kullandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ebeveynlerin %48,6'sının çocuklarının cinsellikle ilgili sorularını normal karşılayıp cevap verdiği, %17,3'ünün cevap vermek istediği ancak doğru cevabı bulamadığı, çocuklarının cinsellikle ilgili sorularından en fazla ilkokul- ortaokul mezunu ebeveynlerin rahatsız olduğu, en fazla normal karşılayıp cevap veren grubun yüksek lisans ve üstü mezunu olan ebeveynlerin olduğu bulunmuştur.

Ebeveynlerin çocukları ile film izlerken uygun olmayan bir sahne ile karşılaştıklarında sırayla kanalı değiştirdikleri (%38,8), çocuğunun dikkatini başka

yöne çektiği (%25,4), uygun olmadığını söylediği (%17,2), annelerin babalara oranla daha fazla sahneyi izlettirip uygun olmadığını konusunda açıklama yaptığı görülmüştür.

Ebeveynlerin çocuklarının cinsel gelişim ve eğitim hakkındaki sorularına cevap verirken sırayla yaşına (%36,1), mümkün olduğunca az bilgi ile merakını gidermeye (%27,9) ve verdiği cevabın doğru olmasına (%27,4) dikkat ettiği tespit edilmiştir.

Ebeveynlerin çocuğunun cinsel organı ile oynadığını gördüğünde sırayla yapmaması gerektiği konusunda açıklama yaptığı (%32,4), dikkatini başka yöne çektiği (%22,4), ayıp olduğunu söylediği (%13,7) bulunmuştur. Kız çocuğuna sahip olan ebeveynlerin daha fazla ayıp olduğunu söylediği, erkek çocuğuna sahip olan ebeveynlerin çocuklarının dikkatini daha yüksek oranda başka yöne çekmeye çalıştığı, kızma ve ayıp olduğunu söyleme davranışını en çok ilkökul- ortaokul mezunu ebeveynlerin yaptığı, en çok normal karşılayan ve çocuğun dikkatini başka yöne çeken grubun yüksek lisans ve üstü ebeveynlerin olduğu görülmüştür.

Ebeveynlerin çocuğunun cinsellikle ilgili bilgileri ailesinin dışında öğrendiğini görmesi durumunda başkalarının bu konu hakkında bilgi vermesini doğru olmadığını düşündükleri (%31,2), kimin bu bilgiyi verdiğine baktıkları (%27,4), kimin bilgi verdiğinden ziyade nasıl bilgi verdiğinin önemli olduğunu belirttikleri (%18,1) bulunmuştur. Babaların böyle bir durumda annelere oranla daha fazla sınırlendikleri, annelerin kimin bilgi verdiğine daha fazla baktıkları, ilkökul -ortaokul mezunu olan ebeveynlerin çocuğuna kendisine sormadığı için daha fazla kızdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ebeveynlerin çocuklarına en çok sırayla lego (%14,2), puzzle (%13,5), araba (%12,7), hayvan oyuncakları (%11,3) aldığı, kız çocuğuna sahip olan ebeveynlerin en çok bebek alırken erkek çocuğuna sahip olan ebeveynlerin en çok araba aldığı, ilkökul-ortaokul, üniversite, yüksek lisans ve üstün mezunu ebeveynlerin en çok legoyu tercih ettiği görülmüştür.

Ebeveynlerin cinsellikle ilgili en çok sağlık ve temizlik kuralları (%29,9), cinsiyet ve vücut farklılıkları (%28,7), cinsel istismar (%16,4) konularını konuştuğu,

annelerin babalara oranla cinsiyet ve vücut farklılıkları ile ilgili çocuklarıyla daha fazla konuştuğu, babaların ve kız çocuğuna sahip olan ebeveynlerin cinsel istismar konusunda çocukları ile daha yüksek oranda konuştuğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ebeveynlerin çocukların giysilerinde sırayla mavi (%13,3), kırmızı (12,6), beyaz (%12,4), sarı (%10,7) rengini tercih ettiği, kız çocuğuna sahip olan ebeveynlerin en fazla pembe rengi, erkek çocuğuna sahip olan ebeveynlerin en fazla mavi rengi tercih ettiği görülmüştür.

Ebeveynlerin çocuklarının cinsellikle ilgili sorularına ne cevap vereceklerini bilemedikleri durumlarda elinden geldiğince cevap vermeye çalıştığı (%41,7) ve sorunun cevabını araştırdığı %(40,1), babaların ve erkek çocuğuna sahip olanların daha fazla soruyu geçiştirip unutturmaya çalıştığı bulunmuştur.

Ebeveynlerin çocuklarında en fazla anne/ babayı kıskanma (%25,8), çıplak dolaşma (%19,7), cinsellikle ilgili sorular sorma (%13,5) davranışlarını gözlemlediği, %20,8'inin hiçbir cinsel davranış gözlemlemediği, kız çocuğuna sahip olan ebeveynlerin yetişkinleri gizlice izleme davranışını erkek çocuğu olan ebeveynlere oranla daha yüksek oranda gözlemlediği görülmüştür.

Ebeveynlerin çocuk cinsel gelişimi hakkında tercih ettiği bilgi kaynaklarının sırayla gelişim psikologları/ çocuk gelişimi uzmanları (%29,5), kitaplar (%20,8) ve doktorlar (%13,7) olduğu, babaların annelere oranla bilgi kaynağı olarak daha fazla kitap, internet blogları, konferans ve seminerleri tercih ettiği, annelerin en fazla çocuk gelişimi uzmanları ve gelişim psikologlarını tercih ettiği, ilkökul – ortaokul mezunu ebeveynlerin en fazla gelişim psikologları/çocuk gelişimi uzmanları, konferans ve seminerleri tercih ederken, lise ve üniversite mezunlarının gelişim psikologları/çocuk gelişimi uzmanlarını tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel gelişimi hakkındaki bilgi düzeylerine bakıldığında annelerin babalara oranla daha fazla bilgiye sahip olduğu, ebeveynlerin eğitim seviyesin ve kendilerini algıladıkları sosyo ekonomik düzeye göre bilgi düzeyinin değişmediği, daha önce çocuk cinsel gelişimi eğitimi alan ebeveynlerin doğru sayılarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

Sonuçlar göz önüne alındığında çocuk cinsel gelişimine ebeveynlerin yeteri kadar önem vermediği, cinsel eğitimin içeriği ve başlama yaşı konusunda yanlış bilgiye sahip oldukları görülmüştür. Ülkemizde bu konunun tabu olmasından dolayı anne babaların bu konuda bilgilendirilmesi için çalışmaların yaygınlaştırılması,

Çocuk cinsel gelişimi ve eğitimi ile ilgili ailelere eğitimler verilen Ana Baba Okulları'na ağırlık verilmesi ve Ana Baba Okulları'nın yaygınlaştırılması,

Çocuk gelişimi ile ilgili eğitim veren üniversite ve liselerde çocuk cinsel gelişiminin eğitim müfredatına dahil edilmesi,

Çocuk cinsel gelişimi alanında yapılan bilimsel araştırmaların arttırılması,

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklara cinsel eğitim verilmesi,

Çocuk cinsel gelişim ve eğitimi alanında kaynakların yetersiz olması ve ailelerin bu konuda kaynağa ihtiyaç duyması nedeniyle bu konuda yazılan kaynakların arttırılması,

Okul öncesi dönemde çocukların cinsel gelişim ve eğitimine yönelik broşür, afiş, hikaye vb. bilgilendirici materyallerin hazırlanması,

Çocuk kanallarındaki programlarda çocuk cinsel gelişimi ve eğitimine değinilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

1. CETAD. Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği; 2006.
2. Defining Sexual Health Report Of A Technical Consultation On Sexual Health. Geneva; 2002.
3. Ketting E. Sexuality Education: The Silent Revolution In Europe. Eur J Contraception Reprod Heal Care. 23, 2018.
4. Gündüz HÇ, Yıldız AD. Cinsel İstismarın Önlenmesinde Cinsel Eğitiminin Önemi. Uluslararası Beşeri Bilim Ve Eğitim Derg. 6(13). 2020.
5. Kocatürk D. Öğretmenlerin Cinsel Eğitim Alanında Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları Ve Okul Yöneticilerinin Görüşleri. Marmara Üniversitesi; 2002.
6. Eliküçük A. Anne-Babalara Uygulanacak Cinsel Gelişim Eğitiminin 6 Yaş Çocukları Bulunan Ebeveynlerin Bilgi Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi. 2011.
7. UNESCO. Cinsel Eğitim Üzerine Uluslararası Teknik Rehber. UNESCO; 2018.
8. Artan İ. Cinsel Gelişim ve Eğitim. Hedef Yayınevi. 2018.
9. Bayrak G, Başgül ŞS, Gündüz T. Ailede Cinsel Eğitim. 99–100 p. 2011.
10. Semerci B. Çocuklarımızla Cinsellik Hakkında Nasıl Konuşalım? Alfa, 20 p. 2018.
11. Bayhan P, Artan İ. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi. Morpa Yayınları; 2007.
12. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi 0-72 Ay Cinsel ve Ahlak Gelişim. Ankara: MEB; 2015.
13. Cinsel Sağlık Enstitüsü Derneği (Internet). Available from: <https://www.cised.org.tr/sayfa214.html>
14. Yavuzer H. Çocuk Psikolojisi. Remzi Kitabevi; 2016.
15. Jacobs M. Sigmund Freud. SAGE Publications Ltd. 2003.
16. Capuzzi D, Gross DR. Theories of Counseling and Psychotherapy. 2011.
17. Garcia JL. Freud's Psychosexual Stage Conception: A Developmental Metaphor for Counselors. J Couns Dev. 73. 1995.
18. Eser M. Ana Babaların Cinsel Kimlik Gelişimiyle İlgili Tutumların Çocuğun Cinsel Kimlik Kazanmasına Etkisi. 2008.
19. Miller P h. Gelişim Psikolojisi Kuramları. İmge Kitabevi; 2017.
20. Yavuzer H. Ana - Baba ve Çocuk. Remzi Kitabevi; 2017.
21. Doğan Ö. Gelişim Kuramları. Hedef Yayınevi; 2018.

22. Crawford TN, Cohen P, Johnson JG, Sneed JR, Brook JS. The Course and Psychosocial Correlates of Personality Disorder Symptoms in Adolescence: Erikson's Developmental Theory Revisited. *J Youth Adolesc.* 33, 2004.
23. Hamachek DE. Evaluating Self-Concept and Ego Development Within Erikson's Psychosocial Framework: A Formulation. *J Couns Dev.* 66, 1988.
24. Domino G, Affonso DD. A Personality Measure of Erikson's Life Stages: The Inventory of Psychosocial Balance. *J Pers Assess.* 1990.
25. Dilci T, Cengiz H. Gelişim Psikolojisi. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık; 2014.
26. Şanlı Gs. Üniversite Öğrencilerinin Psikososyal Gelişim Düzeyinin Üniversiteye Uyumla İlişkisi. Akdeniz Üniversitesi; 2015.
27. Arslan E. Bağlanma Stilleri Açısından Ergenlerde Erikson'un Psikososyal Gelişim Dönemleri Ve Ego Kimlik Süreçlerinin İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi; 2008.
28. Akgüneş S. 14-18 Yaş Arası Ergenlerin Psikososyal Gelişim Dönemleri Kazanımları İle Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. İstanbul Aydın Üniversitesi; 2019.
29. Özdemir O, Özdemir Pg, Kadak Mt, Nasıroğlu S. Kişilik Gelişimi. *Psikiyatr Güncel Yaklaşımlar.* 2012.
30. Atak H. Kimlik Gelişimi Ve Kimlik Biçimlenmesi: Kuramsal Bir Değerlendirme. *Psikiyatr Güncel Yaklaşımlar.* 2011.
31. Aral N. Eğitim Psikolojisi. Neriman A, Editor. Pegem Akademi Yayıncılık; 2017.
32. Akkaya A. Psikososyal Gelişim Alanı Olarak Bilgelik Gelişiminin İncelenmesi. Kocaeli Üniversitesi; 2019.
33. Kıyak D. Yaşlılarda Psikososyal Gelişim: Erikson'un Dokuzuncu Evresinin Araştırılması. İstanbul Üniversitesi; 2018.
34. Yavuzer H. Ana- Baba Okulu. REMzi Kitabevi 2014.
35. Uzun Ö. Zihin Engelli Ergen Kız Öğrencilerin Cinsel Eğitim Alma Sürecinde Öğretmenlerin Ve Ailelerin Karşılaştığı Sorunların İncelenmesi. 2015.
36. Çankırı A. Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Cinsel Eğitimi İle İlgili Anne Baba Görüşlerinin İncelenmesi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi; 2018.
37. Şahin Gn. Developing And Testing The Effectiveness Of The Teacher Training Program On Child Sexual Development. Odtü; 2014.
38. Yılmaz Fe. Engellilerde Cinsel Gelişim Ve Cinsel Eğitim Programları. Akademisyen Kitabevi; 2015.
39. Çerçi G. Zihinsel Engelli Çocuğu Olan Ailelerin Çocuklarının Cinsel Gelişimi

- Ve Eğitimine Yönelik Bilgi Düzeylerinin Ve Tutumlarının İncelenmesi. 2013.
40. Taşçı Ai. Cinsiyet Eğitimi. Betim; 2017.
 41. MEB. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Cinsel Gelişim. Ankara: MEB; 2013.
 42. MEGEP. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Çocuğun Gelişimi. Ankara: MEB; 2009.
 43. İKGV. Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Cinsel Sağlık Eğitimi. İstanbul; 2006.
 44. Yeşilay T, Altun Sa. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıftaki Öğrencilerinin Mastürbasyon Davranışıyla Baş Etme Stratejileri. İlköğretim Online. 2009.
 45. Özakar S, Gözen D. Erken Çocukluk Döneminde Mastürbasyon Sorunu Olan Çocuğa Hemşirelik Yaklaşımı. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Derg. 2012.
 46. Çalışandemir F, Bencik S, Artan İ. Çocukların Cinsel Eğitimi: Geçmişten Günümüze Bir Bakış. Eğitim Ve Bilim. 2008.
 47. Eisenberg Me, Bernat Dh, Bearinger Lh, Resnick Md. Support For Comprehensive Sexuality Education: Perspectives From Parents Of School-Age Youth. 42:352–9. 2008.
 48. Heller Jr, Johnson Hl. Parental Opinion Concerning School Sexuality Education İn A Culturally Diverse Population İn The Usa. Sex Educ.13(5):548–59. 2008.
 49. Ballard Sm, Gross Kh. Exploring Parental Perspectives On Parent-Child Sexual Communication. Am J Sex Educ. 4:40–57. 2009.
 50. Mobredi K, Hasanpoor–Azghady Sb, Azin Sa, Haghani H, Farahani La. Effect Of The Sexual Education Program On The Knowledge And Attitude Of Preschoolers’ Mothers. J Clin Diagnostic Res. 12(6). 2018.
 51. Larsson I, Svedin C-G, Friedrich Wn. Differences And Similarities İn Sexual Behaviour Among Pre-Schoolers İn Sweden And Usa. Nord J Psychiatry. 251–7. 2009.
 52. Ganji J, Emamian Mh, Maasoumi R, Keramat A, Khoei Em. Qualitative Needs Assessment: Iranian Parents’ Perspectives İn Sexuality Education Of Their Children. J Nurs Midwifery Sci.5(4):140–6. 2018.
 53. Chukmarova. Lf, Frolova. Iı, Zakirova. Eysan M, Khamitova. Lm, Tereshchenko. Ng, Nurmukhametova. V V. Formando Las Actitudes De Género De Los Niños En Edad Preescolar En Familias Monoparentales. Rev Dilemas Contemp Educ Política Y Valores.6, 2019.
 54. Freeman Nk. Preschoolers’ Perceptions Of Gender Appropriate Toys And Their Parents’ Beliefs About Genderized Behaviors: Miscommunication, Mixed Messages, Or Hidden Truths? Early Child Educ J. 34, 2007.
 55. Fulcher M, Sutfin El, Patterson Cj. Individual Differences İn Gender

Development: Associations With Parental Sexual Orientation, Attitudes, And Division Of Labor. Sex Roles. 58:330–41. 2008.

56. Öztürk B. İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerine Yönelik Cinsel Eğitim Programının Etkililiğinin İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi; 2013.
57. Ceylan Ş, Çetin A. Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Cinsel Eğitimine İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin İncelenmesi. Hü Sağlık Bilim Fakültesi Derg. 2(3). 2015.
58. İldeş N. Okul Öncesi Dönemdeki (3-6) Yaş Çocukların Anne-Babalarının Cinsellik Ve Cinsel Eğitim Konusundaki İnanış Ve Uygulamaları İle Çocukların Cinselliğe İlişkin Meraklarına Karşı Genel Tutum, Davranış Ve Tepkilerin İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi; 1990.
59. Mermer G. Zihin Engelli Ergenlerin Cinsel Eğitim Gereksinimleri Hakkında Anne, Baba Ve Eğitimci Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Anadolu Üniversitesi; 1993.
60. Açıkgöz Nö. 3-6 Yaş Çocukları İçin Hazırlanan Bir Cinsel Eğitim Programı Ve Etkileri. Marmara Üniversitesi; 1999.
61. Bilgiç E. Zihinsel Engelli Ergenlerin Annelerinin Cinsel Eğitimle İlgili Görüşleri. Nişantaşı Üniversitesi; 2015.
62. Menekşe Fn. 3-6 Yaş Arası Okul Öncesi Çocukların Oyuncak Tercihleri Ve Cinsiyet Kalıp Yargıları İle Ebeveynlerinin Toplumsal Cinsiyet Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İstanbul Ticaret Üniversitesi; 2019.
63. Gökkaya F. Anne-Babaların Cinsiyet Rolü Algıları Ve Cinsiyete Uygun Çocuk Yetiştirme Eğilimleri İle Okul Öncesi Çocukların Cinsiyet Rolü Gelişimi (Oyuncak Tercihi İle) Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Ege Üniversitesi; 1994.
64. Güder Sy. Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Toplumsal Cinsiyet Algılarının İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi; 2014.
65. Kayabaşı E. İlkokul Öğrencilerinin Annelerine Yönelik Hazırlanan Cinsel Gelişim Eğitimi Programının Etkililiğinin Sınanması. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi; 2019.
66. Kahraman Pb, Başal Ha. Anne Eğitim Düzeyine Göre Çocukların Cinsiyet Kalıpyargıları İle Oyun Ve Oyuncak Tercihleri. New World Sci Acad. 6, 2011.
67. Zelyurt H. Çocuğun Toplumsal Cinsiyet Gelişimi Üzerinde Ailenin Etkisinin İncelenmesi. Turkish Stud. 13(19), 2018.
68. Arabacıoğlu, Kahraman Pb. Çocukların Cinsiyet Kalıp Yargıları İle Ebeveynlerinin Toplumsal Cinsiyet Algıları Arasındaki İlişki. Curr Res Educ. 3(3), 2017.
69. Erbil N, Orak E, Bektaş Ae. Anneler Cinsel Eğitim Konusunda Ne Biliyor, Kızlarına Ne Kadar Cinsel Eğitim Veriyor? Uluslararası İnsan Bilim Derg. 7(1),

2010.

70. Sandweg Gs. Maternal Involvement In Preschoolers Sexuality Education: A Comparison Of Single And Married Mothers. Utah State University; 2003.
71. Friedrich Wn, Sandfort Tgm, Oostveen J, Cohen-Kettenis Pt. Cultural Differences In Sexual Behavior: 2-6 Year Old Dutch And American Children. J Psychol Human Sex. 12(1-2):117-29, 2000.
72. Aral N, Akyol K, Işık N. Anne Babaların Cinsel Eğitim Konusundaki Düşüncelerinin İncelenmesi. Mesleki Eğitim Derg. 2002.
73. Tuzcuoğlu N, Tuzcuoğlu S. Çocuğun Cinsel Eğitiminde Ailelerin Karşılaştıkları Güçlükler. Eğitim Bilim Derg. 8:251-62, 1996.
74. Konur H. Dört –Altı Yaşları Arasında Çocuğu Olan Anne-Babalara Verilen “Cinsel Eğitim Programı” Nın Cinsel Gelişim Ve Cinsel Eğitim Konusundaki Bilgilerine Etkisinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi; 2006.
75. Nemec T. Spolna Vzgoja V Družini Predšolskega Otroka. Univerza V Mariboru; 2018.
76. Yılmaz Fk. Anneden-Kızına Cinsel Sağlık Eğitimi Programının Etkililiğinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi; 2011.
77. Robinson Kh, Smith E, Davies C. Responsibilities, Tensions And Ways Forward: Parents’ Perspectives On Children’s Sexuality Education. Sex Educ.17(3):333-47, 2017.

9. EKLER

EK 1

T.C.
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı : 43037191-604.01.01-E.913
Konu : Etik Kurulu Kararı

09/01/2020

Sayın Medine Pervin BAYSAN

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 05.03.2019 tarihli 09 karar no ile onay verilen "3-6 Yaş Döneminde Çocuklara Sahip Anne Babaların Ve Anaokulu Öğretmenlerinin Cinsel Gelişim Ve Eğitim Hakkındaki Bilgi Düzeyleri Ve Tutumları" isimli çalışmanızın başlığını "3-6 Yaş Döneminde Çocuklara Sahip Anne Babaların Cinsel Gelişim Ve Eğitim Hakkındaki Bilgi Düzeyleri Ve Tutumları" olarak değiştirilmesi ve araştırmanın sadece "anne babalar ile yürütülmesi" konusundaki isteğiniz uygun bulunmuş olup kayıt altına alınmıştır.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Ali BÜYÜKASLAN
Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar
Etik Kurulu Başkanı

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof. Dr. Ali BÜYÜKASLAN tarafından 09.01.2020 tarihinde e-imzalanmıştır. Evrağınızı <https://ebys.medipol.edu.tr/e-imza> linkinden 82919226XF kodu ile doğrulayabilirsiniz.

İstanbul Medipol Üniversitesi
Kavacık Mah. Ekinciler Cad.No:19 Kavacık Kavşağı 34810
Beykoz/İSTANBUL

Tel: 444 85 44
İnternet: www.medipol.edu.tr
Ayrıntılı Bilgi İçin : bilgi@medipol.edu.tr

E-İmzalıdır

T.C.
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı : 43037191-604.01.01-E.12835
Konu : Etik Kurulu Kararı

01/04/2019

Sayın Medine Pervin BAYSAN

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kuruluna yapmış olduğunuz “3-6 Yaş Döneminde Çocuklara Sahip Olan Anne Babaların ve Anaokulu Öğretmenlerinin Cinsel Gelişim ve Eğitim Hakkındaki Bilgi Düzeyleri ve Tutumları” isimli başvurunuz incelenmiş olup, etik kurulu kararı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Ali BÜYÜKASLAN
Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar
Etik Kurulu Başkanı

EK:

-Karar Formu (2 sayfa)

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof. Dr. Ali BÜYÜKASLAN tarafından 01.04.2019 tarihinde e-imzalanmıştır. Evrağınızı <https://ebys.medipol.edu.tr/e-imza> linkinden B323D467X9 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

İstanbul Medipol Üniversitesi

Kavacık Mah. Ekinciler Cad.No:19 Kavacık Kavşağı 34810
Beykoz/İSTANBUL

Tel: 444 85 44
İnternet: www.medipol.edu.tr
Ayrıntılı Bilgi İçin : bilgi@medipol.edu.tr

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
ETİK KURULU KARAR FORMU

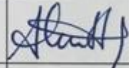
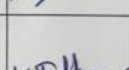
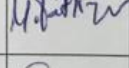
BAŞVURU BİLGİLERİ	ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	3-6 Yaş Döneminde Çocuklara Sahip Olan Anne Babaların ve Anaokulu Öğretmenlerinin Cinsel Gelişim ve Eğitim Hakkındaki Bilgi Düzeyleri ve Tutumları			
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACI UNVANI/ADI/SOYADI	Medine Pervin Baysan			
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ UZMANLIK ALANI	Çocuk Gelişimi			
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ BULUNDUĞU MERKEZ	İstanbul			
	DESTEKLEYİCİ	-			
	ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	TEK MERKEZ ☒	ÇOK MERKEZLİ ☐	ULUSAL ☒	ULUSLARARASI ☐

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
ETİK KURULU KARAR FORMU

Değerlendirilen Belgeler	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ/PLANI			Türkçe ☒ İngilizce ☐ Diğer ☐
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU			Türkçe ☒ İngilizce ☐ Diğer ☐
Karar Bilgileri	Karar No: 09	Tarih: 05/03/2019		
	Yukarıda bilgileri verilen Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve araştırmanın etik ve bilimsel yönden uygun olduğuna "oybirliği" ile karar verilmiştir.			

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI Prof. Dr. Ali BÜYÜKASLAN

Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet		Araştırma ile ilişki		Katılım *		İmza
Prof. Dr. Ali BÜYÜKASLAN	İletişim Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Prof. Dr. Ahmet Hamdi TOPAL	Hukuk Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Doç. Dr. Nurullah GÜR	İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Doç. Dr. Mevlüt TATLIYER	İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Dr. Öğr. Üyesi Erol YILDIRIM	İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	

* :Toplantıda Bulunma

EK 2

AİLE DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu araştırma İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Yüksek Lisans Programı'nda Prof. Dr. Haluk Yavuzer danışmanlığında Öğr. Gör. M. Pervin Baysan tarafından yürütülmektedir. Araştırmanın amacı, ailelerin çocukların cinsel gelişimi hakkındaki bilgi ve tutumlarını incelemektir.

Araştırma bilimsel bir çalışma olup, katılımınız tamamen gönüllük esasına dayanmaktadır. Anket formunu doldurarak ailelerin 3-6 yaş arasındaki çocukların cinsel gelişimleri hakkında bilgi düzeyleri ve tutumları konusunda araştırmaya fayda sağlayabilirsiniz. Soruları dikkatle okumanız ve yanıtsız soru bırakmadan cevaplamanız gerekmektedir.

Araştırmamızda sizlerden isim soy isim, adres, kimlik ya da iletişim bilgisi istenmeyecek olup cevaplarınız gizli tutulacaktır. Çalışma sonunda elde edilen veriler bir araya getirilerek toplu şekilde değerlendirilecektir. Çalışmadan elde edilen sonuçların bir kopyasını almak istemeniz ya da çalışmadan çekilmek istemeniz durumunda aşağıda belirtilen iletişim bilgilerini kullanarak araştırmacı ile temasa geçebilirsiniz.

Araştırmamıza katıldığınız ve katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederiz.

İletişim Bilgileri:

E-Posta: mpbaysan@medipol.edu.tr

Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()

Mesleğiniz:.....

Yaşınız:

Eşinizin Mesleği:

Evinizde yaşayan kişi sayısı:.....

Çocuğunuzun yaşı:

Çocuğunuzun cinsiyeti Kız () Erkek ()

Eğitim Durumunuz:

() İlkokul- ortaokul

() Lise

() Üniversite

() Yüksek lisans ve üstü

Çocuk Sayınız:

☐ Tek çocuk

☐ 2 çocuk

☐ 3 çocuk

☐ 4 ve üzeri

Ailenizin Aylık Geliri:

☐ 2000 TL ve altı

☐ 2000-4000 TL

☐ 4000-6000 TL

☐ 6000 -10,000 TL

☐ 10.000-15.000 TL

☐ 15.000-

25,0000 TL

☐ 25.000 TL ve üstü

Kendinizi gelir düzeyi olarak hangi aralıkta görüyorsunuz? (Kendinizi hangi sosyo ekonomik grupta algılıyorsunuz?)

☐ Alt

☐ Orta

☐ Üst

AİLELERE YÖNELİK ÇOCUK CİNSEL GELİŞİM VE EĞİTİMİ BİLGİ VE TUTUM FORMU

Aşağıdaki sorularda Doğru, Yanlış ve Bilmiyorum seçenekleri bulunmaktadır. Size en uygun cevabı işaretleyiniz.

	Doğru	Yanlış	Bilmiyorum
Çocuğa cinsel bilgiler anne ve baba tarafından verilmelidir.			
Çocuklar televizyonda gördükleri (öpüşme, birlikte yatma vb.) davranışları taklit edebilirler.			
Çocukların cinsel davranışları ile yetişkinlerin cinsel davranışları farklıdır. Aynı amaçla yapılmaz.			
Çocuklar cinsiyete göre renk seçimine yönlendirilmelidir.			
Çocuklar cinsiyete göre oyuncak seçimine yönlendirilmelidir. Kız çocuklarına ağırlıklı olarak bebek vs. erkek çocuklarına araba türü oyuncaklar alınmalıdır.			
3-6 yaş dönemindeki çocukların karşı cinsin cinsel organını merak etmesi doğaldır.			
3-6 yaşındaki çocukların vücut bölümlerinin isimlerini bilmeleri önemlidir.			
Cinsel organların isimleri çocuklara bilimsel ismiyle öğretilmelidir.			
3-6 yaşındaki çocuklar akranlarına cinsel organını göstermeye çalışmaları doğaldır.			
3-6 yaşındaki çocuklar çevresindeki kişilerin tuvaletini nasıl yaptığını merak edebilirler.			
3-6 yaş dönemindeki çocukların cinsel organları çocuklara daha uygun ve edepli isimlerle öğretilir.			

Aşağıdaki şıklardan size göre doğru olan şıkkı Evet/Hayır olarak işaretleyiniz.

	Evet	Hayır
Çocuğunuz cinsel gelişim ile ilgili sorular soruyor mu?		
Çocuğunuza cinsel eğitim veriyor musunuz?		
Çocuğunuzun cinsellikle ilgili sorularına cevaplarınızın yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?		
Çocuğunuz cinsellikle ilgili soru sormasa bile bu konuda eğitim veriyor musunuz?		
Çocuğunuzun cinsel gelişim ile ilgili sorularına cevap vermekte zorlanıyor musunuz?		
Çocuk cinsel gelişim ve eğitimi ile ilgili özel bir eğitime ihtiyaç duyuyor musunuz?		
Böyle bir eğitim almak ister misiniz?		
Sizce 3-6 yaş dönemindeki kız ve erkek çocuklarına cinsel gelişim ve eğitimle ilgili ayrı şekilde açıklama yapılmalı mıdır?		
Daha önce çocukların cinsel eğitimi ile ilgili eğitim aldınız mı?		
Çocuğunuzun sorduğu soruların yaş düzeyine uygun olduğunu düşünüyor musunuz?		
Sizce okullarda cinsel eğitim verilmeli mi?		
Çocuklara cinsel eğitim verilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?		
Aileniz ile çocukluğunuzda cinsel gelişim ile ilgili sohbet ettiniz mi?		
Çocuk cinsel eğitimi ile ilgili kaynaklara ihtiyaç duyuyor musunuz?		

1. Sizce çocuk cinsel eğitimi ne zaman başlar?
 - a. Ergenlikte
 - b. 6 yaşında
 - c. Çocuk cinsellikle ilgili soru sormaya başladığında
 - d. Çocuk doğduğundan itibaren
2. Çocuğunuz cinsellikle ilgili sorular sorduğunda nasıl karşılıyorsunuz? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.
 - a. Görmezden gelirim.
 - b. Konuyu değiştiririm.
 - c. Kızarım.
 - d. Çocuğum soru sorduğunda utanırım.
 - e. Bu tarz sorular sormasının doğru olmadığını söylerim.
 - f. Sorusunu cevaplandırarak merakını gidermeye çalışırım.
 - g. Ayıp olduğunu söylerim.
 - h. Bende bilmiyorum. Biraz araştırıp sana döneyim derim.
 - i. Memnun olurum.
 - j. Diğer:

3. Cinsel eğitim denilince aklınıza aşağıdakilerden hangisi ya da hangileri geliyor?
- Cinsellik
 - Cinsiyet farklılıkları
 - Üreme
 - Cinsel istismardan koruma
 - Cinsellikle ilgili sorulara cevap verme
 - Diğer:
4. Çocuğunuz başkalarının yanında soyunduğunda ne yaparsınız? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.
- Kızarım.
 - Giyinmesine yardımcı olurum.
 - Görmezden gelirim.
 - Ayıplarım.
 - Çevredekilerin tepki vermesini beklerim.
 - Diğer:
5. Çocuklarınızın cinsellikle ilgili sorularını ahlaki değer bakımından nasıl buluyorsunuz?
- Normal buluyorum.
 - Bu konuyu düşünmedim.
 - Hiç doğru bulmuyorum.
 - Bazı soruları erken yaşta sorduğunu düşünüyorum.
 - Diğer:
6. Aşağıda bulunan şıklardan size uygun olanlarını işaretleyiniz.
- Çocuğumun cinsellikle ilgili sorular sorması beni rahatsız eder.
 - Çocuğum cinsellikle ilgili sorular sorduğunda tedirgin oluyorum.
 - Çocuğum cinsellikle ilgili sorular sorduğunda ne cevap vereceğimi bilmiyorum.
 - Çocuğum cinsellikle ilgili sorular sorduğunda utanıyorum.
 - Çocuğum cinsellikle ilgili sorular sorduğunda bunu normal karşılayıp cevap veriyorum.
 - Cevap vermek istiyorum fakat doğru cevabı bulamıyorum.
 - Diğer:

7. Çocuğunuzla film izlerken çocuğunuza uygun olmadığını düşündüğünüz sahneyle karşılaştığınızda ne yapıyorsunuz? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.
- Uygun olmadığını söylerim.
 - Gözünü kapatırım.
 - Kanalı değiştiririm.
 - Sinirlenirim. Filmi yapanlara söylenirim.
 - Seyrettiririm ama uygun olmadığı konusunda açıklama yaparım.
 - Dikkatini başka yere çekerim.
 - Diğer:.....
8. Cinsel gelişim ve eğitim ile ilgili sorulara cevap verirken nelere dikkat edersiniz?
- Cevap vermem.
 - Yaşına dikkat ederim.
 - Mümkün olduğunca az bilgi ile merakını gidermeye dikkat ederim.
 - Sorduğu soru ile ilgili tüm detayları öğrenmesine dikkat ederim.
 - Cevabı geçiştirmeye çalışırım.
 - Verdiğim cevabın doğru olmasına dikkat ederim.
 - Diğer:
9. Çocuğunuzun cinsel organı ile oynadığını görseniz nasıl tepki verirsiniz? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.
- Kızarım.
 - Korkuturum.
 - Babasına söyleyeceğimi belirtirim.
 - Normal karşılarım.
 - Ayıp olduğunu söylerim.
 - Onu utandırarak bir daha yapmamasını sağlamaya çalışırım.
 - Pis olduğunu, mikrop kapacağını söylerim.
 - Cezalandırırım.
 - Yapmaması gerektiği konusunda açıklama yaparım. (Yanlış olduğunu açıklarım.)
 - Görmezden gelirim.
 - Dikkatini başka yöne çekerim.
 - Diğer:

10. Çocuğunuzun cinsellikle ilgili bilgileri aileniz dışında birinden öğrendiğini görmeniz durumunda nasıl tepki verirsiniz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)
- Sinirlenirim.
 - Başkalarının bu konuda çocuğuma bilgi vermesinin doğru olmadığını düşünüyorum.
 - Öncelikle kimin bu bilgiyi verdiğine bakarım.
 - Benim için kimin verdiğinden ziyade nasıl bir bilgi verdiği önemlidir.
 - Memnun olurum.
 - Sorusuna göre değişir.
 - Çocuğuma bana neden sormadın diye kızarım.
 - Diğer:.....
11. Çocuğunuza ne tür oyuncaklar alıyorsunuz? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.
a. Bebek	f. Oyuncak evi
b. Araba	g. Lego
c. Evcilik seti	h. Uzay oyuncakları
d. Hayvan oyuncakları	ı. İtfaiye- tamir seti vb.
e. Puzzle	j. Tabanca ve savaş oyuncakları
k. Diğer:	
12. Çocuğunuzla cinsellikle ilgili hangi konuları konuştunuz? Birden fazla şıkkı işaretleyebilirsiniz.
- Cinsiyetler ve vücut farklılıkları
 - Hamilelik
 - Üreme
 - Mastürbasyon
 - Cinsel istismar
 - Cinsel merak ve oyunlar
 - Cinsel yolla bulaşan hastalıklar
 - Sağlık ve temizlik kuralları
 - Hiç konuşmadım.
 - Diğer:
13. Çocuğunuza cinsellikle ilgili bilgi verirken nelere dikkat edersiniz? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.
- Cevabın doğru ve açık olmasına
 - Çocuğumun yaşına
 - Çocuğumun sorduğu soru hakkındaki bilgi düzeyine
 - Çocuğumun sorduğu kadarına cevap vermeye
 - Bu konuda çocuklara bilgi verilmesini uygun bulmuyorum.
 - Cevap vermediğim için düşünmedim.

14. Çocuğunuzun eşya ve giysilerinde genelde hangi renkleri tercih edersiniz?

a. Mavi	f. Pembe
b. Sarı	g. Yeşil
c. Kırmızı	h. Beyaz
d. Turuncu	ı. Kahverengi
e. Lacivert	

Diğer:

15. Çocuğunuzun cinsel gelişim ile ilgili sorduğu soruya ne cevap vereceğinizi bilemediğiniz durumda ne yaparsınız? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

- a. Elimden geldiği kadar cevap vermeye çalışırım.
- b. Duymazlıktan gelirim.
- c. Soruyu geçiştiririm.
- d. Çocuğumun ilgisini başka yere yönlendirir, soruyu unuttururum.
- e. Ayıp olduğunu söylerim.
- f. Araştırırım.
- g. Diğer:

16. Aşağıdaki cinsel davranışlardan hangi ya da hangilerini çocuğunuzda görüyorsunuz? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

- a. Mastürbasyon
- b. Çıplak dolaşma
- c. Arkadaşlarıyla cinsel organını karşılaştırma
- d. Anne / babayı kıskanma
- e. Yetişkinleri gizlice gözetleme
- f. Cinsellikle ilgili sorular sorma
- g. Hiçbirini gözlemlemiyorum.
- h. Diğer:

17. Çocuğunuzun cinsel eğitimi konusunda hangi kaynaklardan bilgi almayı tercih edersiniz? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

- a. Kitaplardan
- b. Sosyal medyadan
- c. İnternetteki bloglardan
- d. Doktorlardan
- e. Gelişim psikologları/ çocuk gelişimi uzmanlarından
- f. Konferans ve seminerlerden
- g. Bu konuda düzenlenen kurs vb. eğitimlerden
- h. Bu konuda bilgi almak istemem.
- i. Diğer:

Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. Elinizde cinsel eğitim ile ilgili yararlanabileceğiniz kaynak var mı? Evet ()
Hayır ()
2. Elinizde konuya ilişkin kaynak varsa yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
Evet ()
Hayır ()
3. Sizce çocuğa cinsel eğitim kim ya da kimler tarafından verilmelidir?
.....
.....
.....
4. Çocuğunuz bugüne kadar cinsellikle ilgili hangi soruları sordu?
.....
.....
.....
.....
5. Çocuğunuz size erkek ve kızların cinsel organlarının neden farklı olduğunu sordu mu?
Evet () Hayır ()
6. Cevabınız evet ise nasıl cevap verdiniz?
 - a. Utandım
 - b. Böyle soruların ayıp olduğunu belirttim.
 - c. Sorusunu geçiştirdim.
 - d. Sorusuna cevap verdim.
 - e. Büyüyünce öğreneceğini söyledim.
 - f. Diğer:
.....

EK 3

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı	Medine Pervin	Soyadı	Baysan
Doğum Yeri	İstanbul	Doğum Tarihi	07.12.1989
Uyruğu	T.C	TC Kimlik No	
E-mail	pervinbaysan@gmail.com	Tel	

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Doktora/Uzmanlık		
Yüksek Lisans	İstanbul Medipol Üniversitesi	2020
Lisans	Hacettepe Üniversitesi	2013
Lise	50. Yıl İnsa Lisesi	2007

	Görevi	Kurum	Süre (Yıl - Yıl)
1.	Öğretim Görevlisi	İstanbul Medipol Üniversitesi	-2016- ...
2.	Çocuk Gelişimci	Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı	-2 Yıl (2014-2016)
3.	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmeni	Canberk Özel Eğitim	- 6 Ay (2013)

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama*	Konuşma*	Yazma*
İngilizce	İyi	Orta	Orta

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma becerisi
Microsoft Office	İyi